
Vergaderjaar 2009–2010

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

Nr. 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een voorstel van wet tot wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte.

De memorie van toelichting, die het wetsvoorstel vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's-Gravenhage, 16 juni 2010

Beatrix

Vergaderjaar 2009–2010

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

Nr. 2

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aan te passen teneinde de vergoeding van de kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte te normeren;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

Artikel 96 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

1. In lid 2 onder c vervalt de zinsnede «, wat de kosten onder b en c betreft, behoudens voor zover in het gegeven geval krachtens artikel 241 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de regels betreffende proceskosten van toepassing zijn».

2. Er worden twee leden toegevoegd, luidende:

3. Lid 2 onder b en c is niet van toepassing voor zover in het gegeven geval krachtens artikel 241 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de regels betreffende de proceskosten van toepassing zijn.

4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld voor de vergoeding van kosten als bedoeld in lid 2 onder c. Van deze regels kan niet ten nadele van de schuldenaar worden afgeweken. In dit geval mist artikel 241, eerste volzin, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering toepassing.

ARTIKEL II

Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan artikel 241 wordt een zin toegevoegd, luidende: Dit artikel is niet van toepassing ter zake van kosten als bedoeld in artikel 96, vierde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

B

Artikel 242, tweede lid, komt te luiden:

2. Het eerste lid is niet van toepassing ter zake van kosten als bedoeld in artikel 96, vierde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en geldt niet voor overeenkomsten die strekken tot regeling van een reeds gerezen geschil.

ARTIKEL III

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,

Vergaderjaar 2009–2010

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

Nr. 3

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt, omdat het zonder meer instemmend luidt/uitsluitend opmerkingen van redactionele aard bevat (artikel 25a, vierde lid, onderdeel b, van de Wet op de Raad van State).

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

1. Inleiding

In het Algemeen Overleg van 11 november 2008 heb ik nadere regeling voor buitengerechtelijke incassokosten aangekondigd (Kamerstukken II 2008/09, 24 515, nr. 144). Bij brief van 29 juni 2009 heb ik de contouren van een regeling geschetst. Deze brief is behandeld tijdens het Algemeen Overleg van 9 september 2009 over armoedebeleid (Kamerstukken II 2008/09, 24 515, nr. 155 en Kamerstukken II 2009/10, 24 515, nr. 160). Met name consumenten en kleine bedrijven, zoals eenmanszaken, moeten worden beschermd tegen onredelijke incassokosten. In dit wetsvoorstel is een grondslag opgenomen voor een algemene maatregel van bestuur waarin de vergoeding voor de buitengerechtelijke incassokosten wordt gemaximeerd.

De maatstaf voor het bepalen en begrenzen van de hoogte van de vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten is opgenomen in artikel 96 lid 2 onder c van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW). Deze bepaling houdt in dat als vermogensschade mede voor vergoeding in aanmerking komen redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte. Volgens de rechtspraak geldt hierbij een dubbele redelijkheidstoets: niet alleen moet het maken van de incassokosten redelijk zijn, maar ook moet de omvang van deze kosten redelijk zijn. Partijen kunnen ook afspraken maken over de hoogte van de vergoeding voor buitengerechtelijke kosten. Vaak wordt overeengekomen dat de buitengerechtelijke kosten een vast bedrag of een bepaald percentage van de verschuldigde som bedragen. Op grond van artikel 242 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv) mag de rechter bedongen buitengerechtelijke incassokosten matigen. Indien een incassogeschil voor de rechter komt, zal deze vaak op het punt van de buitengerechtelijke incassokosten conform de aanbevelingen in het rapport Voor-werk II besluiten.¹

¹ In het rapport Voor-werk II zijn aanbevelingen opgenomen van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak voor de wijze waarop de rechter kan omgaan met het toekennen van buitengerechtelijke incassokosten.

De norm die in artikel 6:96 lid 2 onder c BW is neergelegd, blijkt in de buitengerechtigde fase niet steeds voldoende houvast te bieden om vast te stellen welk bedrag als vergoeding voor de incassokosten verschuldigd is. De schuldenaar die wordt geconfronteerd met incassokosten verkeert vaak in onzekerheid of de in rekening gebrachte kosten redelijk zijn. Zeker bij vorderingen met betrekking tot relatief kleine bedragen, zal de schuldenaar het vaak niet op een rechtszaak laten aankomen. De onzekerheid die artikel 6:96 BW thans laat omtrent het bepalen van de hoogte van de vergoeding voor buitengerechtigde incassokosten, kan worden vermeden door de daarin opgenomen norm nader in te vullen. Dit biedt niet alleen aan de schuldenaar, maar ook aan de schuldeiser duidelijkheid over de buitengerechtigde incassokosten die hij in rekening kan brengen.

Ik stel daarom voor om in de wet een grondslag op te nemen om bij algemene maatregel van bestuur regels te stellen voor de vergoeding van buitengerechtigde incassokosten. In de algemene maatregel van bestuur zal de maximale vergoeding worden vastgesteld voor vorderingen uit overeenkomst tot betaling van een geldsom met een hoofdsom van maximaal € 25 000. De beperking tot vorderingen uit overeenkomst is gekozen omdat de omvang van de te innen vordering (de hoofdsom) dan eenvoudig is vast te stellen. Deze grens is gekozen omdat wordt beoogd met name consumenten en kleine bedrijven, zoals eenmanszaken te beschermen. Deze grens sluit ook aan bij het wetsvoorstel waarin onder meer wordt voorgesteld de competentiegrens van de kantonrechter te verhogen tot € 25 000 (Kamerstukken 32 021). De vergoeding voor incassokosten wordt berekend als percentage van het verschuldigde bedrag, waarbij het percentage trapsgewijs lager wordt naarmate de vordering hoger wordt. Over de eerste € 2500 van de vordering mag de vergoeding voor de incassokosten maximaal 15% van de hoofdsom bedragen. Over de volgende € 2500 van de vordering bedraagt de vergoeding maximaal 10%. Vervolgens geldt dat de vergoeding voor de incassokosten ten hoogste 5% over de volgende € 5000 van de vordering bedraagt. Over de volgende € 15 000 van de vordering mag maximaal 1% als vergoeding voor incassokosten worden berekend. Daarbij geldt ook een minimumbedrag voor de vergoeding van incassokosten van € 40. De regeling is van dwingendrechtelijke aard; partijen zijn voor het vaststellen van de incassokosten voor vorderingen tot € 25 000 gebonden aan deze rekenwijze. Dit biedt rechtszekerheid over de hoogte van de incassokosten en voorkomt conflicten daarover.

De normering van de incassokosten die in de algemene maatregel van bestuur wordt uitgewerkt laat niet toe dat er een hogere vergoeding voor de incassokosten in rekening wordt gebracht dan de maximale vergoeding die in de regeling is opgenomen. Partijen kunnen ook niet een hogere vergoeding van de incassokosten bedingen, zoals bijvoorbeeld in algemene voorwaarden. Op grond van artikel 3:40 lid 2 BW is een dergelijk beding vernietigbaar. Dit geldt ook wanneer het beding op grond van artikel 6:91 BW als boetebeding kan worden aangemerkt. De schuldenaar kan het beding zelf vernietigen door een buitengerechtigde verklaring. Daarnaast kan het beding worden vernietigd door een rechterlijke uitspraak (vgl. artikel 3:49 BW). In beginsel dient een schuldenaar zich voor de rechter te beroepen op deze vernietigingsgrond. Het slot van artikel 3:40 lid 2 BW maakt het echter ook mogelijk dat de rechter een beding ambtshalve terzijde stelt in het belang van de schuldenaar. Daarnaast zij gewezen op de mogelijkheid om in een collectieve actie aan de rechter een verbod te vragen van het gebruik van met de nieuwe wettelijke regeling strijdige bedingen in algemene voorwaarden. Zie in het bijzonder artikel 6:240 lid 1 BW, waarin is bepaald dat een beding in algemene voorwaarden dat in strijd is met een dwingende wetsbepaling,

onredelijk bezwarend is. Bij het verbod van het gebruik van zo'n beding kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het geval dat nagelaten is om in algemene voorwaarden opgenomen bepalingen omtrent de vergoeding van incassokosten aan te passen aan de nieuwe wettelijke regels. Deze overtreding kan ingevolge artikel 6:240 lid 3 BW door een consumentenorganisatie of door een beroeps- of bedrijfsorganisatie aan de rechter worden voorgelegd. Een belangenorganisatie kan dit vorderen, los van enig concreet geschil.

2. Adviezen

Een voorontwerp van het wetsvoorstel en de algemene maatregel van bestuur zijn voor publieke consultatie op de website www.internetconsultatie.nl geplaatst. Op het voorontwerp is onder andere gereageerd door de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders, de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen, de Vereniging van Incasso- en Procesadvocaten, de Vereniging Voor Credit Management en het Verbond van Credit Management Bedrijven, de Consumentenbond en de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden/MOgroep. De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak en de Raad voor de rechtspraak hebben naar aanleiding van een adviesaanvraag advies uitgebracht over de ontwerpregeling. Het voorontwerp is ook besproken met de Adviescommissie voor burgerlijk procesrecht.

Over het algemeen heeft men steun uitgesproken voor een regeling ter normering van de incassokosten omdat dit duidelijkheid geeft over de hoogte van de incassokosten die in rekening mogen worden gebracht aan zowel de schuldenaar als de schuldeiser. Met betrekking tot verschillende aspecten van de regeling zijn opmerkingen gemaakt of nadere aanbevelingen gedaan. Dit heeft tot enkele aanpassingen van het wetsvoorstel geleid.

In het wetsvoorstel zijn geen informatieverplichtingen voor het bedrijfsleven of burgers aan de overheid opgenomen. Het wetsvoorstel leidt daarom niet tot een toe- of afname van de administratieve lasten.

Artikelen

Artikel 1

Voorgesteld wordt om in artikel 6:96 BW een grondslag op te nemen voor een algemene maatregel van bestuur waarin nadere regels gesteld kunnen worden over de vergoeding van de buitengerechtelijke incassokosten (art. 6:96 lid 2 onder c BW). Deze grondslag is neergelegd in het nieuwe vierde lid van artikel 6:96 BW.

Uit de tweede zin van het voorgestelde vierde lid volgt dat de algemene maatregel van bestuur dwingend de maximale vergoeding voor incassokosten voorschrijft. Van de regels in de algemene maatregel van bestuur kan niet ten nadele van de schuldenaar worden afgeweken. De vergoeding voor de incassokosten die aan de schuldenaar in rekening mag worden gebracht, wordt daarmee gemaximeerd. Afwijking van de vaste berekenwijze van de vergoeding is alleen mogelijk, wanneer er een lagere vergoeding wordt overeengekomen.

Op grond van de huidige laatste zinsnede van lid 2 van artikel 6:96 BW komen buitengerechtelijke kosten niet als vermogensschade voor vergoeding in aanmerking, als deze kosten op grond van artikel 241 Rv als proceskosten worden vergoed. Wanneer het tot een geding komt kunnen bepaalde handelingen verricht voorafgaand aan het geding, worden aangemerkt als verrichtingen ten behoeve van het geding, bijvoorbeeld het bestuderen van het dossier. In dat geval plagen de regels voor

proceskosten hiervoor een vergoeding in te sluiten en komen deze niet meer voor afzonderlijke vergoeding als buitengerechtelijke incassokosten in aanmerking. Zij «verschieten van kleur». Ten behoeve van de leesbaarheid van artikel 6:96 BW wordt voorgesteld wordt om dit voorschrift, dat ook geldt voor kosten ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid (art. 6:96 lid 2 onder b BW) te verplaatsen naar een apart derde lid van artikel 6:96 BW.

Op grond van de nieuwe regeling wordt voor vorderingen met een hoofdsom tot € 25.000 een vaste maximale vergoeding voor de incassokosten vastgesteld. Ook de rechter zal de vergoeding voor de incassokosten conform de nieuwe regeling vaststellen. De laatste zin van het nieuwe vierde lid bewerkstelligt dat de regeling over het van kleur verschieten niet geldt voor incassokosten die op grond van de nieuwe regeling krachtens artikel 6:96 BW zijn gemaximeerd. De ratio van deze regeling is dat de normering en maximering van incassokosten enigszins abstraheert van de individuele incassohandelingen. De genormeerde vergoeding is immers een forfaitair percentage dat niet is gekoppeld aan een precieze berekening van de kosten van bijvoorbeeld het versturen van een aantal aanmaningen in een individuele zaak.

Artikel II

A

In artikel 241 Rv is een spiegelbepaling van artikel 6:96 BW opgenomen wat betreft de incassokosten die, wanneer het tot een geding komt volgens de regels voor proceskosten worden vergoed. Op grond van artikel 241 Rv komen handelingen waarvoor de regeling inzake proceskosten een vergoeding pleegt in te sluiten, niet voor vergoeding als incassokosten in aanmerking. De voorgestelde aanvulling van artikel 241 Rv sluit, gelijk de derde zin van het nieuwe vierde lid van artikel 6:96 BW, uit dat incassohandelingen waarvoor op grond van de nieuwe regeling een vaste vergoeding is berekend, zodra het tot een procedure komt, van kleur verschieten.

B

In artikel 242 Rv is de mogelijkheid voor de rechter opgenomen om de vergoeding voor bedongen buitengerechtelijke incassokosten te matigen. Partijen zijn echter voor vorderingen met een hoofdsom tot € 25 000 gebonden aan de nadere regelgeving over de hoogte van de vergoeding. Wanneer zij afspraken maken over de vergoeding, kunnen zij alleen afwijken van de regeling indien een lagere vergoeding wordt overeengekomen. Dit volgt uit het voorgestelde artikel 6:96 lid 4 BW, waarin is bepaald dat van deze regels niet ten nadele van de schuldenaar kan worden afgeweken. De matigingsbevoegdheid van de rechter die thans bestaat voor alle vorderingen, is daarom voor vorderingen met een hoofdsom van maximaal € 25 000 van geen betekenis. In het tweede lid van artikel 242 Rv is thans reeds bepaald dat de rechter geen matigingsbevoegdheid toekomt wanneer een kostenregeling in een vaststellingsovereenkomst is overeengekomen. Dit voorschrift is in stand gehouden.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Vergaderjaar 2009–2010

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

Nr. 4

VERSLAG

De vaste commissie voor Justitie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen. Onder het voorbehoud dat de hierin gestelde vragen en gemaakte opmerkingen voldoende zullen zijn beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het voorstel van wet genoegzaam voorbereid.

Inhoudsopgave

Blz.

ALGEMEEN

1. Inleiding	1
2. Adviezen	11

ARTIKELSGEWIJS

Artikel I	11
-----------	----

¹ Samenstelling:

Leden: Rouvoet, A. (CU), Staaij, C.G. van der (SGP), Arib, K. (PvdA), Fng voorzitter, Çörüz, C. (CDA), Haersma Buma, S. van (CDA), Krom, P. de (VVD), Teeven, F. (VVD), Roon, R. de (PVV), Raak, A.A.G.M. van (SP), Thieme, M.L. (PvdD), Fritsma, S.R. (PVV), Gesthuizen, S.M.J.G. (SP), Bouwmeester, L.T. (PvdA), Dibi, T. (GL), Toorenburg, M.M. van (CDA), Peters, M. (GL), Berndsen, M.A. (D66), Schouw, A.G. (D66), Marcouch, A. (PvdA), Steur, G.A. van der (VVD), Recourt, J. (PvdA), Hennis-Plasschaert, J.A. (VVD) en Helder, L.M.J.S. (PVV).
Plv. leden: Slob, A. (CU), Dijkgraaf, E. (SGP), Albayrak, N. (PvdA), Ormel, H.J. (CDA), Sterk, W.R.C. (CDA), Mulder, A. (VVD), Elias, T.M.Ch. (VVD), Driessen, J.H.A. (PVV), Wit, J.M.A.M. de (SP), Ouweland, E. (PvdD), Elissen, A. (PVV), Kooiman, C.J.E. (SP), Timmermans, F.C.G.M. (PvdA), Halsema, F. (GL), Smilde, M.C.A. (CDA), Voortman, L.G.J. (GL), Vacature, (D66), Vacature, (D66), Spekman, J.L. (PvdA), Burg, B.I. van der (VVD), Dijsselbloem, J.R.V.A. (PvdA), Azmani, M. (VVD) en Bontes, L. (PVV).

I ALGEMEEN

1. Inleiding

De leden van de VVD fractie hebben met reserve kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Zij menen dat wetgeving pas dient te worden geïntroduceerd als blijkt dat er van een ernstig probleem sprake is dat zich alleen door wetgeving laat oplossen. Deze leden zijn zonder nadere toelichting nog niet overtuigd van de kennelijke conclusie van de regering dat natuurlijke personen en kleine ondernemingen (eenmanszaken) bescherming behoeven tegen onredelijke incassokosten en dat de huidige wettelijke waarborgen (zoals desgewenst toetsing door de rechter op basis van de zogenaamde dubbele redelijkheidstoets) tekort zouden schieten. Zij nodigen de regering uit de ernst van de problematiek die tot deze aanpassing van de wet naar zijn oordeel noopt, nader te onderbouwen en te kwantificeren. De leden van de VVD-fractie achten het wenselijk dat de beschrijving en kwantificering van de problematiek, waaronder met name de onredelijkheid van de incassokosten die nu kennelijk in rekening worden gebracht, wordt uitgesplitst over consu-

menten en bedrijven, daar er naar hun oordeel veel voor een gescheiden aanpak van beide categorieën te zeggen zou kunnen zijn.

De aan het woord zijnde leden hechten daarnaast groot belang aan de contractsvrijheid die ten grondslag ligt aan het Nederlands burgerlijk recht en vragen dan ook of het beperken van die contractsvrijheid voor velen opweegt tegen het belang van de door de regering gewenste bescherming van de genoemde groepen. Voornoemde leden merken daarbij op dat incassokosten alleen betaald hoeven te worden als de schuldenaar niet aan zijn verplichtingen voldoet. Bij de beoordeling van de redelijkheid van incassokosten moet dan ook naar het oordeel van de leden van de VVD-fractie in aanmerking worden genomen dat het hier gaat om de bescherming van natuurlijke en in het voorstel van de minister ook rechtspersonen die tekortkomen in de nakoming van de op hen rustende verplichtingen. Het maatschappelijk belang van tijdige betaling van facturen die aan schuldenaren verzonden zijn, dient naar het oordeel van deze leden bij de redelijkheid van incassokosten te worden betrokken. De afschrikwekkende werking die van hoge – en naar het oordeel van de regering kennelijk onredelijke – incassokosten uitgaat, dient immers ook het economisch belang van degenen die van de betaling afhankelijk zijn. Het lijkt erop dat dit bij het opstellen van het wetsvoorstel uit het oog is verloren. De incassokosten kunnen immers ten allen tijde worden voorkomen door tijdig te betalen.

De leden van de VVD-fractie zullen bij het hiernavolgende ervan uitgaan dat de regering deze leden heeft kunnen overtuigen van de nut en noodzaak van de normering van incassokosten. Begrijpen de aan het woord zijnde leden het wetsvoorstel goed als zij menen dat onder het begrip «vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte» die kosten worden bedoeld die zowel voor als na afloop van een gerechtelijke procedure worden gemaakt om een vordering te incasseren? Kan de regering de afbakening van de begrippen nader toelichten?

De aan het woord zijnde leden hebben kennisgenomen van de reacties op het voorontwerp van belangengroepen die bij de incasso van vorderingen betrokken zijn. Bijna alle organisaties verzoeken de regering een scheiding aan te brengen tussen de normering van incassokosten voor consumenten en bedrijven. De enkeling die niet expliciet heeft verzocht om dit onderscheid te maken, heeft te kennen gegeven het niet bezwaarlijk te vinden indien dit onderscheid zal worden gemaakt. Deze leden zijn in geval van de verzochte scheiding van oordeel dat het de voorkeur geniet om de contractsvrijheid tussen bedrijven als uitgangspunt te houden en een eventuele regeling tot normering van incassokosten in te stellen voor het geval er geen schriftelijke afspraken zijn, al dan niet in de vorm van algemene voorwaarden. Zij achten bij normering van de incassokosten een differentiatie tussen consumenten en bedrijven wenselijk. Een aanpak waarbij een scheiding wordt aangebracht tussen de incassokosten van consumenten en die voor bedrijven sluit naar het oordeel van voornoemde leden ook aan bij de wettelijke systematiek van de toepasselijkheid en vernietiging van algemene voorwaarden (bijvoorbeeld de werking van artikel 6:235 Burgerlijk Wetboek (BW)) en de wettelijke regeling voor de handelsrente (artikel 6:119a BW). Deze scheiding kan ook aansluiten bij de wens van de Consumentenbond om de incassokosten voor consumenten te beperken. Voor deze groep kan dan immers een ander tarief worden gehanteerd. De leden van de VVD-fractie vernemen graag hoe de regering hiertegenover staat en of zij bereid is het wetsvoorstel dienovereenkomstig aan te passen.

Voorvoemde leden hechten, zoals gezegd, aan de contractsvrijheid die uitgangspunt is van het Nederlands burgerlijk recht. Afwijkingen op dit uitgangspunt dienen naar het oordeel van de deze leden bij voorkeur in de wet zelf te zijn geregeld. Het wetsvoorstel voorziet daarentegen in nadere dwingendrechtelijke regelgeving uitgewerkt in een algemene maatregel van bestuur (amvb). De leden van de VVD-fractie zijn bezorgd dat het met deze aanpak lastig kan worden voor degenen die de bescherming zouden moeten genieten om kennis te nemen van de toepasselijke regeling nu deze weliswaar stoelt op de wet maar uitgewerkt wordt in een amvb. Hoe kijkt de regering naar dit punt? Deelt zij de zorgen van de leden van de VVD-fractie op dit punt? Is de regering voornemens met betrekking tot de amvb gebruik te maken van een voorhangprocedure?

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling het voorliggend wetsvoorstel gelezen. Zij waarderen het ten eerste dat de regering het verzoek uit de Kamer zo voortvarend heeft opgepakt en is gekomen met een wetsvoorstel. Deze leden menen dat met dit wetsvoorstel de consument meer rechtsbescherming krijgt dan onder de huidige situatie het geval is.

De leden van de PvdA-fractie hebben enkele keren aandacht gevraagd voor de problematiek van te hoge incassokosten voor schuldenaars die onder de armoedegrens. De betaalproblemen worden door deze hoge kosten niet opgelost maar juist vergroot. Vanuit deze gedachte beoordelen de aan het woord zijnde leden dit wetsvoorstel.

Deelt de regering de mening van deze leden dat, ondanks de wettelijke maximering die wordt voorgesteld in deze wet, er nog steeds sprake moet zijn van een dubbele redelijkheidstoets? Kan de regering in aanvulling op de memorie van toelichting hier nog extra aandacht aan besteden? Bij een eenvoudige schuld van enkele tientjes kan een vergoeding voor de incassokosten van € 40 worden berekend. Deze ondergrens wordt in de memorie van toelichting niet nader uitgelegd. Kan de regering aangeven of bij de huidige regeling tot vergoeding van incassokosten € 40 als een redelijk bedrag wordt ervaren door de consument? Zo nee, waarom kiest de regering toch voor dit bedrag? Zijn er gevallen denkbaar waarbij een vergoeding van € 40 aan incassokosten onredelijk genoemd kan worden? Zo ja, kan de regering hiervan voorbeelden noemen? Wat zou in een dergelijk geval de consequentie moeten zijn voor de hoogte van de incassokosten? Zou dan afgezien moeten en kunnen worden van incassokosten?

De aan het woord zijnde leden merken op dat op dit moment energie- en waterbedrijven maandelijks kosten berekenen of kunnen berekenen voor gemaakte incassokosten als de schuldenaar elke maand te laat betaalt. Elke maand kan dan € 40 incassokosten in rekening gebracht worden. De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat dit een onwenselijke situatie is, met name als de schuldenaar niet op tijd kan betalen omdat de uitkering op een later moment wordt ontvangen dan dat de maandelijks afrekening moet zijn voldaan bij energie- en waterbedrijven. Deelt de regering deze gedachte? Is de regering bereid om een regeling in de wet of in de algemene maatregel van bestuur op te nemen die stapeling van incassokosten voorkomt? Ditzelfde probleem kan zich voordoen bij het overschrijden van de termijn van een deelbetaling. In een brief aan de minister van Justitie van 5 november 2009 heeft de Landelijke Organisatie Sociaal Raadsliden (LOSR) enkele voorbeelden genoemd. Kan de regering op deze voorbeelden ingaan en kan zij de bezwaren van de LOSR met betrekking tot de deelbetalingen wegnemen?

De leden van de PvdA-fractie vragen voorts of de regering bereid is de aangekondigde amvb naar de Kamer sturen zodat de inhoud daarvan beoordeeld kan worden.

Voornoemde leden hebben problemen met de trapsgewijze opbouw zoals de regering dat voor ogen heeft. Volgens deze opbouw kan de schuldenaar bij een achterstallige schuld van € 2 500 een bedrag van € 375 kwijt zijn aan incassokosten. In de ogen van deze leden moet het doel van dit voorstel mede gericht zijn op het tegengaan en verhelpen van schulden, niet op het vergroten van de schulden. Zij vragen zich oprecht af of de invulling van de eerste categorie daarmee het doel van dit voorstel niet voorbij schiet. Zij willen de regering dan ook met klem oproepen dit voorstel op dit punt te herzien.

Ten slotte willen de aan het woord zijnde leden de regering in overweging geven een regeling in de wet op te nemen waarin de schuldeiser verplicht wordt om eerst een gratis betalingsherinnering te sturen alvorens over te gaan tot een vorm van incasseren dat kosten met zich meebrengt voor de schuldenaar. Graag ontvangen zij een reactie van de regering op dit punt.

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Zij hebben nog een aantal vragen en op- en aanmerkingen die hieronder aan de orde zal komen.

Deze leden merken op dat in het wetsvoorstel partijen voor vorderingen tot € 25 000 gebonden zijn aan de nadere regelgeving over de hoogte van de vergoeding. Thans mag de rechter de bedongen buitengerechtelijk incassokosten matigen op grond van artikel 242 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv). Indien een incassogeschil voor de rechter komt, besluit de rechter vaak op het punt van de buitengerechtelijke incassokosten conform de aanbevelingen in het rapport Voor-werk II. Deze leden vragen of dit rapport nog enige betekenis zal hebben voor vorderingen boven € 25 000.

De aan het woord zijnde leden merken op dat het wetsvoorstel in een strikte scheiding tussen enerzijds schuldeisers met een vordering tot € 25 000 en anderzijds schuldeisers met een hogere vordering voorziet. Deze leden vragen hoe deze scheidslijn tot stand is gekomen. Doet deze scheidslijn recht aan het onderscheid wat gemaakt wordt tussen kleine en middelgrote bedrijven?

De leden van de PVV-fractie merken op dat de regeling in het onderhavige wetsvoorstel consumenten en kleine bedrijven beoogt te beschermen. Zij vragen waarom juist deze twee partijen beschermd worden. Deze leden zijn van mening dat er tussen bedrijven in principe sprake is van gelijkheid en dat contractsvrijheid de voorkeur heeft. De beoogde bescherming van kleine bedrijven lijkt hierbij niet voor de hand liggend.

Bij voornoemde leden bestaat er nog enige onduidelijkheid over het minimumbedrag van € 40. Hoe wordt het minimumbedrag gehanteerd wanneer meerdere vorderingen/termijnen voldaan moeten worden en een gedeelte wordt betaald en de incassokosten berekend worden over het gedeelte dat betaald wordt? Dient er bij kleine deelbetalingen telkens het minimumbedrag van € 40 in rekening gebracht te worden?

Door deze leden wordt voorts de zorg uitgesproken dat de voorgestelde kostenstructuur een prikkel tot vroegtijdige betaling van de debiteur ontbeert. Zij menen dat er meer recht aan de crediteuren wordt gedaan als er een kostenstructuur wordt ingevoerd die inspanning voor het gehele traject veronderstelt, door middel van een onderliggende staffel.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van voorliggend wetsvoorstel. Zij steunen de regering in haar voornemen om onredelijk hoge, weinig transparante, buitengerechtelijke incassokosten aan banden te leggen. Zij zijn hiermee met name ingenomen omdat hierdoor

bescherming wordt geboden aan consumenten en kleine bedrijven, zoals eenmanszaken. Zij hechten er evenwel aan te benadrukken dat de inzet altijd moet zijn dat schulden worden afgelost. Dat is niet alleen in het belang van schuldenaren (preventie van problematische schulden) maar ook in het belang van het bedrijfsleven. Enige mate van dreiging door incassokosten kan daartoe een functionele prikkel zijn. Over het wetsvoorstel hebben deze leden diverse vragen en opmerkingen. Wanneer het doel van voorliggend wetsvoorstel voorkoming van hoge incassokosten en preventie van problematische schulden is, rijst de principiële vraag of die doelen het beste met voorliggende regulering worden bereikt. Kan de incassomarkt ook niet worden gereguleerd middels een vergunningstelsel of een (verplicht) keurmerk, vergezeld van een duidelijke en toegankelijke klachtenregeling en effectieve handhaving? Het wetsvoorstel regelt geenszins de kwaliteit van de incassodienstverlening. Is dat geen gemiste kans, zo vragen deze leden. Zij realiseren zich overigens wel dat een dergelijke oplossing (middels keurmerk) mogelijk veel administratieve lasten met zich mee zou brengen. Kan de regering daar een inschatting van geven zodat een goede afweging kan worden gemaakt?

De aan het woord zijnde leden merken op dat in de memorie van toelichting staat hoe de maximale vergoeding voor incassokosten straks dient te worden berekend. Zij vragen de regering te bevestigen dat, middels voorgestelde regeling, over een schuld van € 25 000 maximaal € 1 025 incassokosten in rekening mag worden gebracht. Verder vragen zij of er ook een limiet geldt voor het in rekening brengen van buitengerechtelijke incassokosten boven de € 25 000. Zo ja, hoe hoog is deze limiet? Zo nee, waarom niet?

De leden van de CDA-fractie vragen waarom er is gekozen voor een dwingend minimumbedrag van € 40. Voornoemde leden zijn dienaangaande bezorgd, omdat zij signalen krijgen dat voor € 40 mogelijk geen gedegen en effectief incassotraject kan worden verzorgd. Het risico dat dan wellicht opdoemt is dat er te snel wordt doorgeschakeld naar gerechtelijke trajecten (via de deurwaarder) die voor de schuldenaar vele malen kostbaarder zijn. In dat laatste verband is ook de hoogte van het griffierecht van belang. Daarnaast wordt ook nog eens een extra belasting gevormd voor het gerechtelijk apparaat. Dit klemt temeer, daar het in verruit de meeste gevallen gaat om vorderingen onder de € 300 euro.

Hoewel de aan het woord zijnde leden het er volledig mee eens zijn dat de incassokosten dienen te worden beteugeld en transparanter moeten worden, rijst bij hen wel de vraag of te lage incassokosten geen uitnodiging kunnen vormen om betalingsverplichtingen (te) laat na te komen, zeker wanneer «wanbetalen» goedkoper wordt dan lenen bij de bank. Kan de regering nog wat voorbeelden geven van handelingen die verricht worden voorafgaand aan het geding en die vervolgens als kosten op grond van 241 Rv in rekening gebracht kunnen worden?

De leden van de CDA-fractie vragen de regering nader toe te lichten welke verschillen er optreden bij verschillende hoogtes van een vordering, tussen het systeem dat gebaseerd is op het rapport Voor-werk II en de nieuwe, op dit wetsvoorstel gebaseerde amvb. Zij vragen dit mede gelet op hetgeen de Vereniging van Incasso en Procesadvocaten naar voren heeft gebracht, namelijk dat de prikkel voor schuldenaren om op tijd aan hun verplichtingen te kunnen voldoen mogelijk te klein blijft bij dit wetsvoorstel. Daarbij wordt zelfs gevreesd dat de bereidheid zal afnemen om vorderingen vanaf € 10 000 te voldoen.

Deze leden merken op dat de methodiek zoals voorgesteld op pagina twee van de memorie van toelichting er toe kan leiden dat aan een schuldenaar die bijvoorbeeld maandelijks een deel van zijn vorderingen voldoet, méér incassokosten in rekening gebracht kan worden dan aan een schuldenaar die enkele maanden niets betaalt en alle openstaande vorderingen in één keer voldoet. Als deze leden het hiermee bij het rechte eind hebben, is dat dan niet een onwenselijk uitvloeisel zijn dit wetsvoorstel? Natuurlijk begrijpen zij dat een schuldeiser die nog slechts een gedeelte van zijn vordering ingelost ziet, mogelijk nog kosten moet maken om de rest betaald te krijgen, maar ontbreekt in dezen de balans niet?

De aan het woord zijnde leden vragen de regering nader in te gaan op de gevolgen voor niet-btw-plichtige ondernemingen. Zij kunnen de btw over de incassokosten niet verrekenen met de ontvangen btw en dus verrekenen zij deze momenteel met de niet tijdig betalende debiteur. Daarin worden de bedrijven ingevolge voorliggend wetsvoorstel belemmerd. Deze leden vragen waarom voorliggend wetsvoorstel ook moet gelden daar waar het gaat om betalingsverplichtingen tussen grotere bedrijven onderling. Moeten zij niet de vrijheid houden om zelf afspraken te maken over betalingen? Voornoemde leden hebben begrepen dat bij de herziening van de richtlijn betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties, die momenteel in voorbereiding zou zijn, nadrukkelijk onderscheid wordt gemaakt tussen vorderingen op consumenten en op bedrijven.

Het Nederlandse bedrijfsleven is zeer gebaat bij spoedige betalingen zonder gerechtelijke dan wel buitengerechtelijke trajecten. Consumenten zelf ook, omdat hierdoor problematische schulden kunnen worden voorkomen. De leden van de CDA-fractie hebben begrepen dat Zweden haar regelgeving specifiek hierop heeft ingericht. Kan de regering inzicht verschaffen in de oplossingen waar in Zweden voor is gekozen en wat kan Nederland mogelijk van (nog) andere landen leren c.q. overnemen?

De leden van de CDA-fractie merken op dat er vanuit de incassopraktijk wordt geklaagd over de ruimte die de gerechtsdeurwaarders in de markt innemen. Laatstgenoemden richten zich meer en meer op de buitengerechtelijke incassomarkt maar maken daarbij wel gebruik van gegevens waartoe zij toegang hebben voor de gerechtelijke trajecten (gegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie). Is hierdoor geen sprake van oneigenlijke concurrentie?

Deze leden vragen voorts wat voorliggend wetsvoorstel betekent voor de soms bijzondere positie die de overheid is/zichzelf heeft toegekend. Wanbetalers in de zorg worden geconfronteerd met hoge boetes, het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) kan zelfstandig boetes innen (geld van bankrekeningen laten overboeken), et cetera. Ook zijn er maatregelen getroffen om te bewerkstelligen dat overheden hun rekeningen tijdig betalen. Meer concreet: zal het voorliggend wetsvoorstel ook gaan gelden voor het CJIB? In dat verband vragen deze leden ook waarom het CJIB geen lid is van de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen.

Ten slotte vragen de aan het woord zijnde leden of de regering voornemens is een redelijke implementatietermijn aan te houden. Zij vragen dit omdat schuldeisers aangeven enige tijd nodig te hebben om hun interne processen en systemen voor incasso aan te passen.

De leden van de SP-fractie hebben met grote belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Zij zijn zeer verheugd dat de incassotarieven nu aan banden worden gelegd door deze maximaal toegestane tarieven (via een amvb) vast te leggen. Het is deze leden al

geruime tijd een doorn in het oog dat er onredelijk hoge incassokosten in rekening worden gebracht. De SP-fractie schreef in november 2008 het rapport «Incasso? In-kassa!». Daarin werd onder andere voorgesteld de incassokosten in de wet te maximeren op 15 procent van de hoofdsom. De aanbevelingen van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak in het rapport Voor-werk II bieden maar ten dele een houvast voor gedupeerden zo lang deze niet in de wet zijn vastgelegd, omdat lang niet alle schuldenaren het willen laten aankomen op een rechtszaak. De behoefte aan een duidelijke en voorspelbare regeling is groot, zodat iedereen weet waarom men aan toe is: schuldeisers, schuldenaren, de incassobranche, hulpverleners, advocaten en rechters. Aan deze behoefte wordt met deze wet voldaan. Deze leden hebben nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de SP-fractie poneren de stelling dat het in de praktijk kostendekkend is gebleken om openstaande vorderingen te incasseren met een maximum incassotarif van 15 procent (aflopend volgens de voorgestelde tabel). Sommige vorderingen leveren relatief veel op met weinig inspanningen, in andere gevallen zullen de incassokosten (van € 40) wellicht iets te gering blijken om de daadwerkelijke kosten te dekken. Dat er niettemin gekozen is voor een geabstraheerd (vast) maximumtarief doet deze leden veel deugd. Dit zorgt voor duidelijkheid en voorspelbaarheid. Is de regering het eens met de stelling dat de incassobranche met deze voorgestelde tabel (die op de voorheen geldende staffel uit rapport Voor-werk II lijkt) goed uit de voeten kan en niet benadeeld wordt? Graag ontvangen deze leden een uitgebreide toelichting.

De aan het woord zijnde leden stellen met genoeg vast dat een overeenkomst vernietigbaar is wanneer wordt afgeweken van het in de amvb vastgelegde maximumtarief. Dat betekent dat voortaan iedere consument zonder juridische hulp een beroep kan doen op de tabel met maximum incassotarieven. Hoe gaat de regering deze duidelijke tabel met maximum incassokosten breed bekend maken, om deze wet en de daarin geboden duidelijkheid kracht bij te zetten?

De leden van de SP-fractie vinden dat de in de wet gereguleerde maximum tarieven voor incasso pas echt een krachtige regeling vormen wanneer er ook een sanctie op staat voor de schuldeiser die tarieven eist die de maximumtarieven overstijgen. Met deze duidelijk kenbare regels kunnen schuldeisers zich niet langer op onwetendheid beroepen. Voor ieder is duidelijk hoe hoog de incassokosten maximaal mogen zijn. Deze leden stellen daarom voor de schuldeisers die te hoge incassokosten eisen, een schadevergoeding te laten betalen aan de schuldenaar. Te denken valt daarbij aan een vergoeding ter hoogte van de geëiste incassokosten. Wanneer een schuldeiser bijvoorbeeld conform de regels in de amvb € 40 mag eisen aan incassokosten bovenop de hoofdsom en er wordt € 100 geëist, dan kan de rechter een schadevergoeding van € 100 toekennen aan de schuldenaar die dit overkomt. Zo zal het niet langer lonen te hoge incassokosten te eisen. Schuldeisers die zich niet aan de regels houden worden hiervoor min of meer «bestraft» (zij zijn een schadevergoeding verschuldigd) en de regeling wordt ook daadwerkelijk effectief. Is de regering bereid dit voorstel over te nemen en een artikellid toe te voegen waarbij het in rekening brengen van te hoge incassokosten als onrechtmatig wordt aangemerkt waardoor schadevergoeding verschuldigd is? Zo nee, waarom niet? Hoe denkt de regering in dat geval te bewerkstelligen dat de praktijk ook écht verandert, en niet slechts de bestaande situatie (die eigenlijk toch al gold vanwege de aanbevelingen van Voor-werk II) in een amvb wordt vastgelegd?

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat de gang naar de rechter waar mogelijk voorkomen kan worden in deze relatief eenvoudige zaken (vanwege de helderheid die de nieuwe wet biedt). Consumenten met klachten op dit terrein zouden zich bij voorkeur moeten melden bij bijvoorbeeld de Consumentenbond of de Consumentenautoriteit, zodat zij de bedrijven die te hoge incassotarieven in rekening brengen tot de orde kunnen roepen. Deelt de regering deze mening? Zo ja, hoe gaat zij dat bewerkstelligen?

Voornoemde leden vragen de regering waarom voor de formulering is gekozen dat bij amvb nadere regels «kunnen» worden gesteld. Kan daar niet beter staan dat er nadere regels «zullen worden gesteld»? Kan de regering hierbij toezeggen dat het besluit waarin de tarieven vast liggen tegelijkertijd met de wet in formele zin in werking zal treden? Is het ontwerpbesluit na de consultatieronde nog gewijzigd? Zo ja, op welke punten? Is de regering bereid om het ontwerpbesluit, indien het nog gewijzigd zou worden voor inwerkingtreding, eerst aan de Kamer te sturen?

De leden van de SP-fractie hebben een voorts een vraag over het minimumbedrag van € 40 dat gevraagd mag worden bij vorderingen tot € 266,67. Geldt ook voor dit bedrag dat de kosten wel daadwerkelijk moeten zijn gemaakt en dat het niet een standaard bedrag betreft? Met andere woorden, blijft de dubbele redelijkheidstoets leidend? Hoe wordt nu voorkomen dat bijvoorbeeld energie-, water- of kabelbedrijven met het automatisch versturen van één simpel aanmaningsbriefje (waarbij de werkelijke kosten slechts iets meer bedragen dan de verzendkosten) hiervoor de maximaal toegestane incassokosten van € 40 in rekening zullen brengen? Hoe kan de consument op eenvoudige wijze protesteren tegen deze onredelijk hoge kosten?

De aan het woord zijnde leden vragen ook welke termijnen er nu gaan gelden voor het in rekening brengen van de incassokosten. Zijn schuldeisers eigenlijk verplicht om eerst een aanmaningsbrief te sturen? Zo ja, op grond waarvan? Moet het niet expliciet worden geregeld dat de schuldeiser verplicht is eerst een aanmaning te sturen, waarna de schuldenaar veertien dagen de tijd heeft te betalen en dat pas daarna incassokosten in rekening mogen worden gebracht? Ook menen deze leden dat voorkomen moet worden dat bijvoorbeeld een tweede aanmaningsbrief erg kort op de eerste zou worden verzonden. De gemaakte kosten zijn dan al weer hoger zonder dat de schuldenaar de kans heeft gehad om te betalen. Welke regels gelden hiervoor?

Voornoemde leden vragen of binnen het incassotarief nu alle incassokosten gaan vallen. Kunnen schuldeisers de gestelde maximumtarieven in de toekomst nog omzeilen door deze een andere naam te geven, bijvoorbeeld «informatiekosten», «eigen kosten schuldeiser», «heraansluitingskosten», «boeteheffingen» of andere creatieve benamingen?

De leden van de SP-fractie zijn tevreden dat alle vorderingen van een schuldeiser op dezelfde schuldenaar verplicht samengevoegd moeten worden, zodat er één hoofdsom ontstaat en niet een hele set aan vorderingen waarbij over iedere vordering afzonderlijk incassokosten moeten worden betaald. Is deze verplichting tot samenvoegen absoluut? Zo nee, in hoeverre geldt deze verplichting? Mag iedere verschuldigde maandelijks termijn apart in rekening worden gebracht of moeten deze termijnen worden opgespaard, of hangt dat er vanaf hoe snel de schuldeiser actie onderneemt? Wanneer een deurwaarder vier vorderingen heeft op een debiteur, mogen dan nog steeds vier keer de kosten van dagvaarding en griffierechten in rekening worden gebracht?

Deze leden zijn van mening dat onderscheid gemaakt zou moeten worden tussen mensen die niet kunnen betalen enerzijds, en mensen die niet willen betalen anderzijds. Bij betalingsonwil kan het incassotraject uiteraard doorgaan. Maar bij betalingsonmacht heeft het geen enkele zin het incassotraject door te zetten of zelfs uit handen te geven, waardoor de kosten hoger en de problemen voor de schuldenaar groter worden. Indien de betalingsonmacht is aangegeven, bijvoorbeeld door een schuldhulpverlener of bewindvoerder, is de schuldeiser dan verplicht de vordering te bevroren? Zo nee, welke andere oplossingen ziet de regering om de financiële problemen niet groter te laten worden door dringende schuldeisers en kostenverhogende incassotrajecten?

De leden van de fractie van D66 hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Zij onderschrijven het belang van een regeling ter normering van de incassokosten om de consument en kleine bedrijven te beschermen tegen onredelijke incassokosten. Bij de strekking van het voorstel hebben deze leden evenwel een aantal vragen en opmerkingen.

Voornoemde leden constateren dat de voorgestelde wetswijziging kan bijdragen aan het wegnemen van onzekerheid bij zowel de schuldenaar en de schuldeisers over de redelijkheid van in rekening gebrachte kosten. Zij vragen zich desalniettemin af of het huidige wetsvoorstel wel het beoogde doel zal bereiken, namelijk de bescherming van debiteuren tegen te hoge incassokosten.

Hoewel vrijwel alle belanghebbenden instemmen met de gedachte het proces transparanter te maken, hebben de leden van de D66-fractie signalen ontvangen over zorgen bij zowel incassobureaus als consumentenvertegenwoordigers over de effecten van deze maatregel. Zij vragen of het te verwachten is dat door deze maatregel het minnelijk incassotraject ingekort zal worden, wat mogelijk resulteert in een snellere overstap naar gerechtelijke trajecten. Op deze wijze worden niet alleen de consumenten geconfronteerd met duurdere vorderingen, maar wordt ook het gerechtelijk apparaat belast met een toename van incassozaken. Tegelijkertijd stelt de Vereniging voor Maatschappelijk en Bedrijfsmatig Verantwoorde Incasso dat debiteuren te maken zullen krijgen met een onrechtvaardige kostenstructuur, aangezien deze niet gerelateerd is aan inspanning van het incassobureau. De regering geeft aan schuldeisers niet te willen beperken in de wijze waarop incasso's worden gevorderd, maar deze leden maken zich zorgen dat het huidige voorstel zal resulteren in rekeningen voor de schuldenaar die een volledig traject veronderstellen, terwijl 50% tot 60% van de debiteuren na de eerste brief betaalt. Het is de leden van de D66-fractie derhalve niet duidelijk of de gevolgen van de verlaging van het incassotarief wel voldoende zijn onderzocht. Graag ontvangen zij een nadere toelichting.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel inzake de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte. Zij delen de mening van de regering dat er maatregelen gesteld moeten worden tegen onredelijke incassokosten. Op deze wijze kunnen hogere schulden bij schuldenaren worden voorkomen en ontstaat er meer duidelijkheid over de redelijkheid van incassokosten. Het nu voorliggende wetsvoorstel om onredelijke incassokosten te voorkomen roept bij deze leden nog wel een aantal vragen op.

De leden van de ChristenUnie-fractie willen weten hoe de voorgenomen wetswijzigingen en de bijbehorende amvb zich verhouden tot het verbeteren van de kwaliteit van de incassoprocedures. Welke aanvullende

maatregelen worden overwogen om naast het voorkomen van onredelijke incassokosten ook de kwaliteit van de betrokken organisaties en het toezicht hierop te verbeteren? Deze leden vragen op welke wijze de beleidsontwikkeling op Europees niveau, zoals de richtlijn betreffende de bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties, wordt betrokken bij Nederlandse wetgeving.

De aan het woord zijnde leden stellen tevens vast dat ten opzichte van het rapport Voor-werk II in de aangekondigde amvb afwijkende maximale vergoedingen voor de incassokosten worden opgenomen. Welke afweging heeft de regering gemaakt om in de aangekondigde algemene maatregel van bestuur voor een staffel met een andere indeling te kiezen? Deze leden vragen de regering om toe te lichten in hoeverre er verschillen optreden in de hoogtes van incassokosten bij vorderingen die onder de nieuwe algemene maatregel van bestuur vallen ten opzichte van de incassokosten onder de staffel van het rapport Voor-werk II. Ook willen zij weten waarom de maximale vergoedingen niet gaan gelden voor het CJIB. Dienen de incassobedrijven en het CJIB niet gelijk te behandeld worden? Deze leden vragen of schuldeisers zonder btw-plicht (de btw niet kunnen verrekenen) in het wetsvoorstel en de amvb de mogelijkheid hebben om de btw door te rekenen aan de schuldenaar.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen of er bij de aangekondigde maximale vergoedingen voor de incassokosten een kwalitatief goede en zorgvuldige behandeling van de incasso's voldoende gewaarborgd, gelet op de onkosten die organisaties voor het onderzoeken en innen van incasso's moeten maken.

Voornoemde leden merken op dat de regering van mening is dat het wetsvoorstel niet tot een verandering in de administratieve lasten voor het bedrijfsleven zal leiden. Het wetsvoorstel zal echter ook op vorderingen tussen bedrijven van toepassing zijn, zo stellen deze leden vast. Zij vragen aan de regering in hoeverre het wetsvoorstel toch zal leiden tot administratieve gevolgen voor bedrijven, omdat bedrijven genoodzaakt worden om bepalingen over de vergoedingen bij het niet nakomen van de betalingsverplichtingen in de algemene voorwaarden of contractvoorwaarden aan te passen.

De leden van de SGP-fractie vinden het een belangrijke zaak dat er duidelijke regels komen ten aanzien van de normering van vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte. Ten aanzien van dit wetsvoorstel willen zij enkele vragen stellen.

Deze leden constateren dat enkele belanghebbenden erop wijzen dat de normen inzake de staffel en de minimumvergoeding die in de toelichting van het wetsvoorstel zijn gegeven lager zijn dan de normen die gelden op basis van Voor-werk II. Deelt de regering deze opvatting? Waarom is hiervoor gekozen? Klopt het dat het huidige minimumtarief ongeveer € 65 is?

Voornoemde leden merken op dat de doelstelling van dit wetsvoorstel is om burgers en kleine ondernemers te beschermen tegen hoge kosten. Dat doel wordt door deze leden gedeeld. Tegelijkertijd is er een mogelijkheid dat bedrijven er, als gevolg van lagere tarieven, eenvoudiger voor kiezen om zaken voor de rechter te laten komen in plaats van al het mogelijke te doen om reeds eerder zoveel mogelijk rekeningen betaald te krijgen. Hoe groot acht de regering de kans dat een dergelijke verschuiving op zal treden?

De leden van de SGP-fractie vragen of dit wetsvoorstel ook betrekking heeft op de inning van verkeersboetes en andere boetes die de overheid oplegt. Zo nee, hoe verhouden zich dan normen die in dit wetsvoorstel zijn opgenomen tot de normen die gelden voor genoemde boetes?

2. Adviezen

De leden van de fractie van D66 wijzen er op dat er onvoldoende lijkt te zijn onderzocht hoe de regeling Europees gezien uit de pas loopt. Deze leden vragen de regering toe te lichten wat de geschatte kosten zijn voor het bedrijfsleven die, ondanks dat er geen informatieverplichtingen zijn opgenomen, veelal hun contracten en algemene voorwaarden zullen moeten aanpassen.

De aan het woord zijnde leden vragen de regering toe te lichten of middels een benchmark objectief vastgesteld kan worden of de minimumprijs van € 40 adequaat is. Daarnaast is het deze leden onvoldoende duidelijk geworden hoe een adequate dienstverlening gewaarborgd wordt. Zij ontvangen graag een toelichting van de regering omtrent de wenselijkheid van aanvullende certificering of andere (sanctie)instrumenten.

Voornoemde leden steunen de wens om het proces omtrent incassokosten en -vordering transparanter en inzichtelijker te maken. Zij willen afsluitend opmerken dat incassobureaus een belangrijke maatschappelijke functie vervullen, maar dat deze functie niet naar behoren uitgevoerd kan worden zonder verantwoordelijkheid.

De leden van de ChristenUnie-fractie merken op dat in de memorie van toelichting wordt vermeld dat met betrekking tot verschillende aspecten van de regeling opmerkingen zijn gemaakt of nadere aanbevelingen zijn gedaan door de organisaties die op het voorontwerp hebben gereageerd. Deze leden ontvangen graag een toelichting ten aanzien van de opmerkingen en aanbevelingen die door de geconsulteerde organisaties over de verschillende aspecten zijn gemaakt. Tevens willen zij graag weten tot welke aanpassingen deze opmerkingen en aanbevelingen aan het wetsvoorstel dan wel de voorgestelde amvb hebben geleid.

II ARTIKELSGEWIJS

Artikel I

De leden van de SGP-fractie vragen naar aanleiding van het gemaakte onderscheid tussen de proceskosten en de incassokosten welke kosten nu precies onder welke noemer vergoed kunnen worden. Wat is de precieze onderlinge verhouding van de begrippen incassokosten, buitengerechterlijke kosten en proceskosten? Betreffen de kosten ten aanzien van het innen van geld (aanmaningen en dergelijke) de incassokosten, terwijl bijvoorbeeld een melding dat een procedure bij de rechter gestart zal worden, vergoed wordt via de regeling van proceskosten? Is het risico niet aanwezig dat kosten anders benoemd zullen worden, zodat de voordeligste regeling van toepassing kan zijn? Onder welke noemer valt de uiteindelijke inning van de rekening en de onkosten als de procedure bij de rechter eenmaal is afgerond?

De fungerend voorzitter van de commissie,
Arib

Adjunct-griffier van de commissie,
Van Doorn

Nota van toelichting

1. Algemeen

In het Algemeen Overleg van 11 november 2008 heb ik nadere regelgeving voor buitengerechtelijke incassokosten aangekondigd (Kamerstukken II 2008/09, 24 515, nr. 144). Bij brief van 29 juni 2009 heb ik de contouren van een regeling geschetst. Deze brief is behandeld tijdens het Algemeen Overleg van 9 september 2009 over armoedebelief (Kamerstukken II 2008/09, 24 515, nr. 155 en Kamerstukken II 2009/10, 24 515, nr. 160). Ik heb een regeling voorgesteld die met name consumenten en kleine bedrijven, zoals eenmanszaken, beschermt tegen onredelijke incassokosten. Voor vorderingen uit overeenkomst met een hoofdsom van maximaal € 25.000 worden de maximale incassokosten vastgesteld. De vergoeding voor incassokosten wordt berekend als percentage van het verschuldigde bedrag, waarbij het percentage trapsgewijs lager wordt naarmate de vordering hoger wordt. Daarbij geldt een minimumbedrag voor de vergoeding van incassokosten. Wanneer de schuldenaar een consument is, zijn partijen voor het vaststellen van de vergoeding voor incassokosten voor vorderingen met een hoofdsom tot € 25.000 gebonden aan deze rekenwijze. Wanneer de schuldenaar geen consument is, maar handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, kan alleen van de wettelijke normering van de incassokosten worden afgeweken indien de schuldeiser en de schuldenaar dat overeenkomen. Zijn er over de incassokosten geen afspraken gemaakt, dan is de wettelijke regeling over de incassokosten van toepassing. De wettelijke maximering van de buitengerechtelijke incassokosten biedt rechtszekerheid over de hoogte van de vergoeding voor incassokosten en voorkomt conflicten daarover. Gedacht kan worden aan gevallen waarin de schuld op zichzelf niet wordt betwist, maar de schuldenaar het op een gerechtelijke procedure laat aankomen omdat hij de incassokosten te hoog vindt. Door de wettelijk regeling hoeven dergelijke zaken niet meer voor de rechter te komen. Ook wordt voorkomen dat de schuldenaar ten onrechte veel te hoge incassokosten betaalt omdat hij niet beter weet. Met de wettelijke regeling is voor partijen veel duidelijker welke incassokosten in rekening mogen worden gebracht. Indien meer in rekening wordt gebracht dan de wettelijke regeling toelaat, zal de schuldenaar dit meerdere niet hoeven te betalen. Door te werken met een forfaitaire vergoeding kunnen de schuldenaar en de schuldeiser zelf eenvoudig de maximale vergoeding voor de incassokosten vaststellen op basis van de wettelijke regeling.

Dit besluit dient ter uitwerking van de wettelijke grondslag die in het Burgerlijk Wetboek is opgenomen om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen voor de vergoeding van buitengerechtelijke incassokosten (vgl. Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte, Kamerstukken 32 418).

Het besluit gaat uit van een vaste vergoeding voor incassokosten waarbij geabstraheerd is van de kosten van de daadwerkelijk door de schuldeiser verrichte incassohandelingen. Als de schuldenaar een consument is, heeft een schuldeiser recht op een vergoeding van incassokosten indien hij de schuldenaar heeft aangemaand in de zin van artikel 6:96 lid 5 BW en betaling vervolgens is uitgebleven. Schuldeisers zijn nadien vrij zelf te bepalen op welke wijze zij een vordering (laten) incasseren en welke handelingen zij daarvoor verrichten. Met betrekking tot vorderingen op (rechts)personen die handelen ter uitoefening van een beroep of een bedrijf, geldt het vereiste van een aanmaning niet. Er wordt in het besluit niet bepaald welke kosten voor welke incassohandelingen in rekening kunnen worden gebracht. Ook doet het er niet toe door wie de vordering wordt geïncasseerd; door de schuldeiser zelf of door bijvoorbeeld een incassobureau, advocaat of deurwaarder in opdracht van de schuldeiser. In dit besluit is daarvan geabstraheerd. Er wordt bepaald welk bedrag de schuldeiser maximaal kan vragen van de schuldenaar voor de verrichte incassohandelingen ter voldoening van een vordering. Deze vergoeding omvat alle incassohandelingen, ongeacht de omschrijving van de kosten van die handelingen (bv. administratie- of registratiekosten).

2. Adviezen

Een voorontwerp van de regeling voor incassokosten is voor publieke consultatie op de website www.internetconsultatie.nl geplaatst. Op het voorontwerp is onder andere gereageerd door de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders, de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen, de Vereniging van Incasso- en Procesadvocaten, de Vereniging Voor Credit Management en het Verbond van Credit Management Bedrijven, de Consumentenbond en de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden/MOgroep. De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak en de Raad voor de rechtspraak hebben desgevraagd advies uitgebracht over de ontwerpregeling. Het voorontwerp is ook besproken met de Adviescommissie voor burgerlijk procesrecht.

Over het algemeen heeft men steun uitgesproken voor een regeling ter normering van de incassokosten omdat dit duidelijkheid geeft over de hoogte van de incassokosten aan zowel de schuldenaar als de schuldeiser. Naar aanleiding van de opmerkingen en aanbevelingen is de regeling op verschillende punten aangepast. Aan verschillende reacties zal verder in deze toelichting aandacht worden besteed.

In het besluit zijn geen informatieverplichtingen voor het bedrijfsleven of burgers aan de overheid opgenomen. Het besluit leidt daarom niet tot een toe- of afname van de administratieve lasten.

3. Toepassingsbereik van de regeling

In artikel 1 is het toepassingsbereik van de regeling gegeven. De in dit besluit neergelegde normering van de vergoeding voor incassokosten, leent zich met name voor de gevallen waarin de omvang van de te innen vordering (de hoofdsom) gemakkelijk is vast te stellen. Dit betreft dan voornamelijk uit overeenkomsten voortvloeiende verbintenissen tot betaling van een geldsom, waarvan de omvang van de geldsom in de overeenkomst is vastgesteld, dan wel daaruit eenvoudig valt af te leiden. Gedacht kan worden aan het geval dat een consument een computer koopt en de overeengekomen aanschafprijs dient te voldoen. Indien de schuldeiser tot incassohandelingen moet overgaan, is het verschuldigde bedrag eenvoudig vast te stellen, namelijk de aanschafprijs van de computer. Bij een verbintenis tot betaling van een geldsom waarvan de omvang eenvoudig uit de overeenkomst is af te leiden, kan gedacht worden aan een rekening van een telefoonprovider.

De omvang van een wettelijke of contractuele verplichting tot schadevergoeding is daarentegen niet eenvoudig vast te stellen. Te denken valt bijvoorbeeld aan een bedrijfsongeval, waarbij bijvoorbeeld alleen al over de aansprakelijkheid en de omvang van de schade onenigheid kan bestaan. De kosten om deze vorderingen te "innen" zijn derhalve mede afhankelijk van de mate van betwistbaarheid van de vordering. De vergoeding voor deze kosten is daardoor ook niet eenvoudig te normeren. Dit geldt temeer omdat het in dergelijke gevallen moeilijk is de incassokosten te onderscheiden van de kosten ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid, zoals bedoeld in artikel 6:96 lid 2 onder b BW. Dit besluit geeft voor deze laatste kosten geen regeling.

Verbintenissen tot vergoeding van schade vallen dus buiten deze regeling. Dit is alleen anders indien partijen het over de omvang van de schadevergoeding eens zijn en die in een overeenkomst hebben vastgesteld. In dergelijke gevallen kan uit de

vaststellingsovereenkomst worden afgeleid wat de schuldenaar verschuldigd is en is er geen bezwaar dit besluit daarop van toepassing te laten zijn.

Ingevolge artikel 6:87 BW kan een schuldeiser een uit een overeenkomst voortvloeiende verbintenis tot betaling van een geldsom omzetten in een verbintenis tot vervangende schadevergoeding. Bij een dergelijke omzetting is de omvang van de verplichting tot schadevergoeding ook gemakkelijk vast te stellen. Die is immers gelijk aan de oorspronkelijke geldsom. Het besluit is daarom op een dergelijke verbintenis ook van toepassing. Daarmee wordt eveneens voorkomen dat een schuldeiser die incassokosten maakt, zich aan dit besluit kan onttrekken door een uit een overeenkomst voortvloeiende verbintenis tot betaling van een geldsom om te zetten in een verbintenis tot schadevergoeding.

Zoals hierboven is opgemerkt, beoogt dit besluit met name consumenten en kleine bedrijven, zoals eenmanszaken, bescherming te bieden tegen te veel in rekening gebrachte incassokosten. Er is daarom gekozen om de regeling van toepassing te laten zijn op vorderingen met een hoofdsom van ten hoogste € 25.000. Deze grens sluit aan bij het wetsvoorstel waarin onder meer de voorgestelde competentiegrens van de kantonrechter wordt verhoogd tot € 25.000 (Kamerstukken 32 021). De nieuwe competentiegrens van de kantonrechter is voorgesteld naar aanleiding van de evaluatie van de modernisering van de rechterlijke organisatie. Er is daarbij onder andere gekeken naar de bedragen die zijn gemoeid met de consumentenkoop (Kamerstukken II 2008/09, 32 021, nr. 3, p. 16).

In verscheidene reacties op de internetconsultatie is voorgesteld de regeling uit te breiden tot alle vorderingen, zonder een grens te trekken bij een hoofdsom van € 25.000. Voorts werd aanbevolen een onderscheid te maken tussen transacties van bedrijven met consumenten en transacties van bedrijven onderling. Voor deze onderscheiden markten zouden verschillende regimes dienen te gelden, bijvoorbeeld met betrekking tot de mate van dwingendheid van de regeling en de hoogte van de vergoeding voor incassokosten. Ook is in overweging gegeven de regeling niet te laten gelden in het geval een consument of particulier als schuldeiser optreedt, omdat het fixeren van de incassokosten dan ook ten nadele van de consument kan zijn. Ook tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel waarin de grondslag voor dit besluit is opgenomen (Kamerstukken 32 418), is voorgesteld de normering van de incassokosten niet dwingend voor te schrijven bij vorderingen tussen bedrijven onderling. De regeling is ten aanzien van het voorontwerp aangepast door de maximale incassokosten alleen dwingend voor te schrijven voor vorderingen op consumenten. In andere gevallen kan van de regeling worden afgeweken als partijen dat overeenkomen.

Dit is geregeld in artikel 6:96 lid 4 BW, waarin ook de grondslag voor dit besluit is opgenomen. De regeling biedt dus bescherming aan (kleine) bedrijven doordat in beginsel de wettelijke maximale incassokosten gelden. Alleen als partijen overeenkomen daarvan af te wijken, kunnen hogere incassokosten in rekening worden gebracht. Het vaststellen van een maximumbedrag aan incassokosten waarvan alleen bij overeenkomst kan worden afgeweken indien de schuldenaar geen consument is, biedt rechtszekerheid aan alle partijen.

De in het voorontwerp voorgestelde begrenzing van de regeling tot vorderingen van maximaal € 25.000 is behouden. Met deze begrenzing wordt beoogd met name consumenten en kleine bedrijven te beschermen tegen te hoge incassokosten. Voor grotere vorderingen blijft de huidige regeling gelden. Dit betekent dat de vergoeding voor de incassokosten wordt bepaald op grond van het redelijkheidscriterium van artikel 6:96 BW. Ook voor deze vorderingen kunnen partijen afspraken maken over de incassokosten. Grotere vorderingen zullen zich vaker voordoen bij grotere bedrijven. Indien bij een grotere vordering verschil van mening bestaat over de incassokosten, ligt een gang naar de rechter eerder voor de hand. De inspanningen en kosten die verbonden zijn aan een rechtsgang zullen dan meer in verhouding staan tot de hoogte van de vordering.

4. Wijze van berekening van de vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten

De vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten die van de schuldenaar gevraagd mag worden, wordt berekend aan de hand van de hoofdsom van de vordering. Daarvoor is gekozen om de eenvoud en de hanteerbaarheid van de regeling te bevorderen. Bovendien maakt dit het mogelijk een rechtvaardige vergoeding voor de incassokosten vast te stellen. Voor de berekening van de vergoeding voor de incassokosten wordt de hoofdsom daarom niet vermeerderd met de mogelijk over de hoofdsom verschuldigde wettelijke rente en wordt de vergoeding niet verhoogd met eventueel verschuldigde btw voor incassodiensten. Omdat ingevolge de artikelen 6:119 en 119a BW de verschuldigde schadevergoeding in de vorm van wettelijke rente toeneemt naarmate de schuldenaar langer in verzuim is, is deze schadevergoeding geen vast bedrag. Wanneer voor de berekening van de verschuldigde vergoeding voor de incassokosten de wettelijke rente bij de hoofdsom zou worden opgeteld, is de verschuldigde vergoeding na verloop van iedere maand een ander bedrag. De vergoeding voor de incassokosten die van de schuldenaar gevraagd mag worden, zou daardoor lastig te berekenen worden. Dit zou de regeling niet inzichtelijk en eenvoudig hanteerbaar maken. Door de hoofdsom niet met de wettelijke rente te vermeerderen staat van meet af aan vast wat de vergoeding van de incassokosten bedraagt, mocht de schuldenaar verzuimen de vordering te voldoen.

Juist in het buitengerechtelijke traject is deze eenvoud wenselijk. Dit betekent derhalve dat naast de vergoeding van de incassokosten waarop de schuldeiser aanspraak kan maken krachtens de nieuwe regeling, hij niet ook aanspraak kan maken op een vergoeding voor de incassokosten voor het incasseren van de verschuldigde wettelijke rente. Het is voor de berekening van de verschuldigde vergoeding voor de incassokosten in beginsel niet van belang hoe lang de schuldenaar in verzuim is. Wel zij gewezen op artikel 6:119, tweede lid en artikel 6:119a, derde lid BW. Ingevolge deze bepalingen wordt de hoofdsom na afloop van een jaar waarover de wettelijke rente wordt berekend, vermeerderd met de wettelijke rente.

Het voorgaande geldt in gelijke mate wanneer er een hogere rente is bedongen in plaats van de wettelijke rente.

Indien de schuldeiser een derde inschakelt om de vordering voor hem te innen, kan deze derde voor zijn diensten btw bij de schuldeiser in rekening brengen. De btw vormt voor de schuldeiser geen extra kostenpost, indien hij de btw kan verrekenen. Is verrekening niet mogelijk, dan worden de kosten om de vordering te incasseren voor de schuldeiser met de btw verhoogd. Dit besluit biedt geen ruimte om in een dergelijk geval de btw op de schuldenaar te verhalen door de vergoeding voor de incassokosten met de btw te verhogen. Hiervoor is in de eerste plaats gekozen ter bevordering van de eenvoud en hanteerbaarheid van de regeling. Het zal per geval verschillen of er btw is verschuldigd. De vraag of dit het geval is, is voor de berekening van de vergoeding niet van belang omdat slechts de hoofdsom bepalend is. Daarnaast gaat het besluit, zoals hierboven reeds aangegeven, uit van een vaste vergoeding waarbij geabstraheerd is van de kosten van de daadwerkelijk door de schuldeiser verrichte incassohandelingen. Het is aan de schuldeiser om te bepalen op welke wijze hij zijn vordering zal incasseren. Daarbij past niet dat indien de schuldeiser gebruik maakt van de diensten van derden, de voor deze diensten verschuldigde btw apart in rekening kan brengen. Door aan te sluiten bij de hoofdsom van de vordering, is het derhalve niet van belang door wie de vordering wordt geïncasseerd.

Ook interne kosten van de schuldeiser zelf kunnen voor vergoeding als buitengerechtelijke kosten in aanmerking komen.¹ Dit betekent dat wanneer de schuldeiser reeds zelf incassohandelingen heeft verricht en de vordering daarna overdraagt aan een incassobureau, de vergoeding van de incassokosten ongewijzigd blijft. Voor de berekening van de verschuldigde vergoeding voor de incassokosten is de hoofdsom van de vordering van de schuldeiser op de schuldenaar immers de enige bepalende factor.

¹ Parl. Gesch. Boek 6 p. 338, vgl. ook HR 1 juli 1993, NJ 1995, 150 en HR 16 oktober 1998, NJ 1999, 196.

Indien de schuldenaar een consument is, dient deze eerst te worden aangemaand voordat incassokosten verschuldigd worden. Dit voorschrift is opgenomen in artikel 6:96 lid 5 BW. De aanmaning dient te worden verstuurd na het intreden van het verzuim. Uit het vereiste dat het verzuim moet zijn ingetreden, vloeit voort dat de vordering waarover de vergoeding voor incassokosten wordt berekend, opeisbaar moet zijn. Een schuldenaar is in verzuim wanneer de termijn voor nakoming van de verbintenis is verstreken, dan wel indien de schuldenaar in gebreke is gesteld en betaling is uitgebleven (vgl. artikel 6:82 en 83 BW).

Bij de aanmaning moet op grond van artikel 6:96 lid 5 BW het bedrag dat als vergoeding voor de incassokosten in rekening wordt gebracht, worden vermeld. Dit bedrag moet in overeenstemming zijn met de maximale incassokosten die voortvloeien uit dit besluit. Aan de schuldenaar wordt een termijn van 14 dagen geboden om alsnog de vordering te voldoen zonder dat de incassokosten verschuldigd worden. Een dergelijke aanmaning heeft mede tot doel dat wordt voorkomen dat een schuldenaar wordt verrast door de incassokosten, bijvoorbeeld wanneer zijn banktegoed te laag was voor een automatische incasso. Om er zeker van te zijn dat de aanmaning is ontvangen en vervolgens de termijn van 14 dagen gaat lopen, kan de schuldeiser kiezen voor aangetekende verzending van de aanmaning (vgl. Kamerstukken 32 418).

In het voorontwerp van dit besluit was een regeling opgenomen voor het geval de schuldeiser meerdere vorderingen op dezelfde schuldenaar had. Voorgesteld werd om in dat geval voor de berekening van de vergoeding voor de incassokosten de hoofdsommen van deze vorderingen bij elkaar op te tellen wanneer deze vorderingen gelijktijdig werden voldaan. Deze regeling is naar aanleiding van de consultatie geschrapt. De berekening van de incassokosten werd door dit voorschrift bemoeilijkt. Dit heeft tot gevolg dat een schuldeiser voor de incasso van iedere aparte vordering een vergoeding voor incassokosten kan berekenen, zij het dat in artikel 6:96 lid 6 BW nu wel een regeling is getroffen die inhoudt dat wanneer een aanmaning, die moet worden verstuurd indien de schuldenaar een consument is, betrekking heeft op meerdere vorderingen, de hoofdsommen van die vorderingen voor de berekening van de vergoeding voor buitengerechtigde kosten bij elkaar worden opgeteld.

De vergoeding van de incassokosten wordt als percentage van de hoofdsom berekend. Denkbaar was voor categorieën hoofdsommen een vaste vergoeding te bepalen, zoals in de staffel van het rapport Voor-werk II². Dit vereist een indeling van vorderingen met daaraan gekoppelde geldbedragen die als vergoeding voor de incassokosten dienen. Door

² In het rapport Voor-werk II zijn aanbevelingen opgenomen over vorderingen tot betaling van buitengerechtigde incassokosten van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak. Het rapport is te vinden op www.rechtspraak.nl.

de vergoeding als percentage van de hoofdsom te berekenen behoeft een dergelijke indeling niet te worden gemaakt. De vergoeding voor de incassokosten past zich namelijk automatisch aan de hoogte van de verschuldigde geldsom aan waardoor een evenwichtige verhouding tussen hoofdsom en vergoeding tot stand komt.

Voor de berekening van de vergoeding van de buitengerechterlijke incassokosten worden verschillende percentages gehanteerd. Wanneer men één percentage kiest voor het berekenen van de vergoeding voor de incassokosten, zal de vergoeding bij hoge vorderingen vaak niet meer in verhouding staan tot de verrichte incassohandelingen. Er wordt daarom gekozen voor een systeem waarbij het percentage lager wordt, naarmate de hoofdsom het bedrag van € 25.000 nadert.

Hoewel de vergoeding procentueel afneemt naarmate de vordering hoger wordt, wordt de daadwerkelijke vergoeding wel nog altijd hoger naarmate de vordering hoger wordt. Dit wordt bewerkstelligd doordat de regeling uitgaat van percentages in categorieën. Elk percentage geldt voor het gedeelte van de vordering dat in die categorie valt.

Aannemelijk is dat met een hogere vordering een groter belang is gemoeid en er meer incassohandelingen zullen worden verricht, wat een hogere vergoeding voor buitengerechterlijke kosten rechtvaardigt.

Hierbij geldt dat er altijd een minimumbedrag als vergoeding voor de incassokosten gevraagd mag worden (vgl. artikel 2 lid 2). Wanneer de vergoeding voor incassokosten van een kleine vordering enkel wordt bepaald als percentage van de hoofdsom van de vordering, kan dit een incassobedrag opleveren waarvoor in redelijkheid geen incassohandelingen kunnen worden verricht. In dit besluit wordt het minimumbedrag op € 40 vastgelegd. Dat bedrag compenseert bijvoorbeeld het aanmaken van een dossier en het opstellen en versturen van een aanmaningsbrief.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat in de ontwerprichtlijn tot herziening van richtlijn nr. 2000/35/EG betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties is opgenomen dat bij handelstransacties een minimumbedrag van € 40 aan incassokosten is verschuldigd, zonder dat er een aanmaning dient te worden verstuurd (COM (2009) 126 def). Wanneer de tekst van de ontwerprichtlijn definitief wordt en de richtlijn is vastgesteld, zal deze via een apart voorstel worden geïmplementeerd.

De berekening van de vergoeding voor buitengerechterlijke incassokosten vindt op de volgende wijze plaats. Over de eerste € 2500 van de vordering mag de vergoeding voor de incassokosten maximaal 15% van de hoofdsom bedragen. Hierbij geldt echter wel dat er altijd een minimale vergoeding voor de incassohandelingen mag worden gevraagd van

€ 40 (vgl. artikel 2 lid 2). Dit betekent dat voor vorderingen tot € 266,67, het incassobedrag dat procentueel wordt berekend, wordt verhoogd tot een bedrag van € 40. Over deze volgende € 2500 bedraagt de vergoeding voor de incassokosten maximaal 10%. Vervolgens mag de vergoeding voor de incassokosten over de volgende € 5000 van de vordering, ten hoogste 5% bedragen. Over de volgende € 15.000 mag maximaal 1% als vergoeding voor incassokosten worden berekend. Bij een vordering van bijvoorbeeld € 3500 wordt de vergoeding van incassokosten als volgt berekend. Over de eerste € 2500 bedraagt de vergoeding 15%, € 375. Over de laatste € 1000 bedraagt de vergoeding van incassokosten 10%, € 100. De totale vergoeding van incassokosten komt daarmee op € 475 (€ 375 + € 100). Bij een vordering van € 23.000 bedraagt de vergoeding (15% van € 2500) € 375 plus (10% van € 2500) € 250 plus (5% van € 5000) € 250 plus (1% van € 13.000) € 130, is totaal € 1005.

Voor de volledigheid is hieronder een tabel opgenomen, waarin de maximale hoogte van de vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten voor ronde bedragen tot € 25.000 is opgenomen.

Hoofdsom	percentage ten hoogste	minimum vergoeding incassokosten
over de eerste € 2500	15%	€ 40
over de volgende € 2500	10%	
over de volgende € 5000	5%	
over de volgende €15.000	1%	

Hoofdsom (in €)	Vergoeding incassokosten (in €)
100	15 ? 40
150	22,50? 40
200	30 ? 40
250	37,50 ? 40
266,67	40
300	45
500	75
750	112,50
1000	150
1250	187,50
1500	225
2000	300
2500	375
3000	425
4000	525
5000	625
5500	650
6000	675
7000	725
8000	775
9000	825

10.000	875
11.000	885
12.000	895
13.000	905
14.000	915
15.000	925
16.000	935
17.000	945
18.000	955
19.000	965
20.000	975
21.000	985
22.000	995
23.000	1005
24.000	1015
25.000	1025

Met dit besluit wordt beoogd duidelijkheid te scheppen over hoeveel maximaal als vergoeding voor incassokosten in rekening kan worden gebracht. Dit moet voor zowel de schuldeiser als de schuldenaar tot een redelijke vergoeding leiden. Wanneer de schuldenaar een consument is, is de maximale vergoeding dwingend voorgeschreven. In andere gevallen is de regeling van regelend recht; de schuldeiser en schuldenaar kunnen er bij overeenkomst van afwijken.

5. Dwingende en regelende aard van de regeling

De vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten die op grond van artikel 2 wordt berekend, geldt als maximale vergoeding die in rekening mag worden gebracht indien de schuldenaar een consument is. Dit volgt uit artikel 6:96 lid 4 BW, waarin is opgenomen dat van de regeling niet ten nadele van de schuldenaar kan worden afgeweken, indien de schuldenaar een natuurlijk persoon is, die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. Van de dwingendrechtelijke regels kan derhalve wel worden afgeweken, indien dit in het voordeel van de consument is. Het is daardoor mogelijk dat een lagere vergoeding wordt bedongen en in rekening gebracht aan de schuldenaar dan op basis van de gegeven percentages als vergoeding zou worden berekend. Het is echter niet toegestaan om hogere incassokosten in rekening te brengen.

Daarnaast kan van de regels worden afgeweken indien de schuldenaar geen consument is. De regeling is dan van regelend recht. Dat betekent dat de wettelijke maximale vergoeding voor de incassokosten geldt, tenzij partijen overeenkomen daar van af te wijken. Zij kunnen zowel een lagere als een hogere vergoeding overeenkomen.

Indien een incassogeschil voor de rechter komt en deze zich moet uitspreken over de buitengerechtelijke incassokosten, biedt deze regeling de rechter houvast. Dit betekent dat als de schuldeiser incassohandelingen heeft verricht en partijen niets hebben afgesproken over de hoogte van de vergoeding voor incassokosten, de rechter die vergoeding vaststelt conform de rekenwijze die in deze regeling is neergelegd. Indien partijen een lagere vergoeding voor de incassokosten zijn overeengekomen, door bijvoorbeeld lagere percentages te hanteren, zal de rechter vanzelfsprekend deze overeengekomen vergoeding respecteren. De regeling laat immers lagere incassokosten toe.

De regeling laat echter niet toe dat er een hogere vergoeding wordt bedongen indien de schuldenaar een consument is. Dit geldt ook wanneer het beding op grond van artikel 6:91 BW als een boetebeding kan worden aangemerkt. Op grond van artikel 3:40 lid 2 BW is een dergelijk beding vernietigbaar. De vernietiging kan plaatsvinden door hetzij een buitengerechtelijke verklaring van de schuldenaar zelf, hetzij door een rechterlijke uitspraak (vgl. artikel 3:49 BW). In beginsel dient een schuldenaar zich voor de rechter te beroepen op deze vernietigingsgrond. Het slot van artikel 3:40 lid 2 BW maakt het echter ook mogelijk dat de rechter een beding ambtshalve terzijde stelt in het belang van de schuldenaar.

Daarnaast zij gewezen op de mogelijkheid om in een collectieve actie aan de rechter een verbod te vragen van het gebruik van met de nieuwe wettelijke regeling strijdige bedingen in algemene voorwaarden. Zie in het bijzonder artikel 6:240 lid 1 BW, waarin is bepaald dat een beding in algemene voorwaarden dat in strijd is met een dwingende wetsbepaling, onredelijk bezwarend is. Bij het verbod van het gebruik van zo'n beding kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het geval dat nagelaten is om in algemene voorwaarden opgenomen bepalingen omtrent de vergoeding van incassokosten aan te passen aan de nieuwe wettelijke regels. Deze overtreding kan ingevolge artikel 6:240 lid 3 BW door een consumentenorganisatie of door een beroeps- of bedrijfsorganisatie aan de rechter worden voorgelegd. Een belangenorganisatie kan dit vorderen, los van enig concreet geschil.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat een hogere vergoeding wel kan worden bedongen indien de schuldenaar geen consument is. Vanzelfsprekend dienen de overeengekomen incassokosten in overeenstemming met artikel 6:96 BW wel redelijk en in redelijkheid gemaakt te zijn.

6. Inwerkingtreding

De datum van inwerkingtreding van dit besluit is bij koninklijk besluit bepaald. De regeling geldt ten aanzien van vorderingen in de voldoening waarvan de schuldenaar na de inwerkingtreding van dit besluit in verzuim raakt. Wanneer de schuldenaar voordien reeds in verzuim was, wordt de vergoeding voor de incassokosten voor deze vordering berekend volgens het voor die datum geldende recht. Dit volgt uit artikel 3 van het besluit. Het besluit kan in de praktijk worden aangehaald als: Besluit vergoeding voor buitengerechterlijke incassokosten.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

**Besluit van
houdende regels ter normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging
van voldoening buiten rechte (Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke
incassokosten)**

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau,
enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Veiligheid en Justitie van ... (datum, nr.);

Gelet op artikel 96, derde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van ... (datum, nr.);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Veiligheid en Justitie van ... (datum, nr.);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

Dit besluit is van toepassing op een uit overeenkomst voortvloeiende verbintenis tot betaling van een geldsom. Indien de verbintenis strekt tot vergoeding van schade, is dit besluit daarop alleen van toepassing voorzover deze verbintenis is vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst of voorzover de in de eerste zin bedoelde verbintenis tot betaling van een geldsom is omgezet in een verbintenis tot vervangende schadevergoeding in de zin van artikel 87 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 2

1. De vergoeding voor kosten als bedoeld in artikel 96 lid 2, onder c van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, bedraagt voor vorderingen met een hoofdsom van ten hoogste € 25.000:

15% van het bedrag van de hoofdsom van de vordering over de eerste € 2500 van de vordering;

10% van het bedrag van de hoofdsom van de vordering over de volgende € 2500 van de vordering;

5% van het bedrag van de hoofdsom van de vordering over de volgende € 5000 van de vordering;

1% van het bedrag van de hoofdsom van de vordering over de volgende € 15.000 van de vordering.

2. De in het eerste lid bedoelde vergoeding bedraagt ten minste € 40.

Artikel 3

Dit besluit is niet van toepassing op vorderingen in de voldoening waarvan de schuldenaar vóór het tijdstip van het in werking treden van dit besluit in verzuim is.

Artikel 4

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 5

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

Vergaderjaar 2010–2011

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

Nr. 5

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 25 januari 2011

I ALGEMEEN

1. Inleiding

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de vragen en opmerkingen over het wetsvoorstel van de leden van de fracties van de VVD, de PvdA, de PVV, het CDA, de SP, D66, de ChristenUnie en de SGP. Op deze vragen en opmerkingen ga ik hieronder in, waarbij ik voor de beantwoording soortgelijke vragen heb samengenomen.

De leden van de VVD-fractie zijn nog niet overtuigd dat de huidige wettelijke waarborgen tegen onredelijk hoge incassokosten tekort zouden schieten. Zij nodigen de regering uit de ernst van de problematiek, die naar de mening van de regering tot deze aanpassing van de wet noopt, nader te onderbouwen en te kwantificeren waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen consumenten en bedrijven.

Voor de totstandkoming van dit wetsvoorstel is al verscheidene keren met uw Kamer over het onderwerp van de incassokosten gecommuniceerd. In december 2006 heeft de vaste commissie voor Financiën gevraagd te reageren op berichtgeving in het RTL nieuws over de kostenberekening door incassobureaus bij het incasseren van vorderingen. Deze vragen zijn door mijn voorganger bij brief van 29 maart 2007 beantwoord (Kamerstukken II 2006/07, 30 928, nr. 7). Vervolgens heeft mijn voorganger bij brief van 7 maart 2008 verslag gedaan van een overleg met het bedrijfsleven over de vraag of wettelijke maatregelen voor de incassokosten moeten worden getroffen. Er is toen aangegeven dat het aantal incidenten niet zodanig is dat een nadere wettelijke regeling nodig is om consumenten te beschermen. Ook is aangegeven dat de ontwikkelingen nauwlettend zouden worden blijven gevolgd (Kamerstukken II 2007/08, 30 928, nr. 16).

Tijdens een Algemeen Overleg op 11 november 2008 is het rapport van de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden/ MOgroep W&MD «Incasso-

kosten, een bron van ergernis!» aan de orde gekomen. Tijdens het overleg heeft een meerderheid van de Kamer om een wettelijke regeling voor de incassokosten gevraagd (Kamerstukken II 2008/09, 24 515, nr. 144). Mijn voorganger heeft daarom nadere regelgeving voor incassokosten toegezegd. Met dit wetsvoorstel wordt daaraan uitvoering gegeven. Voorafgaand aan de indiening van het wetsvoorstel is geconsulteerd over een ambtelijk voorontwerp. In de reacties op het consultatiedocument is steun uitgesproken voor regulering van de incassokosten. Vanzelfsprekend zijn verschillende geluiden geuit over hoe deze regeling zou moeten worden vormgegeven en welke tarieven zouden moeten worden gehanteerd. Ik ga daarop later in deze nota nog in bij een vraag van de leden van de fractie van de ChristenUnie over de opmerkingen en aanbevelingen die zijn gemaakt tijdens de consultatie.

Op grond van artikel 96 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek (BW) dienen incassokosten redelijk te zijn. Met de voorgestelde regeling wordt aan schuldeisers en schuldenaren op voorhand duidelijkheid gegeven over de redelijkheid van de incassokosten door de maximale hoogte van de incassokosten vast te leggen. Hierdoor is het niet langer nodig om enkel vanwege onduidelijkheid of onvrede over de hoogte van de incassokosten het aan te laten komen op een gerechtelijke procedure, waarin de rechter de incassokosten toetst aan de eisen van art. 6:96 BW (dubbele redelijkheidstoets). Schuldenaren hadden daarvoorheen nog wel eens belang bij omdat zij meenden dat de incassokosten onredelijk hoog waren, maar niet duidelijk was hoe hoog deze dan wel mochten zijn. Met dit wetsvoorstel en de daarop te baseren algemene maatregel van bestuur (amvb) wordt die duidelijkheid wel geboden.

Het doel van de regeling, namelijk duidelijkheid scheppen, is zowel voor consumenten als voor bedrijven van belang. Voor beide groepen geldt dat artikel 6:96 BW op dit moment onzekerheid meebrengt over de toegestane incassokosten. Vervolgens geldt voor beide groepen dat deze onzekerheid wordt weggenomen door de vergoeding voor de buitengerechtelijke incassokosten te normeren. Wel is daarbij onderscheid gemaakt in de uitwerking.

Er is voor gekozen om de incassokosten te normeren voor vorderingen tot € 25 000. Deze grens sluit aan bij de nieuwe competentiegrens van de kantonrechter (vgl. Kamerstukken 32 021). Daardoor zal de nieuwe regeling vrijwel alle kantonzaken bestrijken, met uitzondering van de zaken die specifiek tot de competentie van de kantonrechter behoren – zoals huurzaken – en waarvan de vordering meer dan € 25 000 bedraagt.

De leden van de VVD-fractie vragen of onder het begrip «vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte» die kosten worden bedoeld die zowel voor als na afloop van een gerechtelijke procedure worden gemaakt om een vordering te incasseren.

Onder het begrip «vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte» van artikel 6:96 lid 2 onder c BW worden de kosten bedoeld die worden gemaakt om een vordering te incasseren voordat het tot een geding komt, de buitengerechtelijke incassokosten.

Indien de zaak voor de rechter komt, komen daar vanaf het moment van dagvaarden de proceskosten bij, zoals griffierechten of kosten voor het salaris van een gemachtigde. De partij die bij vonnis in het ongelijk wordt gesteld kan in de kosten worden veroordeeld. Dit is geregeld in artikel 237 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv). Ook is daarin een regeling opgenomen omtrent de nakosten. Dit zijn kosten die worden gemaakt nadat het vonnis is gewezen. Voor de nakosten kan worden gedacht aan het nasalaris van een advocaat en kosten gemoeid met de betekening van het vonnis. Op grond van artikel 237 lid 4 Rv worden de nakosten op verzoek van de partij in het voordeel van wie een kostenveroordeling is uitgesproken, begroot door de rechter. De rechter geeft

daarvoor een bevelschrift af. Deze kosten vallen niet onder artikel 6:96 lid 2 onder c BW en dus ook niet onder de regeling in het wetsvoorstel.

De leden van de VVD-fractie vragen hoe de regering staat tegenover een scheiding tussen de incassokosten van consumenten en die voor bedrijven en of de regering bereid is de regeling dienovereenkomstig aan te passen. Ook de leden van de fracties van de PVV en het CDA vragen naar de toepasselijkheid van de regeling op betalingsverplichtingen tussen bedrijven, waarbij zij wijzen op de contractsvrijheid van bedrijven en de herziening van de richtlijn betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties (COM (2009) 126 def). Ook de leden van de fracties van de ChristenUnie en D66 vragen hoe deze richtlijn wordt betrokken bij de Nederlandse wetgeving.

In het wetsvoorstel is gekozen voor een regeling van incassokosten voor consumenten en bedrijven. Het wetsvoorstel biedt een grondslag om bij algemene maatregel van bestuur de maximale vergoeding voor de incassokosten vast te leggen. Aanvankelijk was gekozen voor een dwingendrechtelijke regeling waarbij de hoedanigheid van de schuldenaar en schuldeiser niet van belang was. Het wetsvoorstel voorzag voor consumenten noch bedrijven in een mogelijkheid om af te wijken van de regeling. Naast de maximale incassokosten die zouden gelden, zou ook een aanmaning (met een termijn van 14 dagen om de vordering alsnog te voldoen) zijn vereist voordat de incassokosten in rekening zouden kunnen worden gebracht.

Op dit moment wordt de Europese richtlijn betreffende bestrijding van betalingsachterstand herzien (herschikking van richtlijn nr. 2000/35/EG middels een Voorstel voor een richtlijn betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties (COM (2009) 126 def)). Op korte termijn wordt de tekst van de herziene richtlijn formeel vastgesteld. De ontwerprichtlijn heeft betrekking op handelstransacties zowel tussen bedrijven onderling als tussen bedrijven en de overheid. Op basis van de ontwerprichtlijn hebben schuldeisers recht op een vergoeding van € 40 voor de eigen invorderingskosten als de schuldenaar te laat betaalt en is dit bedrag verschuldigd zonder dat er een aanmaning dient te worden verstuurd. Om strijd met toekomstige Europese regelgeving te vermijden, dient er in de voorgestelde Nederlandse regeling over de incassokosten geen aanmaning te worden voorgeschreven met betrekking tot handelstransacties als bedoeld in de richtlijn. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de implementatie van de Europese richtlijn via een afzonderlijk traject zal plaatsvinden.

In het verslag is door vrijwel alle fracties steun uitgesproken voor een regeling die consumenten beschermt tegen onredelijk hoge incassokosten. Een aantal fracties heeft twijfels geuit over de wenselijkheid van een dwingende regeling voor handelstransacties. Er is daarbij gewezen op de contractsvrijheid van bedrijven.

Gezien de Europese ontwikkelingen en de in het verslag gemaakte opmerkingen heb ik besloten het wetsvoorstel op dit punt aan te passen. In het oorspronkelijke wetsvoorstel is opgenomen dat van de regels in de amvb niet ten nadele van de schuldenaar kan worden afgeweken. Ik pas deze zinsnede middels een nota van wijziging zo aan, dat dit verbod om af te wijken alleen geldt als de schuldenaar een consument is. De consument wordt in de nota van wijziging aangeduid als een natuurlijk persoon, die niet handelt in de uitoefening van een bedrijf of beroep. Voor deze formulering is aangesloten bij artikel 6:236 BW over de zwarte lijst van bedingen in algemene voorwaarden. Dit betekent dat de regeling bij vorderingen op een schuldenaar die handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, van regelend recht is.

In het geval dat de schuldenaar geen consument is, kunnen partijen overeenkomen af te wijken van de wettelijke regeling voor incassokosten.

Wanneer partijen niets regelen met betrekking tot de incassokosten, is de wettelijke regeling met een maximale vergoeding voor incassokosten zoals opgenomen in de amvb van toepassing. De regeling heeft daarom ook nog steeds een rol ten aanzien van (kleine) bedrijven die nalatig zijn in de nakoming van een vordering. Het is alleen mogelijk dat zij een hogere vergoeding voor de incassokosten moeten voldoen dan opgenomen in de amvb, indien zij dat zijn overeengekomen met de schuldeiser. Vanzelfsprekend blijft de norm van art. 6:96 BW gelden dat de incassokosten redelijk dienen te zijn en in redelijkheid dienen te zijn gemaakt. Bedrijven kunnen ook de wettelijke regeling van toepassing verklaren door daarnaar te verwijzen in hun algemene voorwaarden. Verder verwacht ik dat de wettelijke maximale vergoeding voor incassokosten als leidraad kan dienen wanneer bedrijven afspraken maken over de vergoeding voor incassokosten. Zo zou de wettelijke regeling ertoe kunnen leiden dat een beding in de algemene voorwaarden dat in grote mate afwijkt van de regeling in de amvb doordat veel hogere incassokosten worden gevraagd, als onredelijk bezwarend kan worden beschouwd (vgl. artikel 6:233 BW).

Middels de nota van wijziging wordt ook voorgesteld om een verplichting om de schuldenaar aan te manen voordat incassokosten verschuldigd worden, in de wet op te nemen. Gelet op het bovenstaande zal deze eis alleen worden gesteld indien de schuldenaar een consument is (voorgestelde lid 5 van artikel 6:96 BW). De aanmaning dient te worden verstuurd na het intreden van het verzuim. Een schuldenaar is in verzuim wanneer de termijn voor nakoming van de verbintenis is verstreken, dan wel indien de schuldenaar in gebreke is gesteld en betaling is uitgebleven (vgl. artikel 6:82 en 83 BW). Uit het vereiste dat het verzuim moet zijn ingetreden, vloeit voort dat de vordering waarover de vergoeding voor incassokosten wordt berekend, opeisbaar moet zijn. Bij de aanmaning moet het bedrag dat als vergoeding voor de incassokosten in rekening wordt gebracht, worden vermeld. Dit bedrag moet in overeenstemming zijn met de maximale vergoeding die voorgeschreven wordt in de amvb. Aan de consument wordt een termijn van 14 dagen geboden om alsnog de vordering te voldoen zonder dat de incassokosten verschuldigd worden. Om er zeker van te zijn dat de aanmaning is ontvangen en vervolgens de termijn van 14 dagen gaat lopen, kan de schuldeiser kiezen voor aangetekende verzending van de aanmaning. In het – middels nota van wijziging – voorgestelde zesde lid van artikel 6:96 BW is opgenomen dat wanneer de schuldeiser meerdere vorderingen op de consument heeft en hij deze wil incasseren middels één aanmaning, hij de vergoeding voor de incassokosten moet berekenen aan de hand van het totaal van de hoofdsommen van die vorderingen.

De leden van de fractie van de VVD vragen waarom is gekozen voor een uitwerking van nadere dwingendrechtelijke regelgeving in een amvb in plaats van in de wet. Zij vragen of de regering de zorgen van de leden deelt dat minder makkelijk kennis kan worden genomen van de toepasselijke regeling als deze is uitgewerkt in een amvb. Ook door de leden van de SP-fractie wordt gevraagd hoe de regering de maximum incassokosten breed bekend gaat maken om de wet en de daarin geboden duidelijkheid kracht bij te zetten.

Voorts vragen de leden van de fractie van de VVD of de regering voornemens is met betrekking tot de amvb gebruik te maken van een voorhangprocedure. Ook de leden van de SP-fractie en de leden van de PvdA-fractie vragen of de regering bereid is de aangekondigde amvb naar de Kamer te sturen, waarbij wordt gevraagd op welke punten het ontwerpbesluit na de consultatieronde is gewijzigd. In artikel 6:96 BW is bepaald dat incassokosten redelijk dienen te zijn. Deze norm wordt verder ingekleurd door bij amvb te bepalen wat redelijke

kosten zijn voor vorderingen tot € 25 000. Het ligt niet voor de hand om een dergelijke regeling in de wet op te nemen. Het opnemen van deze uitwerking in een amvb lijkt in dit geval het meest geschikt. Daarmee wordt voorkomen dat voor een eventuele aanpassing van de rekenwijze voor de vergoeding van de incassokosten wederom het gehele wetgevingsproces – met de daarbij behorende tijd – doorlopen zou moeten worden.

Er is geen reden om aan te nemen dat van de regels minder makkelijk kennis kan worden genomen wanneer zij zijn opgenomen in een amvb in plaats van in de wet. Zowel een wet als een amvb worden bekendgemaakt in het Staatsblad. De regeling is eenvoudig raadpleegbaar via www.overheid.nl. Bovendien zal ik er zorg voor dragen dat er voldoende bekendheid wordt gegeven aan de nieuwe regels, bijvoorbeeld via Postbus 51 en de website ConsuWijzer. Ook zal ik nagaan of aan de regeling aandacht kan worden geschonken op de website van de Raad voor de rechtspraak.

Het wetsvoorstel voorziet niet in een voorhangprocedure. Omdat verschillende fracties in dit verslag hebben gevraagd om inzage in het concept-besluit, heb ik het concept-besluit als bijlage bij deze nota gevoegd.¹ Op deze manier kunnen de leden van de fracties kennis nemen van de voorgestelde regeling. De wijze waarop de maximale incassokosten in de concept-amvb worden berekend, is niet gewijzigd ten opzichte van het consultatiedocument. Wel is de regeling omtrent het optellen van meerdere vorderingen op een schuldenaar om de incassokosten te berekenen, komen te vervallen. Daarvoor in de plaats wordt voorgesteld in de wet te bepalen dat indien de aanmaning – die aan de consument zal moeten worden verstuurd voordat incassokosten verschuldigd worden – betrekking heeft op meer dan een vordering, de hoofdsommen van deze vorderingen voor de berekening van de incassokosten bij elkaar dienen te worden opgeteld (vgl. voorgestelde leden 5 en 6 van art. 6:96 BW).

De leden van de PvdA-fractie en de SP-fractie vragen of de dubbele redelijkheidstoets blijft bestaan. Voorts vragen de leden van de PvdA-fractie of het minimumbedrag van € 40 als een redelijk bedrag wordt ervaren door de consument en of er gevallen denkbaar zijn dat dit bedrag onredelijk kan worden genoemd. De leden vragen wat in het laatste geval de consequentie zou moeten zijn voor de hoogte van de incassokosten.

In artikel 6:96 BW is bepaald dat redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte voor vergoeding in aanmerking komen. Er is hier sprake van een dubbele redelijkheidstoets. Deze dubbele redelijkheidstoets houdt in dat incassokosten in omvang redelijk moeten zijn en in redelijkheid gemaakt moeten zijn. In de voorgestelde regeling komt men niet meer toe aan een toets van de omvang van de kosten voor vorderingen tot € 25 000. Er wordt namelijk uitgegaan van vaste maximale kosten waarmee de redelijkheidsnorm van artikel 6:96 BW wordt ingekleurd. Incassokosten die het maximum niet te boven gaan, worden als redelijke kosten beschouwd. Dit heeft als voordeel dat een gang naar de rechter om vast te stellen of de kosten redelijk zijn, wordt voorkomen. Voor de schuldenaar en de schuldeiser staat vast hoeveel maximaal aan incassokosten mag worden gevraagd. Dit schept rechtszekerheid. Vanzelfsprekend dienen er wel daadwerkelijk incassohandelingen te worden verricht en kosten te worden gemaakt. Anders komt men aan een recht op vergoeding van de incassokosten niet toe.

Schuldeisers mogen altijd een lager bedrag aan incassokosten in rekening brengen dan in de regeling is opgenomen. De regeling bepaalt namelijk welk bedrag ten hoogste in rekening mag worden gebracht. Verder is vastgelegd welk bedrag in ieder geval mag worden gevraagd voor kleine vorderingen. Dit is gedaan omdat kleine vorderingen niet buitengerechtelijk kunnen worden geïnd, wanneer de incassokosten alleen als een

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

percentage van de hoofdsom zouden worden berekend. Voor vorderingen met een hoofdsom tot € 266,67 mag daarom als vergoeding voor de incassokosten (maximaal) € 40 worden gevraagd. Het bedrag van € 40 sluit aan bij het bedrag van € 37 dat op grond van het rapport Voor-werk II voor vorderingen tot € 250 mag worden gevraagd. Ook kan worden gewezen op het incassoadvies dat door verschillende partijen die actief zijn op de incassomarkt, namelijk de Vereniging van Credit Management (VVCN), het Verbond van Credit Management Bedrijven (VCMB), de Vereniging van Incasso-advocaten (VIA) en de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG), is opgesteld. In het incasso-advies wordt voor vorderingen op consumenten voorgesteld dat er in ieder geval een bedrag van € 45 aan incassokosten mag worden gevraagd. Verder wordt, zoals hierboven al aangegeven, in Europees verband voorgesteld dat er bij handelstransacties recht is op een vergoeding van € 40 voor de eigen invorderingskosten als te laat wordt betaald.

Een consequentie van een forfaitair systeem is dat in het ene geval de daadwerkelijke kosten hoger kunnen zijn dan de kosten die worden vergoed en dat een andere keer de daadwerkelijke kosten juist lager kunnen uitvallen. Daar staat tegenover dat wel altijd duidelijk is hoeveel maximaal aan incassokosten mag worden gevraagd, zodat daarover rechtszekerheid bestaat.

Op basis van de voorgestelde regeling geldt bovendien dat een consument die niet op tijd heeft betaald, dient te worden aangemaand voordat incassokosten in rekening mogen worden gebracht. Deze schuldenaar kan dus niet worden overvallen door € 40 aan incassokosten. Als hij binnen 14 dagen na de aanmaning de vordering alsnog voldoet, laat de wet niet toe dat er incassokosten in rekening worden gebracht.

De leden van de fracties van de PvdA, de PVV, het CDA en de SP hebben vragen over de verschuldigheid van incassokosten bij meer (deel)vorderingen of termijnen.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de regering de mening deelt dat het onwenselijk is als elke maand € 40 in rekening kan worden gebracht als de schuldenaar elke maand te laat betaalt. Zij willen weten of de regering bereid is om in de wet of in de amvb een regeling op te nemen die stapeling van incassokosten voorkomt. Ook vragen de leden in te gaan op de voorbeelden die de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR) in een brief van 5 november 2009 heeft genoemd van problemen die zich voordoen bij het overschrijden van de termijn van een deelbetaling.

De leden van de PVV-fractie vragen hoe het minimumbedrag van € 40 wordt gehanteerd wanneer meerdere vorderingen of termijnen voldaan moeten worden en een gedeelte wordt betaald en de incassokosten worden berekend over het gedeelte dat betaald wordt. Zij vragen of bij deelbetalingen telkens het minimumbedrag in rekening mag worden gebracht.

De leden van de CDA-fractie merken op dat de voorgestelde methodiek om de vergoeding van de incassokosten te berekenen ertoe kan leiden dat een schuldenaar die maandelijks een deel van zijn vorderingen voldoet meer incassokosten in rekening gebracht kan worden dan die enkele maanden niets betaalt en alle openstaande vorderingen in één keer voldoet. Zij vragen of dat een onwenselijk uitvloeisel van het wetsvoorstel is.

De leden van de SP-fractie vragen of de verplichting om vorderingen van één schuldenaar samen te voegen absoluut is. Voorts vragen deze leden of iedere verschuldigde maandelijks termijn apart in rekening mag worden gebracht of dat deze termijnen moeten worden opgespaard. Ook vragen zij of wanneer een deurwaarder die vier vorderingen heeft op een

debiteur, vier keer de kosten van dagvaarding en griffierechten in rekening mag brengen.

De LOSR heeft gereageerd op de internetconsultatie over het voorontwerp van de regeling voor incassokosten. In het concept-besluit was bepaald dat wanneer een schuldeiser verscheidene vorderingen op dezelfde schuldenaar had, voor de berekening van de incassokosten de vorderingen bij elkaar moesten worden opgeteld wanneer deze vorderingen gelijktijdig werden voldaan. De LOSR heeft erop gewezen dat de regeling nadelig kan werken bij kleine deelbetalingen en erg ingewikkeld wordt. Wanneer een schuldenaar per maand aflost, zou het bedrag dat aan incassokosten verschuldigd is, hoger zijn dan wanneer hij de achterstand laat oplopen en meerdere vorderingen in één keer aflost.

De regeling in het voorontwerp waarnaar de LOSR verwijst, is geschrapt. Het kwam de eenvoud van de regeling niet ten goede om voor de berekening van de incassokosten aan te sluiten bij een moment dat in de toekomst zou liggen, namelijk het moment dat de vorderingen worden voldaan. Er wordt een regeling voorgesteld voor het versturen van een aanmaning aan de schuldenaar als deze consument is. Wanneer de aanmaning betrekking heeft op meer dan één vordering, worden de hoofdsommen voor de berekening van de incassokosten bij elkaar opgeteld (vgl. voorgestelde zesde lid van artikel 6:96 BW).

De schuldeiser mag in beginsel voor elke opeisbare vordering incassohandelingen verrichten en voor de kosten die hij daarbij maakt een vergoeding van de schuldenaar vragen. De schuldeiser is wel verplicht de schade die hij lijdt zoveel mogelijk te beperken (vgl. art. 6:101 BW). Het kan dus voorkomen dat het niet redelijk is dat hij met betrekking tot elke aparte opeisbare vordering incassokosten in rekening brengt maar dat hij de incassohandelingen voor de verschillende vorderingen moet combineren als deze alle tegelijkertijd opeisbaar zijn, waardoor ook niet voor elke (deel)vordering apart incassokosten in rekening kunnen worden gebracht. Indien de schuldenaar een consument is, zal op basis van de voorgestelde wettelijke regeling na het intreden van het verzuim eerst een aanmaning moeten worden verzonden. De consument heeft daardoor nog 14 dagen de tijd om de vordering te voldoen zonder dat incassokosten verschuldigd worden. Wanneer de schuldeiser voor meer (deel)vorderingen één aanmaning gebruikt, zal hij de vorderingen bij elkaar moeten optellen om de incassokosten te berekenen. In beginsel kan een schuldeiser voor elke opeisbare (deel)vordering die kleiner is dan € 266,67 ter vergoeding van de incassokosten het minimumbedrag van € 40 in rekening brengen. Het uitgangspunt is de opeisbaarheid van de (deel)vordering. Alleen wanneer de schuldeiser één aanmaning gebruikt om meerdere (deel)vorderingen te innen, zal hij op basis van de voorgestelde wettelijke regeling de hoofdsommen bij elkaar dienen op te tellen, waardoor het totaalbedrag boven het bedrag van € 266,67 uit kan komen. Onderdeel van een incassobeleid van de schuldeiser kan zijn dat hij incassohandelingen gaat verrichten zodra de vordering opeisbaar is en de schuldenaar in verzuim is. Dit kan er inderdaad toe leiden dat een schuldenaar die stelselmatig betaalt net nadat de termijn van 14 dagen na aanmaning is verstreken, meer incassokosten kwijt is, dan een schuldenaar die na maanden een aantal vorderingen ineens betaalt. Daarbij moet worden bedacht dat schuldenaren er in het algemeen bij gebaat zijn als zij hun schulden niet laten oplopen. Zo zal wettelijke rente over het verschuldigde bedrag in rekening worden gebracht. Bij duurovereenkomsten kan het niet-betalen van de periodiek verschuldigde bedragen bovendien gevolgen hebben voor het voortbestaan van de overeenkomst (bijv. huurcontracten en telefoonaansluiting). De gevolgen van beëindiging van dergelijke overeenkomsten is voor betrokkene vaak ingrijpend en brengt weer extra kosten mee. Tijdige incassohandelingen kunnen ertoe bijdragen dat de schuldenaar eerder gaat betalen. Zelfs als hij wel incassokosten over de vordering is verschuldigd, is bij net iets te late

betaling in elk geval voorkomen dat de rente over de vordering hoog oploopt.

Met het uitbrengen van een dagvaarding door een deurwaarder vangt de gerechtelijke procedure aan. Een schuldeiser mag geen misbruik van recht maken. De kans is groot dat wanneer een schuldeiser bij vier vorderingen op dezelfde debiteur vier dagvaardingen laat uitbrengen, de rechter de kosten hiervan tenminste deels voor rekening van de schuldeiser laat. Omdat het in dit voorbeeld gaat om gerechtelijke kosten, staat deze vraag los van het wetsvoorstel dat ziet op de buitengerechtelijke incassokosten.

De leden van de PvdA-fractie geven aan dat zij problemen hebben met de voorgestelde trapsgewijze opbouw van de berekening van de incassokosten. Het doel van het voorstel moet mede gericht zijn op het tegengaan en verhelpen van schulden, niet op het vergroten van de schulden, aldus de leden. De leden vragen zich af of de invulling van de eerste categorie het doel van het wetsvoorstel voorbij schiet. Zij roepen de regering op het voorstel op dit punt te herzien. Ten slotte geven de leden in overweging een regeling op te nemen waarin de schuldeiser verplicht wordt een gratis betalingsherinnering te sturen alvorens hij overgaat tot een vorm van incasseren die kosten met zich meebrengt voor de schuldenaar.

Ook de leden van de SP-fractie vragen of schuldeisers verplicht zijn een aanmaning te sturen en welke termijnen gelden voor het in rekening brengen van de incassokosten. Zij vragen voorts welke regels gelden om te voorkomen dat een tweede aanmaningsbrief erg kort op de eerste wordt verzonden.

Ik lees vraag van de leden van de PvdA-fractie of met de invulling van de eerste categorie het doel van het wetsvoorstel voorbij wordt geschoten zo, dat zij het percentage van 15% dat wordt gebruikt om de incassokosten over de eerste € 2 500 van de hoofdsom van de vordering te berekenen, te hoog vinden. Met de regeling wordt beoogd zowel voor de schuldenaar als de schuldeiser een redelijke vergoeding voor de incassokosten vast te stellen. Een percentage van 15% is in de praktijk niet ongebruikelijk. Ook merk ik op dat er andere specifieke regelingen zijn voor personen met betalingsproblemen, zoals de schuldsaneringsregeling.

Met het voorschrift dat met betrekking tot vorderingen op consumenten eerst een aanmaning moet worden verstuurd voordat incassokosten verschuldigd worden, wordt tegemoet gekomen aan de zorgen van de fracties van de PvdA en de SP op dit punt. De consument kan dus niet door het incassobedrag worden overvallen. De consument-schuldenaar krijgt 14 dagen de tijd om de vordering alsnog te voldoen voordat incassokosten in rekening kunnen worden gebracht. Een tweede aanmaning binnen twee weken is niet nodig, omdat de schuldenaar wettelijk 14 dagen heeft om alsnog te betalen.

De leden van de PVV-fractie vragen of het rapport Voor-werk II nog enige betekenis zal hebben voor vorderingen boven € 25 000. Voorts vragen deze leden hoe tot de scheidslijn van vorderingen tot € 25 000 is gekomen. Zij vragen of deze scheidslijn recht doet aan het onderscheid dat wordt gemaakt tussen kleine en middelgrote bedrijven.

De voorgestelde nieuwe regeling is bindend voor vorderingen waarbij de schuldenaar een consument is. Dit betekent dat ook wanneer het tot een geding komt, de rechter de buitengerechtelijke incassokosten zal vaststellen conform de wettelijke regeling. Voor vorderingen op consumenten tot € 25 000 verliest het rapport Voor-werk II daarom zijn betekenis. Ik kan mij voorstellen dat het rapport voor hogere vorderingen op consumenten zijn functie kan behouden. Van belang voor de vraag of het rapport voor dergelijke hogere vorderingen zijn functie behoudt, is dat het rapport is opgesteld door de Nederlandse Vereniging voor de Rechtspraak. Het rapport bevat aanbevelingen hoe rechters kunnen

omgaan met het toekennen van buitengerechtelijke incassokosten. Ook wordt het rapport buiten de rechter om gebruikt als leidraad om de incassokosten te berekenen. Het rapport bevat geen bindende wettelijke regels. Het is daarom aan de rechter en aan partijen op de incassomarkt welke waarde zij in de toekomst aan het rapport zullen toekennen. Voor vorderingen op bedrijven zal de voorgestelde wettelijke regeling van regelend recht zijn. Dit betekent dat wanneer de wettelijke regeling van toepassing is omdat partijen daar niet van hebben afgeweken, het rapport Voor-werk II niet langer van betekenis is. Wanneer door partijen is afgeweken van de wettelijke regeling kan het rapport zijn functie behouden. Wederom is hierbij van belang dat rapport Voor-werk II geen wettelijke regeling is en daarmee niet is voorgeschreven hoe schuldeisers en rechters er in de praktijk mee om zullen gaan.

De leden van de PVV-fractie vragen naar de scheidslijn van € 25 000. Voor deze grens is aangesloten bij het wetsvoorstel waarin onder meer wordt voorgesteld de competentiegrens van de kantonrechter tot dit bedrag te verhogen (Kamerstukken 32 021). Deze competentiegrens is voorgesteld door de commissie-Deetman, die onder andere tot dat bedrag is gekomen door te kijken naar de bedragen die zijn gemoeid met de consumentenkoop. Door ook in dit wetsvoorstel te kiezen voor deze grens wordt beoogd zoveel mogelijk consumentenzaken onder de regeling te laten vallen. Zoals hierboven aangegeven, is de regeling van regelend recht met betrekking tot transacties tussen bedrijven. Kleine bedrijven zullen vaker dan grotere bedrijven als schuldenaar te maken hebben met vorderingen tot € 25 000. Door te bepalen dat bedrijven voor vorderingen tot € 25 000 alleen met hogere incassokosten dan de wettelijke maxima kunnen worden geconfronteerd indien zij dit overeenkomen, wordt ook bescherming geboden aan deze bedrijven.

De leden van de fractie van de PVV spreken de zorg uit dat de voorgestelde kostenstructuur een prikkel tot vroegtijdige betaling van de debiteur ontbeert. Zij menen dat er meer recht aan crediteuren wordt gedaan als er een kostenstructuur wordt ingevoerd die inspanning voor het gehele traject veronderstelt, door middel van een onderliggende staffel. Naar mijn mening zal de voorgestelde regeling juist tijdige betaling stimuleren. De consument wordt middels de aanmaning de kans geboden het verschuldigde bedrag alsnog te voldoen, zonder dat incassokosten worden verschuldigd. Op grond van de regeling is duidelijk wat er aan incassokosten in rekening mag worden gebracht. Ook de rechter zal de incassokosten overeenkomstig de wettelijke regeling bepalen. De dreiging van een gerechtelijke procedure, waarbij de schuldenaar als hij verliest in de kosten van het geding wordt veroordeeld, zal een stimulans zijn voor de debiteur om tijdig te betalen. Het nieuwe systeem biedt de schuldenaar een kans zijn vordering alsnog binnen 14 dagen te voldoen, maar doet hij dat niet, dan zal de schuldenaar veel te verliezen hebben.

De leden van de fracties van het CDA, de ChristenUnie en D66 stellen vragen over een verdere regulering van de incassomarkt.

De leden van de CDA-fractie vragen of de incassomarkt ook niet kan worden gereguleerd middels een vergunningstelsel of een (verplicht) keurmerk, vergezeld van een duidelijke en toegankelijke klachtenregeling en effectieve handhaving. Zij geven aan dat een keurmerk mogelijk veel administratieve lasten mee zou brengen en vragen of de regering een inschatting van de lasten kan geven.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen welke aanvullende maatregelen worden overwogen om naast het voorkomen van onredelijke incassokosten ook de kwaliteit van de betrokken organisaties en het toezicht hierop te verbeteren.

De leden van D66 vragen naar de wenselijkheid van aanvullende certificering.

Ik juich initiatieven om te komen tot een verantwoorde incassopraktijk toe. Beroepsverenigingen, zoals de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen (NVI), kunnen daarin een belangrijke rol vervullen. Om verantwoord gedrag binnen de incassopraktijk te bewerkstelligen, heeft zelfregulering voordelen boven wettelijke regulering, zoals een vergunning of een verplicht keurmerk. Door zichzelf vrijwillig aan een keurmerk te binden, kan een ondernemer zich onderscheiden op de incassomarkt. Hij kan dan laten zien dat hij bij de uitoefening van zijn vak bepaalde kwaliteitseisen in acht neemt. Deze mogelijkheid valt weg als een keurmerk wettelijk verplicht wordt gesteld voor alle ondernemers op de incassomarkt. Ook zal bij een vrijwillige keuze om een keurmerk te dragen, de ondernemer eerder bereid zijn de gedragsregels die aan het keurmerk verbonden zijn na te leven. Hij heeft zich er immers zelf aan gebonden. Daarnaast geeft regulering door middel van een verplicht keurmerk meer regeldruk. Gedacht kan worden aan een bedrag van circa € 1 100 als kosten voor een ondernemer verbonden aan een keurmerkverlening. Ik verwacht dat de regulering van de incassokosten een belangrijke stap is om malafide praktijken in de incassobranche tegen te gaan. Een wettelijk keurmerk geeft de schuldenaar bovendien geen garantie op het punt van de gehanteerde incassokosten. Een schuldeiser kan immers ook zelf zijn vordering op de schuldenaar innen. De voorgestelde wettelijke regeling voor de incassokosten geldt juist los van de vraag wie de vordering incasseert, dat wil zeggen zowel als de incasso-handelingen door de schuldeiser zelf worden verricht, bijvoorbeeld door een interne incassoafdeling, als wanneer een derde voor de incasso van de vordering wordt ingeschakeld. Daarmee biedt de regeling een waarborg voor redelijke incassokosten ongeacht of de incassoactiviteiten worden uitbesteed.

Er is voor gekozen de incasso-handelingen niet nader te regelen. De vergoeding van de incassokosten is niet gekoppeld aan de verrichte incasso-handelingen. Door enkel aan te sluiten bij het verschuldigde bedrag wordt de vrijheid van schuldeisers om te bepalen welke incasso-handelingen zij (laten) verrichten en op welk moment intact gelaten. Op deze wijze kunnen zij het incassotraject zelf zo efficiënt mogelijk inrichten. Een verdere regulering van de incassobranche acht ik op dit moment niet noodzakelijk.

De leden van de CDA-fractie vragen de regering te bevestigen dat over een schuld van € 25 000 maximaal € 1 025 incassokosten in rekening mag worden gebracht. Voorts vragen zij of er ook een limiet geldt voor het in rekening brengen van buitengerechtigde incassokosten boven de € 25 000.

Het klopt dat bij een schuld van € 25 000 maximaal € 1 025 als vergoeding voor de buitengerechtigde incassokosten in rekening mag worden gebracht. Dit volgt uit de rekenwijze die in de memorie van toelichting is opgenomen (15% over de eerste € 2500; 10% over de volgende € 2500; 5% over de volgende € 5 000 en 1% over de volgende € 15 000 van de hoofdsom van de vordering).

Voor vorderingen met een hoofdsom van ten hoogste € 25 000 is voorgeschreven hoeveel de incassokosten maximaal kunnen bedragen. Wanneer de schuldenaar een consument is, kan daar niet van worden afgeweken. Als de schuldenaar geen consument is, maar handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, is afwijking alleen mogelijk als dat is overeengekomen. Voor vorderingen met een hogere hoofdsom zijn geen maximale incassokosten vastgelegd. Dit betekent dat voor deze vorderingen de norm die in artikel 6:96 BW is neergelegd, niet verder is ingekleed. Wel dienen de incassokosten nog steeds aan het vereiste te voldoen dat zij redelijk zijn. De omvang van de kosten moet redelijk zijn en de kosten moeten in redelijkheid zijn gemaakt.

De leden van de fracties van het CDA, de SGP en D66 vragen hoe groot de regering de kans acht dat door het wetsvoorstel sneller wordt overgestapt naar gerechtelijke trajecten die voor de schuldenaar vele malen kostbaarder zijn, waarbij ook de hoogte van het griffierecht van belang is. Er zou ook een extra belasting voor het gerechtelijk apparaat worden gevormd.

Ik verwacht niet dat het wetsvoorstel leidt tot een toename van het aantal incassozaken dat voor de rechter komt met daarbij een extra belasting van het gerechtelijk apparaat. Door het vastleggen van de maximale incassokosten hoeft over de hoogte van de incassokosten niet (langer) te worden geprocedeerd. Doordat er geen onredelijk hoge incassokosten in rekening worden gebracht, hoeft de schuldenaar wanneer hij de schuld zelf inhoudelijk niet betwist, het niet aan te laten komen op een gerechtelijke procedure om de rechter de incassokosten te laten matigen. Ook de rechter zal de incassokosten conform de wettelijke regeling bepalen. Er valt voor een schuldenaar in het nieuwe systeem niets te winnen maar wel veel te verliezen. De dreiging van een gerechtelijke procedure zal een stimulans zijn de vordering te voldoen. De schuldenaar zal immers de proceskosten, waaronder de griffierechten van de schuldeiser, moeten dragen. Daarnaast mag de schuldeiser niet rauwelijks dagvaarden. Hij zal wel daadwerkelijk moeten hebben geprobeerd de vordering buiten rechte te innen, voordat hij naar de rechter kan stappen.

De leden van de CDA-fractie geven aan dat zij het er volledig mee eens zijn dat de incassokosten dienen te worden beteugeld en transparanter moeten zijn. Zij vragen zich wel af of te lage incassokosten een uitnodiging kunnen vormen om betalingsverplichtingen (te) laat na te komen. Ook vragen zij of de regering meer voorbeelden kan geven van handelingen die verricht worden voorafgaand aan het geding en die vervolgens als kosten op grond van artikel 241 Rv in rekening gebracht kunnen worden.

De regeling schept duidelijkheid voor de schuldenaar hoeveel hem aan incassokosten in rekening kan worden gebracht. Zoals hierboven aangegeven zijn er geen voordelen voor de schuldenaar om de voldoening van zijn vordering uit te stellen. Aan hem wordt een termijn van 14 dagen geboden om de vordering alsnog te voldoen, zonder dat incassokosten verschuldigd zijn. Daarna zal hij de incassokosten moeten betalen.

De leden van de CDA-fractie verwijzen naar incassohandelingen die «van kleur verschieten» zodra het tot een geding komt. Ter zake van verrichtingen waarvoor de bepalingen omtrent de proceskosten een vergoeding plegen in te sluiten (art. 237–240 Rv), wordt geen vergoeding als incassokosten toegekend. Hierbij kan worden gedacht aan handelingen zoals het maken van een analyse van de zaak, het bestuderen van de feiten en het doen van een schikkingsvoorstel (vgl. HR 14 januari 2005, NJ 2007, 482, rov. 3.9). In het wetsvoorstel is geregeld dat voor vorderingen tot € 25 000 waarvoor in de amvb de maximale incassokosten zijn gegeven, de incassokosten niet meer van kleur verschieten. De vergoeding voor incassokosten blijft gelijk, ongeacht of het traject buitengerechtelijk wordt afgedaan of de zaak aan de rechter wordt voorgelegd.

De leden van de CDA-fractie en de ChristenUnie-fractie vragen naar het rapport Voor-werk II. Zij vragen de regering nader toe te lichten welke verschillen optreden bij verschillende hoogtes van een vordering, tussen het systeem gebaseerd op het rapport Voor-werk II en de nieuwe, op dit wetsvoorstel gebaseerde amvb en waarom voor een ander wettelijk systeem is gekozen dan het systeem van het rapport Voor-werk II. De leden van de CDA-fractie wijzen daarbij op de opmerking van de Vereniging van Incasso en Procesadvocaten dat de prikkel voor schuldenaren om op tijd te voldoen mogelijk te klein blijft bij dit wetsvoorstel.

Ik heb in de regeling gekozen om de incassokosten te berekenen als een percentage van het verschuldigde bedrag. Het percentage wordt lager naarmate de hoofdsom hoger wordt. Door het gebruik van percentages wordt de vergoeding voor de incassokosten automatisch aangepast aan het bedrag van de vordering. De staffel voor incassokosten in kantonzaken in het rapport Voor-werk II kent een andere rekenwijze waarbij steeds één bedrag gekoppeld is aan vorderingen die een bepaalde waarde bestrijken, bijvoorbeeld vorderingen van € 0 tot en met € 250, vanaf € 250 tot en met € 500 etc. Zo is onder het rapport Voorwerk-II voor zowel een vordering van € 510 als een vordering van € 1 000 de vergoeding voor de incassokosten € 150, terwijl de vergoeding bij de voorgestelde procentuele berekening € 76,50 respectievelijk € 150 bedraagt. Daarnaast zal de vergoeding voor de incassokosten onder het rapport Voor-werk II € 75 bedragen voor een vordering van € 499 terwijl deze € 150 bij een vordering van € 501 bedraagt. Bij een procentuele berekening komen dergelijke verschillen niet voor waardoor een dergelijke rekenwijze meer gepast lijkt.

Wel kunnen schuldeisers zelf bepalen welk bedrag aan incassokosten op welk moment van het incassotraject is verschuldigd, zolang de wettelijke maximale incassokosten daarmee niet worden overschreden.

De leden van de fractie van het CDA en van de fractie van de ChristenUnie vragen de regering nader in te gaan op de gevolgen voor niet-btw-plichtige ondernemingen.

Er wordt in de voorgestelde regeling geen onderscheid gemaakt in verschillende hoogtes van incassokosten voor het geval de schuldeiser een btw-plichtige ondernemer is en wanneer de ondernemer dat niet is. Wanneer een schuldeiser een derde inschakelt om incassohandelingen te verrichten, zoals een deurwaarder of een incassobureau, brengt deze voor zijn diensten btw in rekening bij de schuldeiser. De meeste ondernemers kunnen deze belastingkosten verrekenen. Als de schuldeiser niet btw-plichtig is, kan hij de btw niet verrekenen en zal dit een extra kostenpost voor hem zijn. Het rapport Voor-werk II kent een apart incassotarif voor het geval de btw niet kan worden verrekend. Op grond van het rapport dient de schuldeiser gemotiveerd te stellen en zonodig te bewijzen dat hij de omzetbelasting niet kan verrekenen.

In de voorgestelde wettelijke regeling voor de incassokosten wordt dit onderscheid niet gemaakt. Hiervoor is in de eerste plaats gekozen ter bevordering van de eenvoud en hanteerbaarheid van de regeling. De schuldeiser kan zelf beslissen op welke manier hij de vordering int; of hij dat zelf doet of een derde inschakelt en daardoor btw verschuldigd is. De schuldenaar staat daar buiten. Het past niet om deze kosten dan bij de schuldenaar in rekening te brengen. Daarnaast behoeft de schuldenaar niet te weten of de schuldeiser wel of niet btw-plichtig is. Omdat de regeling met name is bedoeld om duidelijkheid over de incassokosten in het buitengerechtelijke traject te brengen, zijn discussies over de vraag welk tarief van toepassing moet zijn omdat btw wel of niet verrekend kan worden, niet gewenst. Daarnaast gaat het besluit uit van een forfaitaire vergoeding, waarbij geabstraheerd is van de kosten van de daadwerkelijk door de schuldeiser verrichte incassohandelingen. Er is daarom gekozen voor één berekenwijze van de incassokosten, waarbij wordt aangesloten bij de hoofdsom van de vordering. Bij transacties tussen bedrijven kan wel een afwijkende regeling worden overeengekomen.

De leden van de CDA-fractie wijzen erop dat Zweden haar regelgeving specifiek heeft ingericht om spoedige betalingen te bevorderen en problematische schulden te voorkomen. De leden vragen of de regering inzicht kan verschaffen in de oplossingen waar in Zweden voor is gekozen en vragen wat Nederland mogelijk van (nog) andere landen kan leren of overnemen.

In Zweden is er een aantal regelingen die specifiek zien op het incasseren van schulden. Dit betreft een incassowet (Inkassolagen (1974:182)) waarin onder meer is bepaald dat er in beginsel een vergunning is vereist voor het incasseren van schulden voor een derde of van schulden die zijn overgenomen. De vereisten voor de vergunning zijn uitgewerkt in een verordening (Inkassoförordning (1981:956)). Op basis van een wet over de vergoeding voor incassokosten (Lag om ersättning för inkassokostnader m.m. (1981:739)) kan alleen om een vergoeding van incassokosten worden gevraagd, als dat niet later dan op het moment dat de oorspronkelijke hoofdsom verschuldigd werd, is overeengekomen. In een verordening is de maximale vergoeding voor de incassokosten uitgewerkt (Förordning om ersättning för inkassokostnader m.m. (1981:1057)). Deze Zweedse regelgeving is van toepassing op alle schuldenaren, dat wil zeggen zowel op schulden van natuurlijke personen zoals consumenten, als op schulden van rechtspersonen, zoals bedrijven.

In het onderhavige wetsvoorstel wordt regulering van de vergoeding voor incassokosten voorgesteld. Dit sluit aan bij het Zweedse systeem, waar de maximale incassokosten wettelijk zijn vastgelegd. Ik heb er niet voor gekozen om voor de toegang tot het verrichten van incassodiensten een vergunning verplicht te stellen. Voor de redenen om hier af te wijken van het Zweedse systeem, verwijs ik naar het antwoord op de vraag die u heeft gesteld over het reguleren van de incassomarkt middels een verplicht keurmerk.

Naar aanleiding van de vraag of er in het buitenland regels zijn over de incassokosten die tot voorbeeld kunnen dienen voor Nederland, kan worden meegedeeld dat er in Oostenrijk een recht op vergoeding van buitengerechtigde incassokosten (naast de wettelijke rente) bestaat als deze in verhouding staat tot de vordering. Vervolgens zijn maximumbedragen vastgesteld die incasso-instellingen aan hun opdrachtgevers en aan schuldenaren in rekening mogen brengen. De relatief hoge wettelijke rente van 4% vormt een prikkel om tijdig te voldoen. In Portugal bestaan geen specifieke regels over incassokosten. In het VK moeten incassokosten transparant en redelijk zijn; zij moeten noodzakelijk en proportioneel zijn. In Finland is er een wettelijke regeling voor de incassokosten. De schuldenaar moet redelijke incassokosten vergoeden, ongeacht of de vordering wordt geïnd door de schuldeiser of een incassobureau. De redelijkheid van de incassokosten wordt onder andere beoordeeld aan de hand van de hoogte van de vordering en de omvang en efficiëntie van de incassoactiviteiten. Voor vorderingen op consumenten zijn de maximale incassokosten gereguleerd. Zo mag voor een vordering tot € 250 niet meer dan € 190 aan incassokosten worden gerekend. Voorts dienen professionele incasseerders in het bezit te zijn van een vergunning. Dat geldt niet voor de schuldeiser die zelf de vordering incasseert.

Voor regelgeving over incassokosten zal moeten worden aangesloten bij de specifieke omstandigheden van een land. Er zal moeten worden gekeken welke problemen specifiek moeten worden aangepakt en welke regeling het beste past binnen het wettelijk systeem. Het is dan ook van belang voor Nederland een regeling voor de incassokosten te treffen, die een oplossing biedt voor de problemen die in Nederland spelen met betrekking tot de incassokosten.

De leden van de CDA-fractie vragen aandacht voor het marktaandeel van de gerechtsdeurwaarders op de incassomarkt. De leden merken verder op dat ook als het gaat om buitengerechtigde incassowerkzaamheden de toegang tot de Gemeentelijke Basisadministratie van persoonsgegevens (GBA) door gerechtsdeurwaarders zou worden gebruikt. Zij vragen of hierdoor sprake is van oneerlijke concurrentie.

Van een oneigenlijke concurrentie is in mijn ogen geen sprake. Het is juist de gerechtsdeurwaarder wiens optreden aan allerlei beperkende wettelijke regels is gebonden. De door hem uit te oefenen publiekrechtelijke

lijke macht – als openbaar ambtenaar met staatsmacht bekleed – legt een bijzondere verantwoordelijkheid op zijn schouders die verder gaat dan uitsluitend een efficiënte en snelle incasso, zoals de Commissie Van der Winkel in haar advies «Noblesse oblige» aan de Staatssecretaris van Justitie in 2009 terecht heeft geconstateerd.

Als de gerechtsdeurwaarder gelden int voor derden, dan doet hij dat anders dan de overige partijen op de incassomarkt als nevenwerkzaamheid. Desondanks is hij gebonden aan de bepalingen van de Gerechtsdeurwaarderswet (Gdw) en aan de verordeningen van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). Hij heeft dus geen volledige vrijheid om zijn onderneming naar eigen inzicht in te richten en is ook pas bevoegd de nevenwerkzaamheden te verrichten indien de ambtelijke verrichtingen daartoe de gelegenheid bieden (artikel 20 Gdw). De strengere regels voor gerechtsdeurwaarders en het strikte toezicht daarop door het Bureau Financieel Toezicht dienen ter waarborging van de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarders en de bijzondere positie die in het rechtsbestel door gerechtsdeurwaarders wordt ingenomen.

Uit hoofde van zijn bijzondere ambtelijke taak heeft de gerechtsdeurwaarder toegang tot informatie die niet voor iedereen beschikbaar is. Het gaat hierbij met name om informatie uit de GBA en om sofinummers. Deze informatie mag alleen worden gebruikt voor het (ambtelijke) doel waarvoor de gegevens zijn opgevraagd. Het is de gerechtsdeurwaarder in beginsel niet toegestaan de uit de GBA verkregen gegevens te gebruiken ten behoeve van de uitoefening van niet ambtelijke werkzaamheden, waaronder ook de incassowerkzaamheden als bedoeld in artikel 20 Gdw. Doen gerechtsdeurwaarders dat wel, dan zijn zij daar tuchtrechtelijk op aanspreekbaar. Voorts geldt ten opzichte van de vertrouwelijke informatie een geheimhoudingsplicht.

De CDA-fractieleden en de leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of het wetsvoorstel ook zal gaan gelden voor het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). In dat verband wordt ook gevraagd waarom het CJIB geen lid is van de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen (NVI). Ook de leden van de SGP-fractie vragen of dit wetsvoorstel ook betrekking heeft op de inning van verkeersboetes en andere boetes die de overheid oplegt. Indien dat niet het geval is vragen de leden hoe de normen die in dit wetsvoorstel zijn opgenomen zich verhouden tot de normen die gelden voor genoemde boetes.

De regeling voor de buitengerechtelijke incassokosten zal van toepassing zijn op uit overeenkomst voortvloeiende verbintenissen tot betaling van een geldsom. Boetes die worden geïncasseerd door het CJIB vloeien niet voort uit een overeenkomst. De regeling zal dan ook niet van toepassing zijn op de punitieve inningstaken van het CJIB. Bovendien kent het CJIB eigen regelingen voor de incassokosten. Zo kan met betrekking tot het incasseren van geldboetes die bij vonnis of arrest dan wel in een strafbeschikking zijn opgelegd worden gewezen op het Besluit tenuitvoerlegging geldboetes. Voor de sancties op verkeersovertredingen gelden de voorschriften in het Besluit administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften 1994.

De NVI richt zich op incassobedrijven in de private sector. Het CJIB is een uitvoeringsinstantie van het Ministerie van Veiligheid en Justitie en valt daarmee onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Veiligheid en Justitie. Voor de hoogte van de incassokosten die het CJIB in rekening brengt, geldt specifieke wetgeving. Aansluiting van het CJIB bij de NVI is dan ook overbodig.

Ten slotte vragen de leden van de CDA-fractie of de regering voornemens is een redelijke implementatietermijn aan te houden.

Ik zal er rekening mee houden dat schuldeisers en bedrijven die zich hebben toegelegd op het incasseren van vorderingen tijd nodig hebben om zich in te stellen op de nieuwe regelgeving. Omdat de regelgeving ook effecten heeft voor het bedrijfsleven zullen voorts de vaste inwerkingtredingsdata van 1 januari en 1 juli in acht worden genomen. Omdat de regelgeving op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip in werking zal treden, kan met deze aspecten rekening worden gehouden.

De leden van de SP-fractie vragen of de regering het eens is met de stelling dat de incassobranche met deze voorgestelde tabel goed uit de voeten kan en niet benadeeld wordt.

Ik ga ervan uit dat de incassobranche met de wettelijke regeling uit de voeten kan. De regeling verduidelijkt welke vergoeding voor incassokosten maximaal in rekening mag worden gebracht. Dat brengt rechtszekerheid voor schuldeisers. Ook wanneer zij een derde inschakelen om de vordering te innen, staat vast wat deze derde maximaal bij een schuldenaar aan incassokosten in rekening mag brengen. De wettelijke normering voorkomt conflicten over de incassokosten, waardoor een gang naar de rechter kan worden voorkomen.

De regeling bepaalt dwingend de hoogte van de incassokosten die bij consumenten in rekening kunnen worden gebracht. Met betrekking tot vorderingen op niet-consumenten, biedt de regeling flexibiliteit. Er kunnen in dat geval afspraken worden gemaakt over de hoogte van de incassokosten. Als er niets over de incassokosten wordt overeengekomen, zal de maximale vergoeding van de incassokosten volgens de wettelijke regeling gelden.

In de wettelijke regeling worden de maximale incassokosten voorgescreven. De manier waarop het incassotraject wordt ingekleed, wordt vrijgelaten. Dit betekent dat de schuldeiser zelf kan bepalen op welke manier hij een vordering zo efficiënt mogelijk kan incasseren. Hij kan zelf bepalen welke activiteiten hij verricht of laat verrichten door een derde – bij vorderingen op consumenten na de verplichte aanmaning – en op welk moment. Hij is slechts gebonden aan het voorschrift dat de incassokosten die bij de schuldenaar in rekening worden gebracht, de maximale kosten die volgen uit de wettelijke regeling, niet overtreffen.

De leden van de SP-fractie stellen voor om schuldeisers die te hoge incassokosten eisen een schadevergoeding te laten betalen aan de schuldeiser. De rechter zou een schadevergoeding kunnen toekennen aan de schuldenaar zodat het niet langer zal lonen te hoge incassokosten te eisen. Schuldeisers die zich niet aan de regels houden worden hiervoor min of meer «bestraft» en de regeling wordt ook daadwerkelijk effectief, aldus de leden. De leden vragen of de regering bereid is dit voorstel over te nemen.

Als een schuldeiser hogere incassokosten in rekening brengt dan is toegestaan op grond van de regeling, behoeft de schuldenaar het teveel in rekening gebrachte niet te betalen. De schuldeiser heeft daar immers geen aanspraak op. Dit is alleen anders wanneer het een vordering tussen bedrijven betreft en zij afspraken hebben gemaakt over de incassokosten. Het heeft voor de schuldeiser ook geen zin om voor de rechter hogere incassokosten te vorderen. Ook de rechter zal niet meer toewijzen dan de tarieven die op grond van de regeling zijn toegestaan. Ik kan mij wel voorstellen dat de rechter in een dergelijk geval de proceskosten voor rekening van de schuldeiser laat.

Voor een effectief resultaat van de wettelijke normering van de incassokosten is het van belang dat particulieren en bedrijven goed op de hoogte zijn van de nieuwe regeling. Zoals ik hiervoor reeds heb aangegeven, zal ik mij inzetten om de regeling onder de aandacht te brengen.

De leden van de SP-fractie vragen of de regering de mening deelt dat consumenten met klachten op dit nieuwe terrein zich bij voorkeur zouden moeten melden bij bijvoorbeeld de Consumentenbond of de Consumentenautoriteit, zodat zij de bedrijven die te hoge incassotarieven in rekening brengen tot de orde kunnen roepen. Voorts vragen de leden of de formulering beter kan luiden dat bij amvb nadere regels «zullen worden gesteld». Ook vragen zij of de regering kan toezeggen dat het besluit waarin de tarieven vastliggen tegelijkertijd met de wet in formele zin in werking zal treden.

In het geval een ondernemer zich niet houdt aan de wettelijke regels omtrent incassokosten zijn er verschillende mogelijkheden om hiertegen op te treden. Wanneer er meer incassokosten in rekening worden gebracht dan op grond van de wettelijke regeling is toegestaan, hoeft de consument deze niet te betalen. Er kan geen aanspraak worden gemaakt op meer incassokosten dan op grond van de wettelijke regeling maximaal is toegestaan. Zover de in rekening gebrachte incassokosten de wettelijke maxima overstijgen, hoeven zij niet te worden voldaan. Mocht de consument de te hoge incassokosten toch hebben voldaan, dan kan hij ze als onverschuldigde betaling terugvorderen. Van belang is daarom dat er bekendheid wordt gegeven aan de nieuwe wettelijke regeling voor de incassokosten. Zoals eerder opgemerkt, zal ik daar mede zorg voor dragen.

Het is ook mogelijk dat de in rekening gebrachte incassokosten volgen uit een beding in algemene voorwaarden. Een bedrijf kan in de algemene voorwaarden hebben opgenomen hoeveel incassokosten in rekening worden gebracht als een consument niet op tijd betaalt. Wanneer vervolgens op basis van die algemene voorwaarden meer incassokosten in rekening worden gebracht dan op grond van de wettelijke regeling is toegestaan, kan de consument zelf in actie komen. Een beding dat in strijd is met de nieuwe wettelijke regels is vernietigbaar (vgl. art. 3:40 lid 2 BW). De consument kan het beding zelf vernietigen door een buitengerechtelijke verklaring of het laten vernietigen door een rechterlijke uitspraak (vgl. art. 3:49 BW). In beginsel zal de consument zich voor de rechter moeten beroepen op de vernietigingsgrond, maar het is ook mogelijk dat de rechter het beding ambtshalve terzijde stelt.

Consumenten kunnen zich ook beklagen bij een consumentenorganisatie wanneer een beding in de algemene voorwaarden strijdig is met de wettelijke regeling. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het geval dat een bedrijf nagelaten heeft een beding in de algemene voorwaarden aan te passen aan de nieuwe wettelijke regeling. Er is dan sprake van een beding in strijd met een dwingend wettelijke bepaling. Bedingen die in strijd zijn met een dwingende wetsbepaling worden ingevolge artikel 6:240 BW als onredelijk bezwarend aangemerkt. Op basis van ditzelfde artikel zouden rechtspersonen als de Consumentenbond (vgl. art. 6:240 lid 3 BW) dit beding door de rechter onredelijk bezwarend kunnen laten verklaren en een verbod op verder gebruik hiervan kunnen vragen (art. 6:241 lid 3 BW).

In geval van collectieve inbreuken op consumentenregels kan de Consumentenautoriteit op grond van de Wet handhaving consumentenbescherming optreden. Ten aanzien van een overtreding van de bepalingen die zijn opgenomen in onderdeel a van de bijlage bij de Wet handhaving consumentenbescherming kan de Consumentenautoriteit door middel van een verzoekschrift de rechter vragen de inbreuken te doen beëindigen (art. 2.5 Wet handhaving consumentenbescherming). Dit betreft onder meer de bepalingen van artikel 6:231 tot en met 235 en 237 tot en met 247 BW.

Met deze twee hierboven beschreven mogelijkheden kan in voorkomende gevallen worden voorkomen dat ook in de toekomst consumenten te hoge incassokosten in rekening worden gebracht. Wanneer de algemene voorwaarden niets over de incassokosten bepalen wat in strijd is met de

nieuwe wettelijke regels over incassokosten – bijvoorbeeld omdat er niets over is opgenomen of zij bepalen dat redelijke incassokosten moeten worden voldaan – maar toch met de wettelijke regeling strijdige incassokosten in rekening worden gebracht, kan op grond van de hiervoor genoemde bepalingen niet worden opgetreden. Het gaat hier immers niet om de situatie dat de algemene voorwaarden in strijd zijn met de wettelijke regeling.

Voorgesteld wordt om in de wet een grondslag op te nemen om nadere regels te stellen. Dat kan gebeuren door te bepalen dat «nadere regels worden gesteld» of, zoals in het wetsvoorstel, dat «nadere regels *kunnen* worden gesteld». Bij gebruik van de eerste wijze van formuleren, dient er altijd een amvb te zijn. De in het wetsvoorstel gehanteerde formulering laat echter de mogelijkheid open om de nadere regels te laten vervallen. Op die manier kan er rekening mee worden gehouden dat er niet langer behoefte bestaat aan de nadere regels en de amvb niet langer noodzakelijk is.

De amvb kan pas in werking treden als het wetsvoorstel met de grondslag voor de amvb door beide Kamers is aangenomen en in werking is getreden, eventueel kan dit tegelijkertijd. Omdat de concept-amvb voorschriften bevat die consequenties hebben voor bedrijven, zullen de vaste inwerkingtredingdata in acht worden genomen. Dit betekent dat de nieuwe regels kunnen gelden per 1 januari of 1 juli van een jaar. Ook zal aan betrokkenen voldoende tijd moeten worden gegund om zich op de nieuwe regels voor te bereiden, zoals ten behoeve van het inrichten van bedrijfsprocessen. Met al deze factoren rekening houdend, zal er naar gestreefd worden de regeling zo spoedig mogelijk in werking te laten treden.

De leden van de SP-fractie vragen voorts of voor het minimumbedrag van € 40 ook geldt dat de kosten wel daadwerkelijk moeten zijn gemaakt. Zij vragen hoe wordt voorkomen dat bijvoorbeeld energie-, water- of kabelbedrijven met het automatisch versturen van één simpel aanmaningsbriefje hiervoor de maximaal toegestane incassokosten van € 40 in rekening zullen brengen. Hoe kan de consument op eenvoudige wijze protesteren tegen deze onredelijk hoge kosten.

Indien de schuldenaar is tekort geschoten in de voldoening van een vordering, moet hij de schade die daaruit voortvloeit voldoen. De schade die dient te worden vergoed is vermogensschade en ander nadeel. Als vermogensschade komen mede voor vergoeding in aanmerking redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte (vgl. art. 6:95 en 96 BW). Indien er geen buitengerechtigde kosten zijn gemaakt, komt men helemaal niet toe aan vergoeding van kosten. Bovendien is van belang dat incassokosten bij een consument alleen in rekening kunnen worden gebracht als de schuldenaar is aangemaand en hij niet binnen 14 dagen is overgegaan tot betaling van de vordering. Indien aan deze voorwaarden niet is voldaan, behoeft de schuldenaar de incassokosten niet te betalen. Met de forfaitaire vergoeding wordt de redelijkheidsnorm van artikel 6:96 BW ingekleurd. Dit biedt aan de schuldenaar en de schuldeiser duidelijkheid en kan een gang naar de rechter om vast te stellen of de kosten redelijk zijn, voorkomen. Met de maximering is juist beoogd te voorkomen dat onredelijk hoge kosten in rekening worden gebracht. De schuldeiser moet zelf aanspraak maken op de incassokosten. Hierdoor heeft de consument voordat hij € 40 is verschuldigd ten minste een aanmaning ontvangen en na 14 dagen een brief over de verschuldigdheid van de € 40 wanneer betaling is uitgebleven.

De leden van de SP-fractie vragen of binnen het incassotarief alle incassokosten gaan vallen. Zij vragen of de gestelde maximumtarieven kunnen worden omzeild door deze een andere naam te geven.

De regeling geeft een maximale vergoeding die mag worden gevraagd voor de kosten verbonden aan de incassohandelingen die zijn verricht, ongeacht hoe deze kosten worden genoemd.

De leden van de SP vragen zich af of in een incassotraject onderscheid kan worden gemaakt tussen mensen die niet kunnen en mensen die niet willen betalen, en of het bij betalingsonmacht nog wel zin heeft om de inning van de vordering door te zetten.

Het onderscheid tussen betalingsonmacht en betalingsonwil is op zichzelf een zinvol onderscheid dat in de incassopraktijk ook leidt tot een verschillende aanpak. Voor diegene die namens de opdrachtgever belast is met de incasso, is het daarbij een noodzaak en een uitdaging om te achterhalen of bij de schuldenaar inderdaad sprake is van betalingsonmacht. Als dat aantoonbaar het geval is – bijvoorbeeld omdat de schuldenaar zich heeft aangemeld bij de gemeentelijke schuldhulpverlening of omdat ten aanzien van de schuldenaar de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing is verklaard – dan ligt het niet voor de hand dat een incassotraject wordt doorgezet met de bijbehorende kosten.

Indien een schuldhulpverlener bezig is om te proberen de schulden minnelijk te regelen, is het kostenverhogend en niet in het belang van de andere schuldeisers en de schuldenaar als dat traject doorkruist wordt door individuele verhaalsmaatregelen. Daarom zijn momenteel besprekingen gaande tussen de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarder (KBvG) en de Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren (NVVK) om te komen tot een systeem dat voor de duur van een minnelijke schuldregeling een afkoelingsperiode bewerkstelligt, gedurende welke periode de schuldhulpverlener de gelegenheid krijgt om het dossier op orde te brengen en een schuldregeling voor te stellen. De schuldeiser is hier ook bij gebaat omdat er een wederzijdse informatieverstrekking zal gelden waardoor wordt voorkomen dat er onnodige kosten worden gemaakt die bij betalingsonmacht toch niet te verhalen zijn. Indien de schuldenaar reeds tot de schuldsaneringsprocedure is toegelaten, is de betalingsonmacht door de rechter vastgesteld (artikel 284 van de Faillissementswet). Dan is sprake van een «bevriezing» van de vordering zoals door de leden van de SP aangegeven, en geldt van rechtswege een verval van alle gelegde beslagen en een schorsing van alle verhaalsmaatregelen. Ook de wettelijke en contractueel bedongen rente is vanaf de dag van toelating niet meer verschuldigd. Een schuldeiser zal zich dan tot de door de rechtbank aangestelde bewindvoerder moeten wenden en moeten afwachten wat te zijner tijd door deze bewindvoerder uit de boedel kan worden uitgekeerd.

De leden van de fractie van D66 maken zich zorgen dat het wetsvoorstel zal resulteren in rekeningen voor schuldenaren die een volledig incassotraject veronderstellen, terwijl het mogelijk is dat debiteuren na de eerste brief betalen. De leden vragen om een nadere toelichting.

Een consequentie van een forfaitair systeem is dat daadwerkelijk gemaakte kosten niet altijd gelijk zullen zijn aan de kosten die worden vergoed. Daar staat tegenover dat wel altijd duidelijk is hoeveel maximaal aan incassokosten mag worden gevraagd, zodat daarover rechtszekerheid bestaat. Door de incassokosten te maximeren wordt voorkomen dat onredelijk hoge incassokosten in rekening worden gebracht. Van belang is dat de consument voordat hij incassokosten verschuldigd is, dient te worden aangemaand. Op die manier heeft hij 14 dagen om de vordering alsnog te voldoen.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen of de aangekondigde maximale vergoedingen voor de incassokosten een kwalitatief goede en zorgvuldige behandeling van de incasso's voldoende waarborgt.

Het wetsvoorstel beoogt onredelijk hoge incassokosten tegen te gaan. Hiertoe wordt wettelijk vastgelegd wat als maximale vergoeding van de schuldenaar mag worden gevraagd. Hiermee wordt zowel aan de schuldenaar als aan de schuldeiser duidelijkheid verschaft. Er is niet gekozen voor een regeling waarbij wordt voorgeschreven welke incasso-handelingen verricht moeten worden, afgezien van de aanmaning in het geval de schuldenaar een consument is. Dit biedt ruimte aan de schuldeiser om het incassotraject zo efficiënt mogelijk in te vullen. Door de incassokosten te normeren als forfaitair percentage van de hoofdsom van de vordering dienen in het ene geval meer handelingen te worden verricht om een vordering te innen dan in het andere geval, terwijl dezelfde vergoeding daar tegenover staat. Dat is de consequentie van het systeem. Het systeem biedt daardoor wel rechtszekerheid, waardoor een gang naar de rechter voorkomen kan worden. Ik verwacht dat ik met de voorgestelde regeling een balans heb gevonden tussen de belangen van de schuldeiser en de schuldenaar.

De leden van de fracties van de ChristenUnie en D66 vragen in hoeverre het wetsvoorstel zal leiden tot administratieve gevolgen voor bedrijven, omdat bedrijven genoodzaakt worden om algemene voorwaarden of contractvoorwaarden aan te passen.

Ten eerste merk ik op dat bedrijven altijd rekening moeten houden met nieuwe regelgeving en moeten nagaan of hun handelen daarmee in overeenstemming is. Dit is een onderdeel van de bedrijfsvoering. Voor transacties met consumenten moeten bedrijven zorgen dat hun algemene voorwaarden in overeenstemming zijn met de wettelijke regeling, bijvoorbeeld door op te nemen dat voor vorderingen tot € 25 000 de wettelijke maxima gelden. Voor vorderingen van bedrijven op bedrijven geldt dat zij de algemene voorwaarden alleen dienen aan te passen indien deze afwijken van de wettelijke regeling en de bedrijven deze daarmee in overeenstemming willen brengen.

De leden van de SGP-fractie vragen of de regering de opvatting van enkele belanghebbenden deelt dat de voorgestelde wettelijke normen lager zijn dan de normen van Voor-werk II. Zij vragen waarom hiervoor is gekozen en of het klopt dat het huidige minimumtarief ongeveer € 65 is. De voorgestelde regeling gaat uit van een andere berekenwijze van de vergoeding voor de incassokosten dan het rapport Voor-werk II. Hierdoor kan de vergoeding lager uitvallen dan de vergoeding op basis van dat rapport. Op grond van het rapport Voor-werk II mag voor vorderingen tot maximaal € 250 een bedrag van € 37 aan incassokosten in rekening worden gebracht. Ik heb begrepen dat een minimumtarief van ongeveer € 65 in de praktijk wordt toegepast door incassobureaus die zijn aangesloten bij de NVI. NVI-leden kunnen op basis van hun gedragscode de incassokosten bij de debiteur in rekening brengen, zoals die tussen de leverancier en de debiteur zijn overeengekomen. Indien zij niets zijn overeengekomen, zal het NVI-lid maximaal de tarieven van Voor-werk II in rekening kunnen brengen en mag zij die verhogen met € 25 voor inname van het dossier. Zou een incassozaak voor de rechter komen en past deze het rapport Voor-werk II toe, dan zal geen € 25 extra in rekening mogen worden gebracht, maar past hij uitsluitend de bedragen uit het rapport Voor-werk II toe.

2. Adviezen

De leden van de fractie van D66 vragen deze leden of middels een benchmark objectief kan worden vastgesteld of het minimumbedrag van € 40 adequaat is.

Het is mogelijk dat er gevallen zijn waarin het bedrag van € 40 niet toereikend is om alle handelingen om de incasso te doen slagen te

dekken. De ene keer zullen er meer incassohandelingen moeten worden verricht om een schuldenaar tot betaling over te laten gaan dan een andere keer. Dat is de consequentie als wordt gekozen voor een forfaitair tarief. Daar staat tegenover dat de regeling tot gevolg heeft dat duidelijk is wat er maximaal aan incassokosten kan worden gevraagd. Dat kan een gang naar de rechter voorkomen.

De leden van de D66-fractie wijzen op de maatschappelijke functie die incassobureaus vervullen en dat deze functie niet naar behoren kan worden uitgevoerd zonder verantwoordelijkheid.

Met de wettelijke normering van de incassokosten wordt een deel van de verantwoordelijkheid uit handen genomen; voor vorderingen tot € 25 000 op consumenten wordt voorgeschreven wat redelijke incassokosten zijn. Daarnaast blijven de incassobureaus een eigen verantwoordelijkheid behouden hun werkzaamheden op een verantwoorde wijze uit te oefenen. Ook de bedrijven die incassobureaus inschakelen hebben daarbij als opdrachtgever een verantwoordelijkheid. Dit kan weer een stimulans vormen voor ondernemers om zich door middel van een verantwoorde werkwijze te onderscheiden op de incassomarkt.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen om een toelichting op de opmerkingen en aanbevelingen die in de consultatie over het voorontwerp zijn gemaakt. Ook vragen zij tot welke aanpassingen deze van het wetsvoorstel of de voorgestelde amvb hebben geleid.

Er zijn verschillende reacties op het voorontwerp ontvangen. Over het algemeen is steun uitgesproken voor regulering van de incassokosten en de duidelijkheid die daarmee geboden wordt. Er zijn verschillende voorstellen gedaan ter aanpassing van de ontwerpregeling.

Zo is opgemerkt dat het minimumbedrag van € 40 te hoog, dan wel te laag is. Daarbij is ook een verband gelegd met de (on)mogelijkheid om de vaste incassokosten nog te toetsen op redelijkheid. Voorts is opgemerkt dat de vergoeding van de incassokosten (en de percentages om deze te berekenen) te hoog of juist te laag is. Ook is erop gewezen dat de grens van € 25 000 niet logisch is, dat de normering zich niet tot vorderingen tot dat bedrag zou moeten beperken maar alle vorderingen zou moeten dekken en dat er een onderscheid gemaakt zou moeten worden tussen vorderingen op consumenten en vorderingen tussen bedrijven onderling. Er is voor gepleit duidelijk te maken welke incassohandelingen moeten worden verricht om recht te hebben op een vergoeding en te verduidelijken vanaf welk moment incassokosten verschuldigd worden. Ook is voorgesteld schuldenaren nog een laatste kans te bieden de vordering te voldoen zonder dat incassokosten verschuldigd worden. Verder is opgemerkt dat een schuldeiser geen recht zou moeten hebben op een vergoeding voor zijn eigen incassohandelingen, maar dat een vergoeding pas verschuldigd is als een derde wordt ingeschakeld voor de incasso-werkzaamheden.

Er zijn afkeurende en instemmende opmerkingen gemaakt om voor de berekening van de incassokosten aan te sluiten bij de hoofdsom van de vordering. Daarbij werd ook de hoogte van de incassokosten betrokken. Er is kritiek geuit op de voorgestelde regeling omtrent meerdere vorderingen op dezelfde schuldenaar. Ook is er gepleit voor verdere regulering van de incassobranche, door het voorschrijven van een keurmerk. Daarnaast is ook steun uitgesproken voor het aansluiten bij het verschuldigde bedrag en niet bij de incassohandelingen. Er zijn opmerkingen gemaakt over de consequenties van niet-naleving van de regeling, zoals het gevolg van nietigheid van met de regeling strijdige bepalingen. Ook zijn er tekstuele suggesties gedaan, zoals te verduidelijken dat incassokosten in een gerechtelijke procedure niet «van kleur verschieten».

Het wetsvoorstel is ten opzichte van het ambtelijk voorontwerp veranderd door de verduidelijking dat buitengerechtelijke incassokosten niet «van

kleur verschieten» als het tot een gerechtelijke procedure komt (art. 6:96 BW en art. 241 Rv). Middels de nota van wijziging zal er in de regeling een onderscheid worden gemaakt tussen vorderingen op consumenten en op bedrijven. Met betrekking tot consumenten worden de maximale incassokosten dwingend voorgeschreven. Met betrekking tot bedrijven geldt de wettelijke regeling tenzij partijen overeenkomen daar van af te wijken. Ook wordt middels de nota van wijziging in het wetsvoorstel opgenomen dat er een aanmaning dient te worden verstuurd zodat de schuldenaar nog binnen 14 dagen de tijd heeft de vordering te voldoen zonder dat incassokosten verschuldigd worden. Zoals hierboven is toegelicht geldt dit voorschrift in verband met Europese regelgeving alleen als de schuldenaar een consument is. Ook wordt voorgesteld dat wanneer de schuldeiser meerdere vorderingen op de schuldenaar heeft en hij deze wil incasseren middels één aanmaning, hij de vergoeding voor de incassokosten moet berekenen aan de hand van het totaal van de hoofdsommen van die vorderingen. Daarnaast zijn in het wetsvoorstel enkele redactionele wijzigingen doorgevoerd. In het concept-besluit is de regeling omtrent meerdere vorderingen van een schuldeiser op dezelfde schuldenaar komen te vervallen. Deze is vervangen door de hierboven genoemde regeling in het wetsvoorstel die geldt wanneer er één aanmaning wordt gebruikt voor meerdere vorderingen op een consument. Het voorschrift dat de regeling van toepassing is op vorderingen tot € 25 000, is behouden.

II ARTIKELSGEWIJS

Artikel I

De leden van de SGP-fractie vragen naar de onderlinge verhouding van de begrippen incassokosten, buitengerechtelijke kosten en proceskosten. Ook vragen zij of er een risico is dat kosten anders benoemd zullen worden, zodat de voordeligste regeling van toepassing kan zijn. Ten slotte vragen zij onder welke noemer de inning van de rekening en de onkosten valt als de procedure bij de rechter eenmaal is afgerond.

Op grond van artikel 6:96 BW komen voor vergoeding mede in aanmerking redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte. Het gaat om kosten die worden gemaakt om een vordering te innen voordat een zaak (eventueel) aanhangig wordt gemaakt bij de rechter: buitengerechtelijke incassokosten. Proceskosten worden gemaakt in het kader van een geding. Hieronder kunnen onder meer kosten vallen voor griffierechten en rechtsbijstand. De rechter kan een partij veroordelen de kosten van de tegenpartij te betalen (vgl. art. 237–240 Rv).

Alle handelingen die worden verricht ten behoeve van het buitengerechtelijk innen van de vordering vallen onder de regeling, ongeacht hoe deze worden aangeduid. Ook wanneer een schuldeiser verschillende termen voor de handelingen hanteert, zoals administratiekosten en registratiekosten, mag het totaal van deze kosten voor buitengerechtelijke handelingen het wettelijke maximum niet te boven gaan.

In het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) is een regeling opgenomen omtrent de kosten die na de uitspraak zijn ontstaan, de nakosten. Op grond van artikel 237 lid 4 Rv worden de nakosten op verzoek van de partij in het voordeel van wie een kostenveroordeling is uitgesproken, begroot door de rechter. De rechter geeft daarvoor een bevelschrift af.

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten

Vergaderjaar 2010–2011

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

Nr. 6

NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 25 januari 2011

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

Onderdeel 2 van artikel I komt te luiden:

2. Er worden vier leden toegevoegd, luidende:

3. Lid 2 onder b en c is niet van toepassing voor zover in het gegeven geval krachtens artikel 241 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de regels betreffende de proceskosten van toepassing zijn.

4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld voor de vergoeding van kosten als bedoeld in lid 2 onder c. Van deze regels kan niet ten nadele van de schuldenaar worden afgeweken indien de schuldenaar een natuurlijk persoon is, die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. In dit geval mist artikel 241, eerste volzin, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering toepassing.

5. De vergoeding volgens de nadere regels als bedoeld in lid 4, eerste volzin, kan indien de schuldenaar een natuurlijk persoon is, die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, eerst verschuldigd worden nadat de schuldenaar na het intreden van het verzuim, bedoeld in artikel 81 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, onder vermelding van de gevolgen van het uitblijven van betaling, waaronder de vergoeding die in overeenstemming met de nadere regels wordt gevorderd, vruchteloos is aangemaand tot betaling binnen een termijn van veertien dagen, aanvangende de dag na aanmaning.

6. Indien een aanmaning als bedoeld in lid 5 betrekking heeft op meer dan een vordering, worden de hoofdsommen van deze vorderingen voor de berekening van de vergoeding bij elkaar opgeteld.

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten

Vergaderjaar 2010–2011

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

Nr. 13

MOTIE VAN HET LID ULENBELT C.S.

Voorgesteld 12 april 2011

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat de incassokosten worden gemaximeerd en de voorgestelde wet duidelijkheid en rechtszekerheid voor alle betrokkenen biedt;

van mening, dat dit voorstel nog aan kracht en effectiviteit zal winnen wanneer op iedere incassobrief of aanmaning het maximaal toegestane tarief verplicht wordt afgedrukt;

verzoekt de regering het afdrukken van het maximaal toegestane incassotarief op alle incassobrieven en aanmaningen te bevorderen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Ulenbelt
Dibi
Spekman

Vergaderjaar 2010–2011

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

Nr. 15

NADER GEWIJZIGD AMENDEMENT VAN DE LEDEN VAN DER STEUR EN ULENBELT TER VERVANGING VAN DAT GEDRUKT ONDER NR. 11

Ontvangen 19 april 2011

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

In artikel I, tweede onderdeel, komt artikel 96, lid 6, als volgt te luiden:
6. Indien een schuldenaar voor meer dan een vordering door een schuldeiser kan worden aangemaand als bedoeld in lid 5, dan dient dit in één aanmaning te geschieden. Voor de berekening van de vergoeding worden de hoofdsommen van deze vorderingen bij elkaar opgeteld.

Toelichting

De samenvoeging van vorderingen ter berekening van de vergoeding van buitengerechtelijke incassokosten moet niet afhankelijk worden gesteld van de aanmaning. Samenvoeging van vorderingen op dezelfde schuldenaar door de schuldeiser moet, althans voor de berekening van de hoogte van de kosten, altijd gebeuren. De schuldeiser kan nog steeds regulier aanmanen zodra de schuldeiser in verzuim is. Als een schuldeiser een schuldenaar wil aanmanen voor meer dan een vordering, dan moet hij dit met één aanmaning doen.

Van der Steur
Ulenbelt

Vergaderjaar 2011–2012

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

Nr. 16

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 november 2011

Tijdens de plenaire behandeling op 12 april 2011 van het wetsvoorstel Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte (32 418) zegde ik toe nader te onderzoeken of aanpassing van het Besluit buitengerechtigde kosten (Stb. 2009, 268) tot de mogelijkheden behoort. Hierbij kom ik deze toezegging na.

Met uw Kamer is op 12 april jl. de nieuwe voorgestelde regeling voor buitengerechtigde incassokosten besproken (Handelingen II 2010–2011, nr. 72, item 17). Het wetsvoorstel is vervolgens op 19 april jl. met algemene stemmen door de Tweede Kamer aangenomen. Het wetsvoorstel biedt een grondslag om de vergoeding voor buitengerechtigde incassokosten van geldvorderingen tussen private partijen bij algemene maatregel van bestuur (amvb) te normeren. De vergoeding voor de buitengerechtigde incassokosten wordt in de amvb procentueel berekend aan de hand van de hoofdsom van de vordering. Daarbij geldt dat het percentage lager wordt, naarmate de vordering groter wordt.

De berekening van de incassokosten voor vorderingen met een hoofdsom van ten hoogste € 25 000 geschiedt in de concept-amvb op de volgende wijze:

- 15% van het bedrag van de hoofdsom van de vordering over de eerste € 2 500 van de vordering;
- 10% van het bedrag van de hoofdsom van de vordering over de volgende € 2 500 van de vordering;
- 5% van het bedrag van de hoofdsom van de vordering over de volgende € 5 000 van de vordering;
- 1% van het bedrag van de hoofdsom van de vordering over de volgende € 15 000 van de vordering.

De vergoeding voor de buitengerechtelijke incassokosten bedraagt ten minste € 40.

Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel heb ik toegezegd dat de begrenzing van de regeling tot vorderingen van ten hoogste € 25 000 kan vervallen. Bovenstaande regeling wordt daarom uitgebreid waardoor de incassokosten van geldvorderingen worden genormeerd ongeacht de hoogte van deze vorderingen. Er is schriftelijk geconsulteerd over de vraag hoe de berekening van incassokosten van vorderingen van meer dan € 25 000 eruit zou kunnen zien aan de hand van een concreet voorbeeld. De reacties op het voorstel waren wisselend en zullen worden verwerkt bij de aanpassing van het ontwerpbesluit voordat dit voor advies aan de Afdeling advisering van de Raad van State wordt gezonden. Verder wordt het ontwerpbesluit uitgebreid met een regeling waardoor de vergoeding voor incassokosten wordt verhoogd met een percentage dat gelijk is aan het btw-percentage voor ondernemers die een derde inschakelen voor het innen van hun vordering en de in rekening gebrachte btw niet kunnen verrekenen. Ook dit volgt uit een toezegging aan de Tweede Kamer. Ongewijzigd blijft dat bij vorderingen op consumenten er geen hogere incassokosten in rekening kunnen worden gebracht dan volgt uit de amvb. In andere gevallen kunnen *hogere* incassokosten worden overeengekomen.

Het Kamerlid Spekman van de PvdA heeft tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel gewezen op de discrepantie tussen het percentage dat voor de overheid geldt op basis van het Besluit buitengerechtelijke kosten om incassokosten te berekenen en de aflopende percentages die zullen gelden op basis van de nieuwe regeling voor de incassokosten bij geldvorderingen tussen private partijen. Ik heb aangegeven om te onderzoeken of in het Besluit buitengerechtelijke kosten de percentages uit de nieuwe regeling zullen worden overgenomen en uw Kamer daarover te informeren. Naar aanleiding van dit onderzoek meen ik dat de percentages uit de nieuwe regeling voor civiel recht niet zouden moeten worden overgenomen in het bestuursrecht.

Op grond van het Besluit buitengerechtelijke kosten (Stb. 2009, 268) is een bestuursorgaan dat de betaling van een bestuursrechtelijke geldschuld door middel van een dwangbevel ten uitvoer legt, *bevoegd* om de buitengerechtelijke kosten die gepaard gaan met deze tenuitvoerlegging aan de schuldenaar in rekening te brengen. Aan het in rekening brengen van de buitengerechtelijke kosten stelt het Besluit echter twee voorwaarden:

1. de in rekening gebrachte kosten moeten redelijk zijn, en
2. zij mogen niet meer dan 15% bedragen van de te betalen geldsom.

Er is bij de totstandkoming van het Besluit buitengerechtelijke kosten in 2009 gekozen voor een specifieke bestuursrechtelijke regeling. De reden daarvoor hield verband met het feit dat de invordering van geldschulden tussen private partijen op enkele punten wezenlijk verschilt van de invordering van geldschulden door de overheid. Zo is het traject om bestuursrechtelijke geldschulden te incasseren dwingender voorgeschreven dan bij private partijen en kunnen bestuursorganen deels ook andere instrumenten inzetten bij de invordering (bijv. vereenvoudigd derdenbeslag). In de nieuwe civielrechtelijke regeling wordt slechts voorgeschreven dat er bij vorderingen op consumenten een aanmaning moet worden verstuurd voordat aanspraak op incassokosten kan worden gemaakt. Voor het overige wordt niet voorgeschreven welke incassohandelingen moeten worden verricht. Vastgelegd wordt welk bedrag aan incassokosten maximaal aan een schuldenaar in rekening mag worden gebracht wanneer deze zijn contractuele verplichting tot betaling van een

geldsom niet is nagekomen. Welke incassohandelingen worden verricht en door wie – bijvoorbeeld door de schuldeiser zelf of door een derde zoals een incassobureau – wordt vrijgelaten. Hierdoor kan de schuldeiser zelf een zo effectief mogelijk incassotraject kiezen.

Bij het in rekening brengen van buitengerechtigde kosten geldt in het bestuursrecht als uitgangspunt dat er niet meer in rekening wordt gebracht dan de reële kosten. Aangezien het incassotraject bij bestuursorganen in de regel gestandaardiseerd is, is een andere benadering vereist dan in het civiele recht wordt voorgesteld. Hierbij ligt het voor de hand om per incassostap (bijv. het verzenden van een aanmaning of het toepassen van verhaal met dwangbevel) te bekijken wat gemiddeld de reële kosten zijn en daaraan een redelijk tarief te koppelen. Doorgaans zal dit betekenen dat de door bestuursorganen te hanteren tarieven lager uitvallen dan in het civiele recht wordt voorgesteld. Zoals gezegd is de 15% van het Besluit buitengerechtigde kosten slechts een maximum. Om deze redenen meen ik dat de normering voor vergoeding van buitengerechtigde kosten zoals voorgesteld voor civielrechtelijke vorderingen, niet geschikt is om te worden toegepast op bestuursrechtelijke geldschulden.

Met deze brief meen ik te hebben voldaan aan mijn toezegging over mogelijke aanpassing van het Besluit buitengerechtigde kosten zoals gedaan tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel over buitengerechtigde incassokosten op 12 april 2011.

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten

17

Voldoening buiten rechte

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte (32418).**

De voorzitter:

Ik heet de minister van Veiligheid en Justitie welkom. U weet allen dat de tijd enigszins klemt voor hem.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De heer Van der Steur (VVD):

Voorzitter. Het wetsvoorstel dat wij vandaag bespreken, heeft tot doel om onredelijk hoge incassokosten te voorkomen, vooral voor consumenten en voor het bedrijfsleven als het gaat om – zo staat het in het wetsvoorstel – vorderingen die lager zijn dan € 25.000. Namens de VVD-fractie stel ik een ding voorop: als een consument of een bedrijf op tijd zijn of haar rekeningen betaalt, is er nooit een probleem met incassokosten, ook niet met onredelijke incassokosten. Het uitgangspunt moet zijn dat iedereen gewoon tijdig aan zijn betalingsverplichtingen voldoet.

Desondanks heeft de VVD-fractie begrepen dat er behoefte is aan een zekere normering van de incassokosten omdat deze kosten in sommige gevallen inderdaad onredelijk hoog kunnen zijn. Als antwoord op een eerder verzoek uit de Kamer is dit wetsvoorstel tot stand gekomen en door de vorige minister van Justitie nog bij de Kamer ingediend. In het verslag heeft de VVD-fractie zich vrij kritisch uitgelaten over het wetsvoorstel. Wij vonden en vinden het wetsvoorstel niet optimaal, om niet te zeggen dat wij het niet zo'n heel goed wetsvoorstel vinden. Waarom niet? Wij hebben niet geheel helder voor ogen waar precies het probleem zit. Welk probleem proberen wij met dit wetsvoorstel op te lossen? Is het een probleem dat zich alleen voordoet bij vorderingen tussen € 0 en € 25.000, zoals wordt verondersteld in het wetsvoorstel, of is het een probleem dat zich in algemene, brede zin voordoet? Is er een probleem met de incassokosten die in rekening kunnen worden gebracht, ongeacht de hoogte van de vordering? Ik kom daar straks nog op terug.

Wij hebben een ongelooflijke reeks van vragen gesteld over de effecten van dit wetsvoorstel. Is het effect van dit wetsvoorstel niet slechter dan de situatie waarin wij nu verkeren? Ik zal daar een aantal voorbeelden van geven. In de nota van wijziging zijn enkele wijzigingen opgenomen waar onder meer door de VVD-fractie om is gevraagd. Bijvoorbeeld: ten gunste van consumenten kan worden afgeweken van de bij AMvB voor te stellen incassokosten. Dat is een positief punt. Als je een andere afspraak over incassokosten maakt die positiever is dan de afspraak die geldt op grond van de door de minister nog te concipiëren AMvB, zijn dat de incassokosten die je als consument moet betalen. De consument kan er dus alleen beter op worden; hij kan er nooit slechter op worden

dan met het voorstel dat nu op tafel ligt. Dat is een positief punt en daar is de VVD-fractie op zich blij mee.

Voor het bedrijfsleven is een belangrijke stap gezet door de minister. De hoofdregel is, zoals de VVD-fractie had gevraagd, dat bedrijven zelf afspraken maken over de hoogte van de incassokosten die zij elkaar in rekening willen brengen. Dat gebeurt in heel veel gevallen ook, vooral in de algemene voorwaarden. Als je in het bedrijfsleven willens en wetens met elkaar een contract afsluit, is de hoofdregel in ons Nederlands recht dat er contractvrijheid is en dat het contract bepalend en bindend is. Het uitgangspunt dat de minister heeft neergelegd en dat in de nota van wijziging is opgenomen, wordt door de VVD-fractie onderschreven.

Ook is het goed dat een aanmaningstermijn is voorgesteld van veertien dagen, uit mijn hoofd gezegd. Daarna zijn de incassokosten pas verschuldigd. Dat is een verstandige wijziging, waardoor het enige tijd duurt voordat je als consument of bedrijf, als je geen afspraken hebt gemaakt, die kosten van € 40 – dat is het bedrag volgens het huidige voorstel – moet betalen.

Voorzitter. Dat zijn alle positieve punten uit het wetsvoorstel. Wat zijn nu de nog resterende problemen? Dat zijn er behoorlijk wat. Allereerst de € 40 en het moment waarop dat bedrag verschuldigd wordt. Het wetsvoorstel betekent dat een consument die een rekening om welke reden dan ook niet betaalt – ik ga voorlopig even uit van een consument, maar dit geldt dus ook voor bedrijven die geen andersluidende afspraak hebben gemaakt – na de eerste aanmaning onmiddellijk € 40 incassokosten verschuldigd is, ongeacht de inspanningen van het bedrijf om die incassokosten te rechtvaardigen. Er is in dit kader inmiddels een brief verschenen van de Vereniging van waterbedrijven in Nederland, Vewin, waarin wordt aangegeven dat Vewin helaas soms wel 40.000 onbetaalde rekeningen heeft. Dit zijn repeterende rekeningen van consumenten die hun water niet of niet tijdig betalen. Voor zo'n bedrijf betekent dit dat er een gigantische hoeveelheid extra kosten bij de consument in rekening wordt gebracht.

Ik keer nu even terug bij de eerste opmerking die ik maakte. Als je je rekening niet betaalt, is het natuurlijk redelijk dat je incassokosten betaalt. Als je de rekening wel had betaald, zou je die incassokosten niet hoeven te betalen. Dit uitgangspunt blijft gelden. Het is echter zo dat wij uit de branche vernemen dat er nu ook al bedrijven zijn die juist vanwege dit automatisme en vanwege dit systeem zelf de incasso's ter hand gaan nemen, omdat dit ook een verdienmodel kan zijn. Als je bijvoorbeeld als telefoonaanbieder niet tientallen, maar misschien wel duizenden of soms honderdduizend te laat betaalde rekeningen hebt die je keurig meteen de eerste dag na verloop van de betaaltermijn aanmaant, heb je inmiddels € 40 maal honderdduizend verdiend. Dat is misschien toch niet de bedoeling van het kabinet bij dit wetsvoorstel.

Het is bovendien zo dat die € 40 een bepaalde kostendekkende werking moet hebben. Als een bedrijf namelijk besluit om zelf het incasso ter hand te nemen of juist besluit om het incasso uit handen te geven aan een incasso-bureau of aan een factoringmaatschappij, zal het ook zelf acties moeten ondernemen, investeringen moeten doen en tijd moeten besteden om de vordering te incasseren. In dit kader rijst de vraag die breed wordt opgeworpen en daarom verneem ik graag hoe de minister hiertegen aankijkt. De genoemde € 40 zijn volgens de Consumentenbond al heel hoog voor consumenten – ik heb al voorbeel-

den ervan gegeven hoe dit zou kunnen werken – maar tegelijkertijd is het bedrag niet kostendekkend voor het geval dat je zelf het incasso ter hand wilt nemen. Er is een ook rapport verschenen van PricewaterhouseCoopers waarin wordt berekend dat het bedrag aanzienlijk hoger zou moeten zijn. Is het dus de wens van de minister om bedrijven of personen die een vordering tussen € 0 en € 25.000 op een andere persoon of een bedrijf hebben niet kostendekkend aan incasso te laten doen? Als dit de bedoeling is, verneem ik graag van het kabinet waarom dit dan de bedoeling is? Waarom is dat redelijk?

De Consumentenbond stelt in de gesprekken die wij met die bond hebben gehad, voor dat er een bepaalde combinatie zou moeten zijn tussen wat je daadwerkelijk doet en wat je als incassobedrag verschuldigd moet zijn. Ik herhaal dat de € 40 volgens het nu voorliggende wetsvoorstel – even ervan uitgaande dat dit bedrag zal blijven staan – verschuldigd is na één brief, een investering van € 0,44, omdat na ommekomst van de betaaltermijn een brief gestuurd wordt waarmee aangemaakt wordt. Dat is de enige investering die je moet doen om die € 40 te rechtvaardigen. Als de consument dan betaalt, hoeft je verder geen stappen te ondernemen en is die consument dus € 40 extra kwijt. Als de consument vervolgens wederom niet betaalt en je incassomaatregelen moet nemen, rijst de vraag of het wel kostendekkend is. De VVD-fractie denkt dat de € 40 in beide gevallen knellend kan zijn. Overigens realiseert de VVD-fractie zich ook dat je daar niet aan ontkomt, als je wilt uniformeren. Je moet dan echter wel goed naar de hoogte van het bedrag kijken en dat moet ook redelijk zijn. In ieder geval is het lastig te verdedigen dat je op dit moment volgens het voorliggende voorstel € 40 in rekening mag brengen als je zelf incasseert, maar dat het, als je dit uitbesteedt aan een incassobureau, nog steeds diezelfde € 40 is. Dat is merkwaardig, want dan moet er in ieder geval een extra stap worden gezet. Ik wil graag weten hoe de minister daartegen aankijkt.

We hebben ook nog het probleem van het matigingsrecht van de rechter. In de huidige situatie wordt zeer regelmatig door de rechter gebruik gemaakt van de matigingsbevoegdheid van contractueel gemaakte afspraken tussen partijen, zowel bij bedrijven als tussen bedrijven en consumenten in. Hoe kijkt de minister daartegenaan, als dit wetsvoorstel in ongewijzigde vorm wordt voortgezet? Wat betekent dat dan voor het matigingsrecht van de rechter? Kan de rechter dan het wettelijk minimum zoals het er ligt ook weer matigen, en zo ja, is dat dan ook wenselijk? Of zegt de minister: nee, dan is dit ook echt wat afgesproken is, dan is de staffel bepalend.

Ik wil graag ook wijzen op de problemen rond de btw. Ik ben er geen specialist in, en ik vind het ook buitengewoon lastig om dit uit te leggen. Maar in de huidige situatie betekent die € 40 dat bedrijven die geen btw-teruggaaf kunnen vorderen – onderwijsinstellingen, instellingen in de zorg en socialeverhuurorganisaties – extra schade lijden bovenop de € 40, want zij zullen de btw-kosten van een eventueel incasso voor eigen rekening moeten nemen. Zij worden niet meegenomen in die € 40, terwijl bedrijven die wel btw kunnen terugvorderen die schade niet hebben. De reden om die instellingen vrij te stellen van btw, was nu juist dat ze een maatschappelijke functie vervullen. Als je een maatschappelijke functie vervult, krijg je in het huidige wetsvoorstel minder vergoed voor je incassokosten dan als een gewoon bedrijf hebt dat ook een maatschappelijke functie vervult, maar op een ande-

re manier. Dat is een vreemde disbalans in dit wetsvoorstel. De suggestie van de VVD-fractie zou zijn – wij willen dat graag ondersteunen met een motie – om die btw wel door te berekenen, als dat gegeven het eindresultaat nuttig en wenselijk is. Ik denk zelfs dat dat aan de zijde van bijvoorbeeld de SP, de PvdA, GroenLinks – helaas zie ik D66 niet bij dit debat – wenselijk zou kunnen zijn, vanwege het nut dat gezondheidsinstellingen, ziekenhuizen, maar ook universiteiten hebben, en het belang dat zij erbij hebben dat iedereen aan zijn verplichtingen voldoet.

In de branche wordt gevraagd om een keurmerk. Er wordt gevraagd om een toezichthoudend orgaan, waarmee men zegt: eigenlijk zou dat de oplossing zijn voor alle problemen, want het gaat niet om de goede incassobureau's die onredelijk hoge incassokosten berekenen, maar het gaat juist om de slechte. Als er nu maar een keurmerk komt, zal dat betekenen dat de problematiek in deze branche wordt opgelost. Er zijn concrete voorstellen gedaan, onder andere door de Nederlandse Vereniging van Incassobureaus, en de VVD-fractie is zeer benieuwd hoe de minister daartegenaan kijkt. Ik weet ook dat de behoefte ook bij andere partijen leeft om het daarover eens met de minister te hebben.

De VVD-fractie heeft een amendement ingediend. Daar hebben wij ongelooflijk lang over gedaan. Waarom? Het probleem dat we willen oplossen, is ingewikkeld. Het gaat om het volgende. Als ik een automatische incasso afsluit met mijn voetbalvereniging, betaal ik per maand misschien tot € 20. Ik weet dat niet precies, want ik ben geen lid van een voetbalvereniging. Dan heb je dus een maandelijks terugkerende verplichting tot het betalen van een zeer gering bedrag. Volgens dit wetsvoorstel ben ik, als ik elke maand die betaling te laat verricht, na de aanmaning van € 0,44, elke maand wederom aan mijn voetbalclub bovenop die € 20 die ik zou moeten betalen ook nog eens € 40 verschuldigd. Dat noem ik voor het gemak even de cumulatie van de wettelijke incassokosten. Dat is een uitgangspunt dat de VVD-fractie, hoewel zij het belangrijk vindt dat mensen die hun rekening niet betalen een zekere boete krijgen, niet echt voor haar rekening kan nemen. Daartoe hebben wij een amendement ingediend dat een poging doet – ik zeg dat met nadruk, omdat we hierover ongelooflijk lang met Bureau Wetgeving, derde deskundigen en zelfs het ministerie hebben gesproken – dit op te lossen. Ik weet dat de SP een soortgelijke worsteling heeft doorgemaakt, en dat we waarschijnlijk samen met dit amendement zullen komen, verklap ik alvast. De vraag is dus: deelt de minister de zorg voor de cumulatie van de incassokosten in dit specifieke voorbeeld, en is hij het met ons eens dat door middel van het amendement dit probleem kan worden opgelost?

De Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders heeft erop gewezen dat dit wetsvoorstel, waarmee wordt beoogd om consumenten te beschermen, exact het tegenovergestelde effect zou kunnen hebben. Dat verklaart waarom iedereen in deze branche, inclusief VNO-NCW, MKB-Nederland en de Consumentenbond, eigenlijk vindt dat dit wetsvoorstel onvoldoende oplossend vermogen heeft.

Ik heb drie oplossingen in een motie vervat om die problemen op te lossen. De VVD-fractie begrijpt dat je consumenten moet beschermen tegen onredelijke incassokosten. De eerste oplossing die wij aandragen, betreft de vraag waarom er een grens is van € 25.000. Regel dan in één keer goed dat, ongeacht wat de schuld van de consument is, een vaste incassoprijs moet worden betaald.

Van der Steur

Ik zou bij motie een voorstel kunnen doen voor een staffel. Er is een staffel van de Nederlandse Vereniging van Incassobureaus, die ook ruim wordt gedragen door andere partijen in de markt, dus deze lijkt werkbaar te zijn.

De VVD-fractie heeft ervoor gekozen om de keuze voor die staffel niet zelf te maken. Zij vindt dat de minister die keuze moet maken in overleg met de brancheorganisaties, de Consumentenbond en andere partijen die er belang bij hebben om te komen tot een gezamenlijk gedragen oplossing voor de incassokosten die de consument moet betalen. Daarover zal ik in tweede termijn een motie indienen, tenzij de minister toezegt bereid te zijn om dat overleg zelf te starten, uitgaande van een staffel voor alle vorderingen die op consumenten kunnen bestaan. Ik heb ook een motie gereed over de btw-oplossing.

De laatste vraag is hoe wij omgaan met het bedrijfsleven, dat vindt dat het een kostendekkend incassotarief in rekening moet brengen. Dat zeggen niet alleen de incassobedrijven, maar ook bedrijven die veel vorderingen hebben op anderen, of dat nu consumenten zijn of andere bedrijven. Zoals de minister heeft toegegeven, zeggen zij zelf dat het belangrijk is dat er contractvrijheid bestaat. Als die contractvrijheid niet leidt tot een overeenkomst, heeft het bedrijfsleven ook behoefte aan een staffel, waarop men kan terugvallen als er geen andersluidende afspraken zijn gemaakt. Tenzij de minister toezegt dat zelf te gaan doen, zal de VVD-fractie op dezelfde wijze, maar beslist niet met dezelfde staffel, omdat consumenten andersoortige vorderingen hebben om te betalen dan bedrijven onderling, uitspreken dat je in overleg met het bedrijfsleven moet bekijken wat hiervoor een redelijk tarief zou zijn, dat ertoe leidt dat de kosten van de incasso worden gedekt. Ook daarover hebben wij een motie gereed.

Zoals al is verklapt in het verslag, is de VVD-fractie niet erg enthousiast over dit wetsvoorstel. Als het niet wordt gerepareerd zoals zij heeft aangegeven, zal ik grote moeite hebben om mijn fractie ervan te overtuigen dat dit wetsvoorstel in het belang is van de beoogde bescherming van de consument en van de kleine bedrijven.

De heer **Ulenbelt** (SP):

Voorzitter. Mensen moeten natuurlijk hun rekening betalen en openstaande vorderingen moeten worden geïncasseerd, daarover is geen twijfel mogelijk. Maar het is niet nodig, niet gewenst en niet beschaafd om mensen dieper in de problemen brengen door agressieve incassomethodes of door woekertarieven. Verdienen aan schulden heeft zijn grenzen. De wanbetaler moet betalen, maar hij is geen melkkoe.

In het wetsvoorstel staat nu dat de incassokosten redelijk moeten zijn. Over de vraag wat redelijk is, ontstonden grote meningsverschillen. Deze bestaan nog steeds en leiden tot woekertarieven. De vorige minister zei dat iemand die te hoge incassotarieven krijgt, naar de rechter kan gaan. De rechter past vervolgens de aanbevelingen van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak toe. Dat waren redelijke tarieven. Die aanbevelingen zijn nu opgenomen in dit wetsvoorstel. Er komt dus een maximum voor incassotarieven, afhankelijk van het te incasseren bedrag.

Mijn partij spant zich al heel lang in voor het aanpakken van de woekertarieven, zoals wordt uitgevoerd in dit wetsvoorstel. Wij zijn dus blij met dit wetsvoorstel, want

het brengt duidelijkheid en rechtszekerheid. Bij aanname van dit wetsvoorstel weet iedereen waar hij aan toe is.

De heer **Van der Steur** (VVD):

Het wetsvoorstel brengt inderdaad duidelijkheid en rechtszekerheid voor consumenten en bedrijven, tot een bedrag van € 25.000. Zodra het bedrag daarboven komt, zijn die rechtszekerheid en die duidelijkheid ineens verdwenen. Is de heer Ulenbelt het met de VVD-fractie eens dat het zojuist door mij gedane voorstel heel verstandig is, omdat je de consumenten dan integraal beschermt, zoals je dat ook voor het bedrijfsleven als achtervang zou kunnen doen?

De heer **Ulenbelt** (SP):

Ik heb uw vragen daarover aan de minister gehoord. Ik sta achter die vragen. De grens van € 25.000 vloeit op zich niet logisch voort uit de systematiek van incasseren en wordt alleen beargumenteerd door de bevoegdheden van een rechter. Niet dat zou bepalend moeten zijn voor hoe je met incassotarieven omgaat, maar de regeling voor schulden boven € 25.000 en voor het onderling verkeer van schulden bij bedrijven. Ik deel uw vragen en ik ben inderdaad benieuwd naar de antwoorden van de minister daarop.

Het wetsvoorstel regelt dat bij Algemene Maatregel van Bestuur nadere regels kunnen worden gesteld. De minister heeft die regels nu opgesteld. Er ligt nu een concept van de Algemene Maatregel van Bestuur, dat er volgens mijn fractie goed uit ziet. Ministers gaan en blijven echter en een volgende minister zou op basis van deze wetsbepaling die Algemene Maatregel van Bestuur zonder meer weer kunnen schrappen. Dat lijkt ons niet zo'n goed idee. Daarom hebben wij een klein amendement voorgesteld waarin staat dat de minister regels stelt over de incasso. Het woordje "kunnen" wordt dan dus geschrapt, zodat die regels altijd gesteld zullen worden.

Voor de incassoprocedure maakt het niet uit of de schuldeiser wel of niet een incassobedrijf inschakelt. De wijze van incasso wordt vrijgelaten en het is aan de schuldeiser, het incassobureau, om dit zo efficiënt mogelijk te doen. Het sturen van een aanmaning wordt verplicht en dan heb je als schuldenaar nog veertien dagen de tijd om te betalen. Dat komt op mijn fractie over als heel redelijk. Dat geldt ook voor de hoogte van de tarieven, want de uitleg van de rechter wordt in de wet opgenomen. Ik hoor sommige incassobedrijven klagen over de tarieven, maar dat betreft het laagste tarief, € 40. Ik hoor de incassobedrijven niet klagen over de tarieven die zij mogen toepassen voor de veel hogere schulden, terwijl daarvoor waarschijnlijk net zoveel inspanning nodig is als voor het incasseren van de kleine schuld, waarvoor je € 40 kunt vragen. Een beetje bureau klaagt dus niet over die € 40 en zorgt ervoor dat het grote en kleine schulden heeft in te vorderen, zodat de boekhouding op orde blijft. Als hier € 62 van zou worden gemaakt, zoals de bedrijven voorstellen, kan ik mij voorstellen dat er aan de bovenkant gematigd wordt, maar dan ontstaat een rare verhouding tussen de incassokosten en de schuld.

Creativiteit kan de incassobranche niet worden ontzegd. We hebben incassonota's gezien met informatiekosten, eigen kosten van de schuldeiser, heraansluitingskosten, boeteheffing en aanmaankosten; je komt het allemaal tegen. Die kosten werden ook nog eens allemaal bij elkaar opgeteld. Daarom heeft de SP in het verleden voorgesteld

Ulenbelt

om alle kosten onder één incassotarief te laten vallen. Dat voorstel is overgenomen. Dat is een goede zaak.

Er zit echter nog een vreemde adder in het voorstel, zoals de heer Van der Steur al aangaf. In de nota van wijziging wordt gesteld dat de hoofdsommen van de vorderingen opgeteld kunnen worden voor de berekening van de incasso indien de gestuurde aanmaning betrekking heeft op meer dan een vordering. Er is dus geen verplichting om vorderingen samen te voegen, waardoor een incassobureau kunstmatig tot een heel hoge incassoboete zou kunnen komen. Mijn fractie is voorstander van een verplichting om invorderingen bij elkaar op te tellen als dat mogelijk is. Wij moeten namelijk voorkomen dat een incassobureau dat tien, twintig vorderingen van een schuldeiser krijgt, voor iedere vordering dat incassobedrag gaat vorderen, terwijl er eigenlijk maar sprake is van één incassotraject. Daarvoor had ik het amendement onder stuk nr. 8 voorbereid. Dat bleek niet helemaal goed te zijn en heb ik daarom ingetrokken. Daarom steun ik nu het amendement van de heer Van der Steur onder stuk nr. 9. Dat amendement is inmiddels ook rondgedeeld. Dat biedt een betere oplossing dan ons voorstel.

Hoe gaan wij er nu voor zorgen dat deze regeling zo effectief mogelijk wordt? Iedereen zou toch immers moeten weten dat je nooit meer dan 15% van de schuld hoeft te betalen, weliswaar met een minimum van € 40, zodat je dus niet te veel betaalt? Bonafide incassobureaus vermelden op hun incassonota welke tarieven zij toepassen of verwijzen daarvoor naar een website. Om de consument in de gelegenheid te stellen om te controleren of de goede tarieven worden toegepast, zou het toch erg handig zijn als die tarieven op die incassonota worden vermeld. Wat vindt de minister daarvan? Kan hij bevorderen dat incassobureaus de geldende tarieven op hun incassonota's vermelden om de nodige transparantie te bereiken? Daar kun je toch niet tegen zijn?

Dit wetsvoorstel is dus een grote stap vooruit, maar de vraag is nu hoe wij die incasso-ondernemingen aan deze wet houden. Daarvoor heb ik een oplossing. Wij stellen voor om in de wet op te nemen dat het toepassen van een te hoog incassotarief als een onrechtmatige daad wordt aangemerkt. De pleger van deze onrechtmatige daad, in dit geval het incassobureau, wordt dan schadeplichtig. De schuldenaar zou vervolgens het te veel betaalde incassobedrag plus het schadebedrag – wij stellen voor om dat net zo hoog te maken als het te veel betaalde bedrag – kunnen invorderen. De gedupeerde zou vervolgens deze vordering in handen kunnen stellen van een bonafide incassobureau. Dat kan daarmee incasseren bij het andere bureau. Zo helpen wij de branche een handje bij het opruimen van de malafide bureaus door de bonafide bureaus.

Ik werk aan een amendement hiervoor. Wij krijgen echter te horen dat dit niet zo goed past in de systematiek van het wetsvoorstel. Ik zou echter graag van de minister horen welke andere oplossing hij heeft om een wetsvoorstel dat waarschijnlijk wet wordt, effectief te kunnen handhaven, zodat de cowboys van de markt gehaald en gepakt kunnen worden?

De voorzitter:

Voordat ik de heer Van der Steur het woord geef, had u het amendement op stuk nr. 8 al echt ingetrokken? Of denkt u dat u dat gedaan hebt?

De heer **Ulenbelt** (SP):
Dat heb ik net hier gedaan.

De voorzitter:

Dan moet ik het bevestigen. De heer Ulenbelt wenst het amendement op stuk nr. 8 in te trekken.

De heer **Van der Steur** (VVD):

Ik heb met interesse geluisterd naar het relatief nieuwe idee van de heer Ulenbelt over de onrechtmatige daad en de uitwerking daarvan. Ik denk dat het een novum is in het civiele recht. Is het zijn bedoeling om voor te schrijven wanneer iets een onrechtmatige daad is om vervolgens degene die zich daarop wil beroepen een hele gang naar de rechter te laten maken om dat ook te bewijzen? Dat lijkt mij toch een buitengewoon onpraktisch voorstel van de SP. Ik vrees dat het niet uitvoerbaar zal zijn. Is het keurmerk zoals dat door de branche zelf wordt aangedragen, dan geen veel betere oplossing?

De heer **Ulenbelt** (SP):

Er zijn ook bedrijven die het keurmerk hebben en die zich toch niet gedragen. Dat is een probleem dat wij niet alleen in deze branche zien, maar ook in de uitzendbranche. Dat is geen garantie voor een oplossing. Een wet moet gehandhaafd worden, vinden wij. Wij hebben dan ook gezocht naar een methode om dat civielrechtelijk te regelen. Dat betekent dat de gedupeerde een incassobureau moet inschakelen of eventueel vervolgens naar de rechter moet stappen. Dat hebben wij ervoor over. Als je dat niet wilt, zou je er een economisch delict van moeten maken. Dat moet bestuursrechtelijk gehandhaafd worden. Daar is de Arbeidsinspectie, een andere autoriteit of wie dan ook voor nodig om er achteraan te gaan. Dat lijkt ons ook niet zo'n aanlokkelijk idee. Als de heer Van der Steur dit ook een probleem vindt, kunnen wij samen aan de minister vragen welk idee hij nog heeft om de wet enigszins efficiënt en eerlijk te handhaven.

De heer **Van der Steur** (VVD):

Die uitnodiging zal ik niet aannemen. Ik heb hierover dan ook al nagedacht. Ik weet dat er geen echt passende oplossing denkbaar is, anders dan het keurmerk. Ik weet overigens niet of de VVD daarvan een voorstander moet zijn. Bij een keurmerk is het in ieder geval helder dat er ook een toezichthoudend orgaan is en eventueel zelfs tuchtrecht. Dat zou het probleem wel kunnen oplossen. Ik denk dat de SP de Nederlandse consument, waar het voor een deel over gaat, geen plezier doet door die via incassobureau en advocaat naar de rechter te sturen, met het risico dat die bij verlies twee keer griffierechten en andere kosten moet betalen. Ik vind het eerlijk gezegd een verbaazingwekkend voorstel van de SP.

De heer **Ulenbelt** (SP):

Het is in ieder geval een voorstel om de wet te handhaven. Van de heer Van der Steur heb ik zo'n voorstel nog niet gehoord. Wie pakt naar zijn idee de cowboys aan? Dan zal toch het keurmerk verplicht gesteld moeten worden. Is dat wat de VVD voorstelt? Met dat soort verplichtingen heeft de VVD-fractie het in het algemeen nogal moeilijk. Dat is dus ook geen oplossing. Vandaar nogmaals de vraag aan de minister of die een mogelijkheid ziet om alsnog in een civielrechtelijk traject tot handhaving van de wet te komen. Welke andere oplossing heeft de minister eventueel wel?

Ulenbelt

Tot slot. In 2009 is er voor 500 mln. aan dubieuze consumentenvorderingen verkocht aan de leden van de Receivables Buyers Division, een onderdeel van de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen. Ik schrok van het bedrag. 500 mln. aan vorderingen verkocht, waar dit incassobureau vervolgens achteraan gaat. Mijn vraag aan de minister is of het niet bij maatschappelijk verantwoord ondernemen hoort dat bedrijven zelf contact houden met hun klanten over betalingen, ook als het om slecht betalende klanten gaat. In het Wilde Westen besteedde de overheid het recht zo'n beetje uit aan de cowboys. Die regelden het allemaal wel. Mijn vraag aan de minister is om ons te vertellen, of om na te gaan, hoe het precies zit met die 500 mln. en wie daarbij allemaal een rol spelen. Hoe wordt dit geld geïnd? Worden hiermee de grenzen van de beschaving niet overtreden? Moeten wij niet pleiten voor een vaste relatie tussen klant en bedrijf, ook als het gaat om vervelende situaties, zoals bij schulden?

□

De heer **Bontes** (PVV):

Voorzitter. Ook de PVV is duidelijk in haar standpunt: wie koopt, die moet betalen. Daarover kan geen discussie bestaan. Mijn fractie heeft wel moeite met ontoelaatbare incassopraktijken. Dan moet gedacht worden aan buitensporige incassotarieven, invallen en bedreigingen. Het gaat om de cowboys die het voor de goed georganiseerde incassobureaus verpesten.

Maar daar zit wel een probleem. De PVV is op zich positief over het maximeren van die incassokosten, met name om daarmee buitensporige incassotarieven te voorkomen, maar de PVV is wel van mening dat geschillen zo veel mogelijk buiten de rechter om moeten worden opgelost. En precies daar zit mijn vraag: voorkom je met dat tarief van € 40 dat de rechter wordt ingeschakeld? Het kan namelijk niet de bedoeling zijn dat dit leidt tot een onevenredige belasting van het gerechtelijk apparaat. Dit is dus mijn eerste vraag aan de minister: voorkom je met € 40 dat de weg naar de rechter wordt ingeslagen?

Verder zijn er tegenstrijdige signalen over die € 40: een onderzoek van PricewaterhouseCoopers stelt dat dit bedrag niet reëel is, volgens andere signalen is dat bedrag wel reëel. Graag hoor ik van de minister een onderbouwing van dat bedrag van € 40. Kan hij toelichten of dit bedrag zal leiden tot een grotere of minder grote gang naar de rechter? Twee invalshoeken dus bij dit bedrag van € 40: het kan genoeg zijn, maar het kan niet de bedoeling dat het leidt tot gerechtelijk incasso. En stel dat die € 40 zal leiden tot een toename van de gerechtelijke incasso; dan is dat ook voor de consument nadelig, want dit leidt tot hogere kosten, evenals druk op het apparaat. Dan kan niet de bedoeling zijn.

De malafide incassobureaus zorgen voor een slecht imago, bijvoorbeeld een van "binnen zonder kloppen". Er is sprake van een slecht imago en er moeten waarborgen komen, zodat dit stopt. Mijn partij, de PVV, staat voor een wettelijk keurmerk voor incassobureaus, dan wel een wettelijk beschermde titel; dit uiteraard om de consument te beschermen, maar ook om de branche een betere naam te geven en het kaf van het koren te kunnen scheiden. Ik zou graag horen van de minister hoe hij aankijkt tegen die wettelijk beschermde titel, dan wel dat wettelijke keurmerk voor incassobureaus.

□

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):

Voorzitter. Allereerst onze steun voor het voornemen van de regering om de onredelijk hoge buitengerechtelijke incassokosten aan banden te leggen. Zo wordt bescherming geboden aan consumenten en kleine bedrijven, zoals eenmanszaken. De wantoestanden die diverse tv-programma's in beeld hebben gebracht, staan ons scherp op het netvlies. Het is simpelweg niet aan de burger uit te leggen waarom een geautomatiseerde oproep om alsnog en rap te betalen, zoveel geld moet kosten. De bedragen die worden gerekend voor invordering, rijzen soms de pan uit. Daaraan moet inderdaad paal en perk worden gesteld.

Over het in de toekomst toegestane bedrag is wel erg veel commotie ontstaan. Uit onderzoek van PricewaterhouseCoopers zou blijken dat de gemiddelde kostprijs van een succesvol invorderingstraject toch iets hoger ligt dan waarvan de minister wil uitgaan. De CDA-fractie heeft begrepen dat voor dat bedrag gemiddeld negen incasso-handelingen worden verricht en dat ongeveer de helft van de vorderingen ook daadwerkelijk wordt geïnd. Kent de minister deze cijfers ook, kent hij deze berekening ook en kan hij deze bevestigen?

Een geautomatiseerde aanmaning – en wie heeft er niet eens een gekregen? – hoeft natuurlijk niet veel geld te kosten, maar voor een serieus invorderingstraject, met contacten, betalingsregelingen en dergelijke, worden begrijpelijkerwijs kosten gemaakt. Ons is verteld dat die intensieve trajecten straks, met het voorgestelde bedrag, niet meer uitvoerbaar zullen zijn en dat in dat geval sneller dan nu zal moeten worden opgeschaald naar een deurwaarder en een gerechtelijk traject. Dat zou ons grote zorgen baren, want die trajecten zijn nu eenmaal vele malen duurder; en straks helemaal, gelet op de hogere griffierechten. Bedrijven zullen dan aarzelen om hun betalingen en rechten te vorderen en dat is ook geen goede zaak, want uiteindelijk wordt de prijs daarvan natuurlijk gewoon betaald door de keurige consument die wel op tijd was met de betaling van zijn rekeningen. Of het bedrijf gaat failliet en daarbij is ook niemand gebaat.

We hadden afgesproken dat we alles op alles zouden zetten om ervoor te zorgen dat zo veel mogelijk zaken buitengerechtelijk worden afgedaan. Wij horen graag van de minister hoe hij dat nu voor zich ziet, gelet op het feit dat de incassowereld zegt: help, van dit bedrag kunnen wij het straks niet meer doen.

Mijn collega van de VVD-fractie heeft een aantal scherpe vragen gesteld over de termijnen. Ook ons baart dit zorgen. Wat zijn de gevolgen van dit wetsvoorstel als je een aantal termijnen hebt betaald? Ook over de btw rijzen bij ons grote vragen. En hoe gaat de overheid er eigenlijk zelf mee om? Het Centraal Justitieel Incassobureau presenteert ook vaak grote vorderingen. Kan dit gewoon doorgaan? En wat betekent het voor de staatskas? Wij zijn benieuwd of de minister hierop wil reageren.

Als wij aan de incassobureaus denken, dringen zich toch beelden op van malafide bedrijven die mensen bedreigen en intimideren. Die cowboys moeten uit de markt worden geweerd. Dat blijkt lastig. Iedereen in Nederland kan immers zomaar een incassobureau starten, zonder enige toets vooraf en zonder deugdelijke controle. Incassobureau De Gebalde Vuist kan zijn goddelijke gang gaan, en dat is verontrustend. Wij willen niet alleen de uit de

Van Toorenburg

hand gelopen kosten aanpakken, maar ook de foute bureaus.

Als CDA zijn wij doorgaans voor zelfregulering, maar wij zijn wel gevoelig voor de oproep van de branchevereniging om haar te helpen in de strijd tegen schurken die mensen angst aan jagen en de branche telkens weer een slechte naam bezorgen. De NVI heeft al een gedragscode, maar die geldt alleen voor de aangesloten bedrijven. Heel veel bureaus zijn niet aangesloten en hebben heel andere mores, die van "mores leren". Is de minister bereid om met de branche om de tafel te gaan zitten, om te bezien hoe het toezicht kan worden versterkt? Wij moeten niet vergeten dat incassobureaus ook betalingsregelingen uitvoeren. Daarbij gaat het om heel veel geld van anderen. Het komt voor dat de incasseerder in no time met de horizon is vertrokken, en dan hebben twee gedupeerden het nakijken. Wat denkt de minister van een vergunningstelsel, dan wel een verplicht keurmerk? Toezicht kan plaatsvinden door het BFT, dat ook toezicht houdt op de deurwaarders omdat zij gelden van anderen incasseren. Deurwaarders moeten nota bene een speciale opleiding hebben gevolgd, worden benoemd en een door justitie goedgekeurd ondernemingsplan hebben. Waarom zou er op hen wel toezicht zijn en niet op incassobureau De Boksbeugel? Ik krijg heel graag een reactie van de minister.

De heer **Dibi** (GroenLinks):

Voorzitter. Wat jammer dat dit debat nu pas plaatsvindt en dit wetsvoorstel niet eerder door de Kamer is geloodst, toen ik nog student was. Ik heb zoveel betaald aan zoveel incassobureaus; het is echt niet normaal. Eigenlijk ken ik alleen maar mensen om mij heen die gek worden van al die extra kosten van incassobureaus, nooit wetende of het echt het bedrag is dat ze moesten betalen of dat er toch iets bij is geplust. Ik ben dus blij met het voorliggende wetsvoorstel. Nu kan ik al die kosten wel betalen, maar toen was dat allemaal niet zo makkelijk. Iedereen heeft er wel eens mee te maken gehad.

De heer **Van der Steur** (VVD):

Ik vrees dat ik de heer Dibi op dit laatste punt moet teleurstellen. Mijn vraag aan hem is: heeft hij wel eens overwogen om een rekening gewoon te betalen?

De heer **Dibi** (GroenLinks):

Ja, dat wilde ik heel graag, maar als student kun je niet altijd alle rekeningen betalen en ben je soms ook een beetje laks. Als je niet betaalt, moet je op de blaren zitten en verdien je het om op te draaien voor de extra kosten; daaraan wil ik niets afdoen. Burgers, consumenten hebben echter wel het recht om te weten waarop elke extra euro is gebaseerd die zij moeten betalen.

Ik zei het net al: iedereen heeft er wel eens mee te maken gehad. Een onbetaalde rekening waarop vroeg of laat een aanmaning binnenkomt. Vervelend voor wie moet betalen en vervelend voor wie betaald wil krijgen. In de meeste gevallen – daar ga ik van uit – zal een aanmaning voldoende zijn om alsnog te betalen. Heel veel mensen hebben echter structureel moeite om de eindjes aan elkaar te knopen. Bij deze groep blijft het niet bij een aanmaning maar komt een incassobureau of de deurwaarder langs. Hen moet je niet nog dieper de schulden in werken; je moet juist proberen om ze uit de schulden te krijgen. De afgelopen jaren hebben we een wildgroei aan in-

cassobureaus gezien. Het was zo erg dat de branche zelf met een keurmerk kwam om de fatsoenlijke bureaus van de regelrechte incassomaffia te onderscheiden. De Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen zegt wel een aantal zorgelijke dingen over het veld en het aantal incassobureaus: we hebben totaal geen zicht op hoeveel het er zijn; iedereen kan er een starten en kan aan de slag als hij een klant vindt. Er zijn geen regels waarop de overheid zou kunnen controleren. Mijn allereerste vraag aan de minister is dan ook: heeft hij zicht op alle spelers in het veld? Hoeveel zijn het er? Vindt de minister dat Jan en alleman een incassobureau moet kunnen starten? Of vindt hij dat daar een aantal eisen aan gesteld moeten worden? Zo ja, welke eisen ziet hij voor zich?

Een aantal van de misstanden waarvan tv-programma's zoals Kassa en TROS Radar melding maken, heeft in de afgelopen tijd geleid tot een roep om een wettelijke verankering in plaats van alleen maar gedragsregels. Er wordt gezegd dat het kabinet te veel wil overlaten aan de markt en aan zelfregulering, terwijl je, als je echt mensen wilt beschermen, toch ook wettelijke grenzen nodig hebt die gehandhaafd worden. Kan de minister in zijn beantwoording duidelijk maken in hoeverre hij wil treden in die markt en waarom hij niet vindt dat een aantal zaken wettelijk verankerd moet worden.

Vooropgesteld: iedereen moet gewoon zijn rekeningen netjes betalen. Wie niet betaalt en daar ook geen geldige reden voor heeft, loopt welbewust het risico dat crediteuren kosten maken om de vordering te incasseren. De rechterlijke macht heeft nadere invulling gegeven aan de redelijke hoogte van in rekening te brengen incassokosten. Tot zover geen probleem. Wat wel een groot probleem is, is de transparantie. Bedrijven – ik noem met nadruk energieleveranciers – hebben de vervelende eigenschap om het verschuldigde hoofdbedrag eigenhandig te verhogen met aanmaningskosten en incassokosten, zonder wezenlijke pogingen te ondernemen om ook daadwerkelijk tot incasso over te gaan. Dat laten ze over aan incassobureaus, die vervolgens ook nog eens incassokosten hanteren. Gevolg is het ontstaan van een incassodubbelaar of soms zelfs van een incassoverdriedubbelaar. GroenLinks wil dat incassokosten rechtvaardig en transparant worden doorberekend. Geen fratsen. Ik steun daarom de vraag van de heer Ulenbelt om ook op de vorderingen heel duidelijk te maken wat de incassokosten zijn, zodat iedereen daar weet van heeft.

Het is terecht dat de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden hierover in 2008 al aan de bel trok. Hiertegen moeten consumenten en kleine ondernemers beschermd worden en goed dat het kabinet dit wetsvoorstel doorzet, ondanks een aantal uitgesproken twijfels. De gerechtsdeurwaarders vrezen voor de gevolgen van dit wetsvoorstel voor consumenten. Ze wijzen erop dat al na veertien dagen en één sommatie de incassokosten zijn door te berekenen. Het klinkt logischer dat incassokosten pas worden doorberekend als ze ook daadwerkelijk worden gemaakt. Graag een verduidelijking in die zin. En wat te denken van de opmerking van de sociaal raadslieden? Volgens hen is de intentie van het wetsvoorstel goed, maar schieten consumenten er de facto bij in, omdat vorderingen niet kunnen worden samengevoegd. Er is al door een aantal voorgaande sprekers een en ander over gezegd. Ook ik heb daar een aantal vragen over. Bij een oplopend aantal niet-betaalde termijnen – denkt u wederom aan energieleveranciers – lopen de incassokosten even snel onevenredig op. Nu kan zo'n complex samen wor-

Dibi

den genomen en slechts eenmaal voor een incassokostenvergoeding in aanmerking komen. Graag daarom de verzekering dat vorderingen van één crediteur op één debiteur samengevoegd worden en volgens het tabelletje slechts eenmalig verhoogd kunnen worden met incassokosten. Steun ook voor het voorstel van de PvdA-fractie in de schriftelijke inbreng om de AMvB langs de Kamer te sturen, zodat ook wij nog goed kunnen zien welke lagere regelgeving er komt en wat de minister verder nog van plan is.

Resumerend: de GroenLinks-fractie wil de mogelijkheid van een samenvoeging van vorderingen met het oog op de beperking van de doorberekening van de incassokosten. De doorberekening moet beperkt blijven tot de werkelijk gemaakte kosten, dus de reële gemaakte kosten.

Tot slot nog een aantal openstaande vragen. Welk effect heeft dit wetsvoorstel voor het totale aantal problematische schuldenaren? Leidt dit wetsvoorstel niet tot een verhoging van het aantal rechterlijke incassoprocedures? Hoe kijkt de minister daar tegenaan? Wie houdt buiten de rechter om toezicht op de naleving van de incassomaxima? Moeten er niet ook stevigere gedragsnormen in de wet worden opgenomen? Niet elke debiteur zal zich immers buigen over de redelijkheid van de in rekening gebrachte incassokosten en crediteuren zullen zich waarschijnlijk niet altijd onthouden van het heffen van ongeoorloofd hoge incassobedragen.

De heer **Van der Steur** (VVD):

Ik heb de heer Dibi duidelijk horen zeggen dat er wat hem betreft een relatie moet zijn tussen de kosten en de werkzaamheden die in dat kader worden verricht. Betekent dit dat de heer Dibi ook van mening is dat, als PricewaterhouseCoopers gelijk heeft, als die € 40 te laag is, dit bedrag omhoog zou moeten?

De heer **Dibi** (GroenLinks):

Daarover hoor ik tegengestelde geluiden van de verschillende partijen, want zij hebben allemaal hun eigen belangen. De Consumentenbond stelt dat je die € 40 weliswaar in één herinnering kunt incasseren, maar dat dit niet eerlijk is. Ik leg deze vraag bij de minister neer. Is die € 40 in bepaalde gevallen niet onredelijk? Ik benadruk overigens dat mijn fractie mensen niet op te hoge kosten wil jagen. Wij zijn voor een maximering. Die kan hier en daar pijn doen, maar wij leggen dit bedrag liever bij bedrijven neer dan bij burgers.

Er is sprake van een nogal scheve verdeling bij de staffeling. Bij lage vorderingen, waarbij het minimumbedrag van € 40 wordt toegelaten, worden onevenredig hoge incassokosten doorberekend tot maar liefst 87%, terwijl bij maximale vorderingen, tot € 25.000, het incassopercentage blijft steken op 3,7. Moet dat niet ietsje progressiever? Moet men bij grotere bedragen niet iets meer betalen dan bij kleinere bedragen? Bij de kleinere bedragen gaat het vaak om mensen met een kleine portemonnee.

□

De heer **Spekman** (PvdA):

Voorzitter. Ik begin met woorden die de meeste collega's ook al hebben gebezigd, maar ze zijn wel belangrijk. Als je schulden maakt, dan moet je die betalen. Daar doet dit wetsvoorstel niets aan af. Het is echter beter om schulden te voorkomen. Daarover hebben wij heel vaak gesprekken, want wat dit betreft valt nog een wereld te winnen,

ook en vooral bij mensen zelf. Daar hebben wij het nu ook niet over. Het gaat er nu om, als mensen schulden maken, hoe wij ervoor zorgen dat mensen kunnen worden geholpen, zodat ze niet nog dieper de put in worden geduwd. In november 2008 is dit al in de Kamer aan de orde gesteld. De kwestie was groots aangepakt door sociaal raadslieden die een dik rapport hadden geschreven. Daar kwam uit een sfeer naar voren waarbij incassobureaus schulden maximaal opbouwden, waardoor mensen nog zwaarder in de problemen kwamen; ten onrechte. De incassomarkt maakte gebruik van het feit dat het simpele individu niet de stap naar de rechter maakte, want dat was nogal wat. Dat deden de meeste mensen niet. Die situatie moest veranderen. Ik ben heel blij dat dit kabinet het initiatief van minister Hirsch Ballin uit 2008 heeft overgenomen en dit wetsvoorstel heeft ingediend. Minister Hirsch Ballin gaf in het debat in 2008 aan dat hij hierover een wet wilde maken, omdat hij de argumenten ook zag. Ik ben heel blij dat minister Opstelten dit initiatief heeft overgenomen.

Wij hebben slechts enkele opmerkingen. Eerst iets over de samenvoeging van vorderingen. De heren Van der Steur en Ulenbelt hebben hierover een amendement ingediend. Ik ben het daarmee eens. Dat maakt de wet feitelijk beter. De tweede kwestie is kort aangekaart door mevrouw Van Toorenburg. Het gaat over de overheid als schuldeiser. Ik heb begrepen dat er een besluit ligt over buitengerechtigde kosten van 25 juni 2009. Dat besluit is in het Staatsblad gepubliceerd onder nr. 268. Daarin staat dat er maar één percentage geldt voor de overheid, namelijk 15. Ik probeer te begrijpen hoe dat percentage en dat besluit zich verhouden tot het wetsvoorstel. Ik vind het rechtvaardig om een en ander op dezelfde wijze te doen. Ik sluit mij wat dat betreft aan bij de woorden van mevrouw Van Toorenburg.

Wat mij betreft is dit het voorstel dat de Kamer wilde voor een duidelijk probleem in de samenleving, namelijk het feit dat incassobureaus vaak geen maat weten te houden en mensen grotere problemen aansmeren. Soms leidt dat tot vreselijke situaties. De heer Bontes gaf daar enkele voorbeelden van. Mensen zijn er zelfs op straat door komen te staan, niet door de schulden, maar door incassobureaus die de schulden onnatuurlijk oppompten.

De heer **Van der Steur** (VVD):

Ik heb een korte vraag aan de heer Spekman. Blijft het niet merkwaardig dat dit wetsvoorstel de consument beschermt tot niet hoger dan € 25.000? Waarom volgen we niet het voorstel van de VVD-fractie om een staffel op te nemen die de consument beschermt tegen alle vorderingen van incassobureaus?

De heer **Spekman** (PvdA):

Ik heb goed naar het voorstel van de heer Van der Steur geluisterd en ik vond het helemaal niet onverstandig. Ik ben heel benieuwd naar wat de minister hierop zal antwoorden, zoals mijn collega Ulenbelt ook aangaf in het debat.

De vergadering wordt van 17.02 uur tot 17.15 uur geschorst.

□

Minister **Opstelten**:

Voorzitter. Ik dank de geachte afgevaardigden voor hun bijdragen in het kader van dit wetsvoorstel. Er is veel over

Opstellen

de geschiedenis en de totstandkoming van het wetsvoorstel gesproken. Ik wil daar kort iets over zeggen.

De algemene norm, zoals ook door iedereen is gezegd, is dat schulden moeten worden betaald. Dit wetsvoorstel biedt de mogelijkheid om incassokosten te normeren. Deze duidelijke wens van een grote meerderheid in de Kamer ligt daarmee op tafel. Als een schuldenaar niet op tijd betaalt, zal een schuldeiser handelingen verrichten om betaling af te dwingen. Voor de kosten die hij maakt om zijn vordering te innen zonder naar de rechter te gaan, heeft hij recht op een vergoeding. Dat is hier ook onomstreden. Op dit moment bepaalt de wet dat de vergoeding voor incassokosten redelijk moet zijn: de kosten moeten in omvang redelijk zijn en het moet redelijk zijn dat deze kosten zijn gemaakt. In de praktijk is niet altijd duidelijk wat hieronder moet worden verstaan. Dit leidt ertoe dat schuldenaren te hoge incassokosten in rekening worden gebracht. Soms worden onredelijke incassokosten voldaan omdat de schuldenaar niet beter weet. Soms komt het tot een gerechtelijke procedure. De rechter kan de incassokosten dan alsnog op een redelijk bedrag vaststellen. Intussen zijn er wel andere kosten gemaakt.

Dit wetsvoorstel dient ertoe om in het buitengerechtelijke traject duidelijkheid te brengen over de incassokosten, voor de schuldenaar en voor de schuldeiser. Vast komt te staan hoeveel incassokosten gevraagd mogen worden. Dit is goed voor de consumenten omdat ze niet langer worden overvallen door incassokosten die de pan uit rijzen. Dat was ook de aanleiding voor het spoeddebat in 2008. Het is ook goed voor bedrijven omdat zij weten hoeveel incassokosten zij mogen berekenen en vanaf welk moment. Onzekerheid kost bedrijven geld. Het wetsvoorstel neemt deze onzekerheid weg. Het voorstel reguleert de incassokosten maar niet de incassobranche; ik kom daar straks op terug omdat veel woordvoerders daarover hebben gesproken. Dat is de kern van het wetsvoorstel. Ik hoop dat iedereen daarmee rekening zal willen houden.

Het wetsvoorstel schrijft niet voor op welke manier een vordering moet worden geïncasseerd. Dit kan door de schuldeiser zelf gebeuren, door een incassobureau of een deurwaarder. Het wetsvoorstel biedt ruimte voor een zo effectief mogelijke incasso. Wel moet een consument eerst worden aangemaand. Hij moet dus eerst een brief krijgen. De incassokosten worden berekend aan de hand van de hoogte van het verschuldigde bedrag. Hierdoor is eenvoudig te bepalen hoeveel incassokosten gevraagd mogen worden. Ik heb gekozen voor een regeling waarbij de incassokosten in een redelijke verhouding staan tot de hoofdsom. We komen daar, gelet op de bijdragen, zo dadelijk op terug. Daarom geldt een aflopend percentage, dat voor vorderingen tot € 2500 15 bedraagt. Er is een minimum van € 40, zodat ook kleine vorderingen kunnen worden geïnd. Bij consumenten mogen geen hogere incassokosten in rekening worden gebracht. Bedrijven onderling mogen wel hogere incassokosten afspreken. Ik zeg nadrukkelijk dat met het wetsvoorstel bescherming wordt geboden tegen onredelijk hoge incassokosten.

Ik ga gaarne in op de gestelde vragen, allereerst op die van de heer Van der Steur. Hij heeft gevraagd welke problemen wij proberen op te lossen. In mijn inleidende tekst heb ik daar al het nodige over gezegd. Ik geef het nog een keer kort aan: het probleem dat wij met dit wetsvoorstel proberen op te lossen, betreft de onredelijk hoge incassokosten bij geldvorderingen uit overeenkomsten. Aan de ene kant is het een beperkt gebied, omdat niet alle soor-

ten vorderingen eronder vallen. Schadevergoedingsvorderingen vallen er bijvoorbeeld maar heel beperkt onder. Aan de andere kant valt met dit toepassingsgebied het overgrote deel van de incassozaken onder de regeling. Dat is de bulk van de problemen. Echter, niet elk individueel probleem wordt hiermee opgelost. Dat is nadrukkelijk juist. Dat zal de Kamer waarschijnlijk ook niet willen, want dat kan niet.

De leden Van der Steur, Bontes en anderen vroegen of het bedrag van € 40 niet te hoog is voor kleine vorderingen, zeker bij repeterende vorderingen, en niet te laag voor andere gevallen. Het bedrag van € 40 in de AMvB is gebaseerd op het bedrag in de tabel van het rapport Voorwerk II, dat een basis is voor dit wetsvoorstel. In deze tabel staat € 37. Dat bedrag is destijds onder meer gekozen omdat het aansloot bij wat de rechters in de praktijk aan buitengerechtelijke kosten toekenden. De voorgestelde regeling wil duidelijkheid bieden aan de schuldeiser en de schuldenaar over de maximale hoogte van de incassokosten, maar zij wil de schuldeiser ook vrijheid bieden in de wijze van incasso. Ik ga ervan uit dat schuldeisers hun incasso zo proberen in te richten, dat zij zo veel mogelijk van hun uitstaande vorderingen zo snel mogelijk daadwerkelijk geïnd krijgen. Dat is in het belang van de schuldenaar en van de schuldeiser. Zij moeten de incassostrategie kiezen die daarbij het beste past. Zo kan het zin hebben dat de schuldeiser na de aanmaning eerst een brief met een betalingstermijn stuurt, waarin hij slechts € 10 aan incassokosten vordert. Hij kan daarin aankondigen dat er voor een volgende incassostap een aanmerkelijk hoger bedrag aan incassokosten bijkomt. Goedwillende schuldenaren die slordig zijn geweest in hun administratie, betalen dan misschien snel alsnog, om hogere incassokosten te voorkomen. Zij zouden misschien langer wachten met betalen als de schuldeiser meteen het hele bedrag aan incassokosten vordert, omdat zij weten dat de buitengerechtelijke incassokosten toch niet hoger mogen worden. De schuldeiser heeft dus belang bij een zorgvuldig, uitgekiend incassotraject. € 40 vind ik voor zo'n traject een redelijk maximum voor kleine vorderingen.

Is het minimumbedrag van € 40 niet te laag? Dat is de andere vraag die is gesteld. Ik wil daar graag op ingaan, want er is veel over gezegd. In de voorgestelde regeling worden de incassokosten berekend als percentage van het verschuldigde bedrag.

De voorzitter:

Zullen wij kijken wat de heer Van der Steur aan u wil vragen? Ik dacht dat er een adempauze kwam.

Minister Opstelten:

Ja, ik zag hem bij de interruptiemicrofoon staan, maar de vraag kwam maar niet, dus ben ik doorgegaan.

De heer Van der Steur (VVD):

De minister weet het niet, maar de voorzitter heeft zo boos naar mij gekeken tijdens de regeling van werkzaamheden, dat ik nu het woord niet durfde te nemen.

Minister Opstelten:

Dat was mij niet ontgaan. Dat volgen wij ook.

De heer Van der Steur (VVD):

De minister zegt dat bedrijven het incassotraject zullen kiezen dat voor hen het beste is. Dat is logisch, want het moet gericht zijn op een snelle betaling van de open-

Opstellen

staande posten. De vrees van de VVD-fractie bij dit specifieke wetsvoorstel, met die € 40 of welk bedrag het ook mag zijn of moet worden, is dat bedrijven er belang bij kunnen krijgen om niet vroegtijdig aan te dringen op betaling. Als zij immers eenmaal over de drempel van de eerste aanmaningsbrief heen zijn, hebben zij opeens € 40 extra verdiend. Dat kan voor sommige bedrijven juist een reden zijn om het anders aan te pakken dan zij nu doen, zeker als het gaat om een grote hoeveelheid vorderingen en achtelose consumenten. Daar zit een zorg van de VVD-fractie.

Minister **Opstelten**:

Daarvan heb ik kennis genomen. Dat kan op zichzelf, want het bedrijf kan zijn eigen strategie kiezen. Wij zullen het zo dadelijk natuurlijk hebben over de cumulatie van vorderingen. Daar is breed over gesproken en ik kom er graag op terug. Als de heer Van der Steur het niet erg vindt, ga ik even in op de andere vraag, namelijk of het bedrag van € 40 niet te laag is. Daar hebben velen over gesproken.

In de voorgestelde regeling worden incassokosten berekend als percentage van het verschuldigde bedrag. Daarnaast is er in de regeling een minimumbedrag opgenomen dat in ieder geval mag worden gevraagd, zodat ook kleine vorderingen buiten rechte kunnen worden geïnd. Voorwerk II en het bedrag van € 37 heb ik genoemd. Bij het voorgestelde bedrag moet je ook bezien of er draagvlak voor is en of er ook anderen zijn die dit hebben aangegeven. Het is nadrukkelijk zo dat het voorgestelde aansluit bij de huidige praktijk. Dat is een goed richtsnoer. Bovendien sluit het bedrag aan bij het incassoadvies van € 45 van de VVCM, het VCMB, de VIA en de KBvG. Die adviezen zijn binnengekomen. Er is dus geen aanleiding om aan te nemen dat een incassotraject niet voor dat bedrag kan worden afgelegd. Ik ga ervan uit dat het minimumbedrag redelijk moet zijn en in verhouding moet staan tot het verschuldigde bedrag. Ik meen dat het bedrag van € 40 daaraan voldoet. De Consumentenbond heeft gezegd, zo herinner ik mij, dat men dit bedrag aan de hoge kant vindt, maar toch heeft men de termen als zodanig gehanteerd.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):

Wij worden tamelijk stevig bestookt met belangrijke argumenten voor het feit dat het er niet van te doen is. De minister zelf zegt al dat € 45 wordt genoemd en dat is geen € 40. Voordat wij nu een pleidooi ervoor houden dat het bedrag omhoog moet, heb ik een kritische vraag aan de minister. Wij moeten rekening houden met het feit dat de helft wordt ingevorderd. Waar kan een incassobureau de andere helft terugkrijgen? Daarvoor moet het ook kosten maken. Hoe verhoudt het één zich tot het ander? Kent de minister het rapport van PricewaterhouseCoopers waarin wordt berekend dat het niet voor € 40 kan?

Minister **Opstelten**:

Nee, dat laatste rapport ken ik niet. Ik ben daar duidelijk in. Ik zie dat men dit ook in mijn omgeving niet kent. Ik zeg het nog een keer nadrukkelijk: ik ben uitgegaan van de bestaande praktijk. Ik heb de instanties genoemd die dit aangeven. In dergelijke gevallen is er natuurlijk altijd discussie, dat herken ik in ieder geval wel. De Consumentenbond heeft er iets van gezegd. Ik zeg in alle eerlijkheid dat die het bedrag aan de hoge kant vindt. Maar wat is redelijk? Ik denk dat redelijk is wat je in de bestaande praktijk ziet. Je kunt ook onder dit tarief van € 40 blijven. Ik

heb € 10 genoemd in de strategie. In de gestaffelde vorm is ook duidelijk wat het wordt. Daarom is dit wel een redelijk verhaal. Overigens geldt het bedrag van € 40 maar voor vorderingen tot – ik reken dit snel uit – € 266,67. In dat perspectief moet je het zien. Daarna gaat het omhoog in de staffel die de leden der Kamer allemaal kennen.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):

Ik heb een opmerking ten aanzien van dat laatste. Het moet de minister dan ook bekend zijn dat daar juist de grootste vorderingen zitten. De grote bulk zit onder dat bedrag. Ik kom toch nog even terug op de argumentatie. De minister zegt zelf dat het te doen is met een bedrag rond de € 45. Hoe kan een incassobureau er dan voor zorgen dat de bedragen die het niet kan vorderen, toch betaald worden? Is de minister het met ons eens dat mensen, als je geen goede mogelijkheid biedt om het incasso te verzorgen, allemaal het gerechtelijke traject ingeduwde worden? Dan is de consument echt nog veel verder van huis.

Minister **Opstelten**:

Daar kom ik nog op terug. Dat is natuurlijk altijd zo. Dit is een bedrag dat je kiest. Het is een goed gemiddelde. Het sluit aan op de bestaande praktijk. Dat is een goede basis. In de staffel ga je omhoog met het tarief. De incassobureaus zullen natuurlijk de ene keer bij een bepaalde vordering wel eens een tekort hebben en de andere keer niet. Dat is de werkelijkheid in dit traject. Dat is duidelijk. We reguleren niet de wijze, waarop de vordering wordt geïnd, we bepalen het tarief, en geven daarover duidelijkheid. Meer is het niet, maar ook niet minder.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):

Kunt u ons toezeggen dat u in gesprek gaat met de Nederlandse Vereniging van Incassobureaus, die een rapport heeft van PwC waarin naar voren zou zijn gekomen dat het voor dat bedrag absoluut niet te doen is? Dat is namelijk een belangrijke afweging voor de CDA-fractie.

Minister **Opstelten**:

Ik ben natuurlijk altijd nadrukkelijk bereid om kennis te nemen van welk rapport dan ook, en van welke kennis dan ook. Maar dat neemt niet weg dat in dit traject vanaf 2008 ongeloflijk is gestudeerd en overleg is gepleegd, en dat men hierop uitkomt. Dit is redelijk. Je moet op een gegeven moment de keuze maken wat aanvaardbaar is. Ik kom nog op de vragen die zijn gerezen over de grens van € 25.000. Mevrouw Van Toorenburg heeft gevraagd of ik bereid ben om met de sector en de branche overleg te plegen. Zij kent mij, dus ze weet dat ik dat natuurlijk doe. Maar ik zal straks nog wat uitvoeriger motiveren waarom dat zinvol is en effect kan hebben. Alleen overleg heeft namelijk geen zin. De € 40 is goed te onderbouwen. De instituten die vinden dat dit het bij benadering is, vind ik indrukwekkend en overtuigend.

De heer **Van der Steur** (VVD):

Een belangrijke toezegging van de minister is om nog eens goed met de brancheorganisaties te gaan praten. Ik stel voor daarbij niet alleen de NVI te betrekken, maar ook de Consumentenbond, die zich echt ernstig zorgen maakt over dit wetsvoorstel. De indruk bij de VVD, ontstaan in de aanloop naar dit plenaire debat, is dat er wat weinig contact met die organisaties is geweest. Anders waren ze immers niet allemaal bij ons langsgekomen. Ik kan de mi-

Opstellen

nister niet volgen in zijn redenering dat, als je € 40 mag vorderen, wat je boete is op iemand die zijn rekening niet betaalt, je dan met een tientje genoeg zou nemen. Dat is een oneconomisch uitgangspunt. Ik zie niet in waarom je dat zou doen: als je het meerdere mag vorderen, waarom zou je dan met het mindere genoeg nemen, als van dat mindere een minder afschrikwekkende werking uitgaat? Je wilt uiteindelijk dat het betaald wordt, maar de keerzijde van die medaille is dat, omdat je kiest voor een maximum van € 40, mensen dat voor hun kiezen zullen krijgen. Dat is voor de kleine vorderingen waarover we praten een enorme lastenverzwaring, waar de VVD zich zorgen over maakt.

Minister **Opstelten**:

Op zichzelf kan ik die redenering van de heer Van der Steur heel goed begrijpen. Ik onderken haar ook, maar het neemt niet weg dat mijn verhaal natuurlijk ook deugt, namelijk dat een goed en respectabel incassobureau ervoor kan kiezen om het snel te krijgen en in redelijkheid te zeggen: dit zijn de kosten die ik maak op dat punt, ik kan dat zo innen, en ik maak daar € 10 kosten, zodat ik ook niet meer vraag. Ik begrijp van een onderneming dat-ie zo kan opereren. € 10 is soms aantrekkelijker als je verwacht dat daardoor sneller wordt betaald. Dat kan een argument zijn, maar ik zie aan de heer Van der Steur dat hij zich niets kan voorstellen bij zo'n redenering. De praktijk zal het uitwijzen. Het wetsvoorstel brengt met zich mee dat de incassobureaus de vrijheid hebben om hun eigen strategie te bepalen.

Ik kom toe aan het moment van heffing van de incassokosten, zonder het verrichten van veel incassohandelingen. Moeten die handelingen niet ook worden geregeld, vroeg de heer Van der Steur. Ik heb het voor de duidelijkheid zo begrepen dat het niet zijn wens is dat dat gebeurt, want dan zijn we klaar. Dat is helemaal niet de bedoeling van dit wetsvoorstel. Er moet eerst een aanmaning worden verstuurd en daarvoor mag geen bedrag worden gerekend. Daarna moet een schuldeiser toch enige incassohandelingen verrichten om aanspraak te kunnen maken op incassokosten. Het is een vergoeding voor het moeten maken van deze incassokosten. Er is bewust voor gekozen om niet de wijze van incasseren zelf te reguleren. Deze kan nu juist aanleiding geven tot discussie. Daarmee verdwijnt ook de gewenste duidelijkheid die het wetsvoorstel biedt. De schuldeiser zal proberen zo veel mogelijk van zijn uitstaande vorderingen zo snel mogelijk daadwerkelijk te innen. Dat is de kern van dat soort ondernemingen. Het is niet per se de beste manier om meteen € 40 te vragen, maar dan treed ik in herhaling.

De heer Van der Steur heeft ook gevraagd of het voor de rechter mogelijk is om de incassokosten te matigen. De rechter kent geen vrijheid, maar moet de wettelijke regeling volgen. Hij kan de wettelijke incassokosten dus niet verder matigen. Daarom wordt in het wetsvoorstel artikel 242 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aangepast. Alleen als bedrijven heel onredelijk hoge incassokosten overeenkomen, is het denkbaar dat de rechter deze in uitzonderingsgevallen kan matigen. Ik zie dat de heer Van der Steur dat herkent.

Mevrouw Van Toorenburg en de heer Van der Steur hebben gevraagd waarom de btw niet op de schuldenaar kan worden verhaald, wat nadelig is voor bedrijven met een maatschappelijke functie. In het rapport Voorwerk II worden twee aparte tarieven gehanteerd voor die incassokosten: een zonder en een met btw. Als een schuldeiser

een incassobureau inschakelt en de btw over de incassokosten die dat bureau in rekening brengt, niet kan verrekenen, kan hij de btw op de schuldenaar verhalen. De incassokosten bedragen dan € 44 in plaats van € 37.

Ik heb tijdens het debat even nagedacht over deze vraag, die ik op zichzelf niet onredelijk vind. Ik ben wel bereid om de heer Van der Steur tegemoet te komen door een aparte staffel, inclusief btw, in de AMvB te verwerken.

Als ik het goed heb begrepen, roept de heer Van der Steur op om in de Algemene Maatregel van Bestuur een staffel voor vorderingen op consumenten en een staffel voor vorderingen op bedrijven op te nemen. Voor vorderingen tussen bedrijven onderling bestaat reeds een mogelijkheid om andere incassokosten overeen te komen dan de incassokosten in de AMvB, zoals de heer Van der Steur ook heeft aangegeven.

Vorderingen tussen bedrijven onderling zijn niet per definitie complex en grensoverschrijdend. Juist voor dergelijke gevallen bestaat de mogelijkheid dat bedrijven afspraken maken over hogere incassokosten. Die afspraak kan de vorm hebben van een beding in de overeenkomst dat voor producten of diensten die de Nederlandse schuldeiser levert in het buitenland, een bepaald regime voor de incassokosten van toepassing is.

Er is daarom naar mijn mening eigenlijk geen reden om een aparte staffel voor bedrijven op te nemen. Bovendien is er in het algemeen geen aanleiding om aan te nemen dat er meer handelingen moeten worden verricht en meer incassokosten worden gemaakt om een vordering op een bedrijf te innen. Ik ga ervan uit dat de voorgestelde incassokosten dan redelijk zijn. Meerdere staffels bevorderen de eenvoud van de regeling niet. Ik voel dus niet zo veel – of om het helderder te zeggen: weinig – voor deze benadering.

De heer **Van der Steur** (VVD):

Dat betreft de VVD-fractie natuurlijk in enige mate, zoals de minister zal begrijpen. Wij zijn immers juist zo blij met de contractvrijheid. De minister en ik zijn het erover eens dat het een goed idee is om het op die manier te doen, maar daarnaast is het als achtervang nog steeds wenselijk dat je voor het bedrijfsleven regelt welke kosten betaald moeten worden als er geen afspraak is gemaakt. Dat geeft de branche ook aan. De incassobureaus en het bedrijfsleven geven echter aan dat de incassokosten dan wel kostendekkend en redelijk moeten zijn. Die zijn, anders dan de minister stelt, hoger dan bij consumenten, bijvoorbeeld omdat er sprake is van ingewikkeldere vorderingen, zoals vorderingen op buitenlandse bedrijven. Die situatie is totaal anders dan bij consumenten. Dat rechtvaardigt een andere staffel. Ik ben dan ook nog niet overtuigd door de negatieve opmerkingen van de minister daarover. Ik verzoek hem dus nogmaals om daar nog eens goed over na te denken.

Minister **Opstelten**:

Ik kan het herhalen, maar dit is misschien iets voor de tweede termijn. Op basis van de kennis die wij hebben opgedaan in het overleg met velen, kan niet worden gezegd dat de onderlinge vorderingen tussen bedrijven zo complex en grensoverschrijdend zijn. Er is geen groot verschil. Juist voor dergelijke gevallen bestaat de mogelijkheid om hierover afspraken te maken met bedrijven. Die mogelijkheid herkennen wij juist in de kwaliteit. Wat dat betreft, kom ik dus niet tegemoet aan het verzoek van de heer Van der Steur.

Opstellen

Dan de vraag of de grens van € 25.000 niet weg moet. Die vraag is gesteld door de heer Van der Steur en ook de heer Ulenbelt is hier nadrukkelijk op ingegaan. Laat ik het zo zeggen: de grens van € 25.000 kan worden afgeschaft. Die grens is gekozen, maar je kunt ook zeggen dat je het anders gaat doen. Ik ben het daarmee eens; ik heb daar geen bezwaar tegen. Door de afschaffing van de grens zullen voor alle geldvorderingen op consumenten, dus tot een onbepaalde hoogte, de incassokosten vast komen te liggen. Dat is de bedoeling van deze wet. Dit biedt consumenten dus meer bescherming. Hetzelfde geldt voor bedrijven indien zij geen andere afspraken maken. Ik zal deze wijziging ook doorvoeren in de concept-AMvB, voordat die voor advies naar de Afdeling advisering van de Raad van State wordt verstuurd. Ik zal hierover ook in overleg treden met het veld; dat zeg ik nadrukkelijk toe, zoals door enkele woordvoerders is gevraagd.

Ik kom nu bij de cumulatieve vorderingen. Daarover is het amendement op stuk nr. 10 ingediend door de heren Van der Steur en Ulenbelt en volgens mij ook door mevrouw Van Toorenburg. O, toch niet. Ik zei het al aarzelend, want ik heb wel genoteerd dat mevrouw Van Toorenburg hierover vragen heeft gesteld. Neem me niet kwalijk; de naam van mevrouw Van Toorenburg staat niet op het amendement en ik mag haar dus niet noemen. Dit is inderdaad een complex verhaal en wij moeten hier duidelijk over zijn. Ik vind het mooi dat de heren Van der Steur en Ulenbelt elkaar hebben gevonden en hebben geworfeld om voor het amendement de goede wettekst te vinden. Het is immers niet makkelijk. De huidige formulering regelt inderdaad alleen de optelling van vorderingen als met één aanmaning wordt geïnd. Het amendement regelt dat dit steeds moet gebeuren als er nog geen aanmaning was verstuurd. Ik vind dit op zichzelf passen in de verplichting van schuldeisers om hun schade te beperken. Dat is de kern van het wetsvoorstel. Als zij nog niet hadden geïncasseerd, moeten zij dat ook in één keer doen. Het oordeel over het amendement op stuk nr. 10 laat ik over aan de Kamer.

In het amendement op stuk nr. 7 wordt voorgesteld om in het wetsvoorstel niet te spreken over nadere regels die bij Algemene Maatregel van Bestuur "kunnen worden gesteld", maar over nadere regels "die worden gesteld". Er is gekozen voor de formulering dat nadere regels "kunnen worden gesteld" omdat het denkbaar is dat er in de toekomst geen behoefte meer bestaat aan een regeling voor de incassokosten. Dat is misschien een illusie, maar dat is wel de gedachte. Op dit moment is het niet mijn bedoeling om géén AMvB voor de incassokosten vast te stellen; wij hebben het al over mijn opvolgers gehad. Wat mij betreft komt die AMvB er. Daarom zijn wij immers ook bijeen in de Kamer, want zonder die AMvB is er niets. Daarmee zou dat debat in 2008 tevergeefs zijn geweest. Wat mij betreft bestaat daarover ook geen onduidelijkheid. Het amendement is mijns inziens daarom eigenlijk niet nodig, maar er is ook niets op tegen. Ik laat het oordeel gaarne aan de Kamer.

De heer Ulenbelt en de heer Dibi hebben aangegeven dat het wellicht handig is om op nota's incassotarieven te vermelden. Consumenten moeten worden aangemaand voordat incassokosten in rekening worden gebracht. In de aanmaning moet natuurlijk worden vermeld welk bedrag aan incassokosten in rekening wordt gebracht. De consument kan dus makkelijk nagaan of dit bedrag in overeenstemming is met de wettelijke bedragen. Ik zal er zorg voor dragen dat de wettelijke incassokosten goed bekend

zijn, bijvoorbeeld via de ConsuWijzer en de website van de rechtspraak. Wij kunnen dat natuurlijk verder uitbouwen.

Voorts vroeg de heer Ulenbelt wat er gedaan kan worden als te hoge incassokosten in rekening worden gebracht. Hij stelt andere civielrechtelijke oplossingen voor rond de onrechtmatige daad, die ik samenvat als creatie van het recht. Als in strijd met de nieuwe wettelijke regels te hoge incassokosten in rekening worden gebracht, hoeft de schuldenaar die extra kosten niet te voldoen. Als de schuldenaar ze toch heeft voldaan, kan hij ze als onverschuldigde betaling terugvorderen. Er bestaat namelijk geen aanspraak op de incassokosten die de wettelijke bedragen overstijgen. Als de te hoge incassokosten zijn opgenomen in een beding in de algemene voorwaarden, kan de consument zelf optreden. Hij kan het incassobeding zelf vernietigen of door de rechter laten vernietigen. De consument kan zich ook melden bij een consumentenorganisatie. Zo zou de Consumentenbond naar de rechter kunnen stappen om ervoor te zorgen dat het beding niet opnieuw wordt gebruikt. De Consumentenautoriteit kan tegen het incassobeding optreden als het een collectieve inbreuk betreft. De Consumentenautoriteit kan de rechter dan vragen om deze inbreuk te doen beëindigen.

Mevrouw Van Toorenburg heeft gevraagd hoe het CJIB met incassokosten omgaat. Waarom gaat de regeling niet ook gelden voor de overheid, het CJIB? Navraag bij het CJIB leert dat de kosten die bij de schuldenaar in rekening worden gebracht om een verkeersboete te innen, als de schuldenaar de boete niet op tijd heeft betaald, ongeveer € 20 bedragen. Als een deurwaarder moet worden ingeschakeld, wordt dat ongeveer € 45. Een dwangbevel is nog steeds een buitengerechtelijk traject. De kosten bedragen dus maximaal € 45, ongeacht – zo zeg ik er met nadruk bij – de hoogte van de verkeersboete. Daarmee wijkt de regeling voor het CJIB af van de regeling die wij vandaag bespreken. Bij de laatste regeling kunnen veel meer incassokosten gevraagd worden als de vordering groter is. Toepassing van deze regeling op het CJIB zou tot hogere incassokosten bij het innen van verkeersboetes leiden.

Mevrouw Van Toorenburg (CDA):

Voordat ik hier mijn doopceel licht, ik ken heel andere bedragen van het CJIB dan € 20 omdat ik te laat was. Ik vraag de minister om de staatjes nog eens na te gaan. Er wordt € 45 gevraagd als er nog geen deurwaarder bij is. Die € 45 kunnen wij in de toekomst niet meer vragen.

Minister Opstellen:

Ik zal het nog eens checken. Wij hebben het laten checken door ons eigen CJIB. Ik ga daar dus maar even van uit. Alleen de ervaring van mevrouw Van Toorenburg al leidt mij er echter toe om nog eens te vragen of het verhaal klopt. Het is wel zo dat haar redenering goed, duidelijk en begrijpelijk is. Wij kunnen hier niet werken met staffels. Het is terecht dat de overheid dat niet doet.

Mevrouw Van Toorenburg (CDA):

Wij moeten hier heel scherp op zijn. Wat straks ook de waarheid is en welke bedragen ook gevorderd worden, het kan nooit gaan om meer dan om € 40. Dat is het bedrag dat wij voor incasso's kunnen rekenen als de minister uiteindelijk doorgaat met zijn regeling.

Opstellen

Minister **Opstelten**:

Het gaat om ongeveer € 45 als de deurwaarder erbij komt. Dat gaat om een andere regeling. Wij bespreken hier het Burgerlijk Wetboek. Dat moet duidelijk zijn. De consument, als ik daarvan hier mag spreken, heeft er in ieder geval geen last van dat het CJIB hier niet onder valt. Daarvan ben ik spijkerhard overtuigd.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):

Het is vreemd als de overheid zichzelf meer ruimte gunt dan het een bedrijf gunt. Daarom zijn wij hier zo fel op. Als wij straks een maximering afspreken, geldt die voor een bedrijf en wat ons betreft ook gewoon voor de overheid.

Minister **Opstelten**:

Dat is duidelijk. Ik zal dit punt checken voor mevrouw Van Toorenburg. Ik ga ervan uit dat de cijfers die ik noem kloppen. Die zijn afkomstig van het CJIB. Die zijn gecheckt en gedubbelcheckt. Het is natuurlijk ook een begrijpelijke en een te verwachten vraag. Wij waren daarop voorbereid. Bij verkeersboetes ontstaat een andere situatie dan bij schulden die een consument in privaatrechtelijke zin maakt. Dat is een wezenlijk verschil.

Mevrouw Van Toorenburg vraagt of ik bereid ben met het veld te praten. Ik vind dat een belangrijk punt. Ik ga er iets dieper op in. Ik doel dan niet alleen op de wijze waarop wij omgaan met de tarieven in de AMvB en de toezeggingen die ik op twee punten heb gedaan aan de heer Van der Steur. Ik doel ook op de kwaliteit. Waarom is er geen toezicht nodig op de incassobranche, zo vraagt mevrouw Van Toorenburg. Ik wil daarover wel wat meer zeggen.

Ik vind het heel prettig dat iedereen erkent dat dit wetsvoorstel niet over het toezicht gaat. Anders zou ik het wetsvoorstel niet overeind houden. Dat wil namelijk duidelijkheid creëren voor de consument, de schuldenaar en de schuldeiser. Het gaat ook om de kwaliteit van de incassobureaus. Daarover is zijdelings deze vraag gesteld.

De heer **Ulenbelt** (SP):

Even terug naar handhaving van de wet. Wij zoeken daarnaar. Als het gat wat handhaving betreft niet wordt gedicht, zal de firma Boksbeugel, zoals mevrouw Van Toorenburg die noemde, gewoon te hoge incassokosten in rekeningen brengen, hopen op de argeloosheid van de schuldenaar. De enige sanctie is vervolgens een mogelijke terugvordering. Daarmee nodig je toch uit om met die praktijk, waarvoor dit wetsvoorstel was bedoeld, door te gaan. Ik heb voorgesteld om dit te regelen via de onrechtmatige daad, zodat er een schadevergoeding zou kunnen komen. Bestuursrechtelijk is het ook mogelijk, als economisch delict. Het kan ook in de wet worden beboet, op basis van oneerlijke handelspraktijken. Is de minister bereid om uit te zoeken hoe hij de handhavende elementen in het Burgerlijk Wetboek kan krijgen? Het enige bezwaar tegen ons voorstel was namelijk dat het niet paste in de systematiek, maar misschien is een andere systematiek mogelijk waar dit dan wel in kan. Zou de minister daarnaar willen kijken?

Minister **Opstelten**:

Ik denk dat we ook juridisch duidelijk moeten zijn. In de systematiek van deze wet past dat niet, behalve de punten die ik aangaf; die passen daar wel in. De Consumentenautoriteit, dingen aan de orde stellen, dat is allemaal belangrijk. De onrechtmatige overheidsdaad is in de kern

ook privaatrechtelijk, dus privaatrechtelijk kan van alles worden gevorderd als men vindt dat men onterecht is benaderd. Maar ik wil best gaan nadenken over wat ik er wel in vind passen: de kwaliteit. Daarmee hebben we het over overleg met de branche, over de kwaliteit van de incassobureaus. Komt het voor dat incassobureaus zich onfatsoenlijk gedragen, wat is de sanctie daarvoor, wat gebeurt ermee? Ook sommige schuldenaren gedragen zich soms minder fatsoenlijk bij incasso; dat is de andere kant die we ook helder moeten hebben. In alle gevallen blijft de schuldeiser verantwoordelijk voor de wijze van incasso en de in rekening gebrachte bedragen, en voor zijn keuze van de derde partij die hij inschakelt. Uiteraard ben ik bereid om met het gehele veld van de incassobranche in overleg te treden over de kwaliteit, maar dat staat niet in dit voorstel. Wij zouden dat ook niet in het Burgerlijk Wetboek zo moeten regelen. De Consumentenautoriteit en de Consumentenbond zijn instanties waarop je een beroep zou kunnen doen. Maar ik wil wel doen wat mevrouw Van Toorenburg vraagt, en wil dit zelfs sterker zeggen: dit moet leiden tot gedachtevorming. Mevrouw Van Toorenburg en de heer Ulenbelt zouden er geen genoeg mee nemen als zij niet zouden horen wat er uit dat overleg is gekomen. Los van dit wetsontwerp wil ik met het veld overleggen over toezicht, certificering en dat soort zaken. Men mag weten dat ik daar op zich op dit moment nog niet zo voor ben, maar ik wil me laten overtuigen door de Kamer. Ik schrijf de Kamer een brief over hoe ik hierover denk en tot welke voorstellen een en ander kan leiden.

Incassobureaus hebben in vergelijking met andere dienstverleners natuurlijk geen bijzondere bevoegdheden. Mensen maken schulden, anderen hebben een bedrijf gemaakt om die schulden te gaan innen. Voor deurwaarders is dit anders: die hebben deels publieke verantwoordelijkheden. Om die reden is er op dit moment geen bijzondere regelgeving van toepassing. Uiteraard gelden de gewone regels, zoals de regel dat een partij zelf verantwoordelijk is voor de inschakeling van een derde. Een schuldeiser is dus verantwoordelijk voor de keuze van een fatsoenlijk incassobureau en voor de wijze waarop er wordt geïncasseerd. Een speciale regel voor incassobureaus zou regulering van de markt betekenen. Ik ben bereid om daarover te spreken, maar daarvoor zal ik met de minister van ELI in overleg moeten treden. Laat u mij dit overleg voeren, daarna kom ik hierop terug.

De heer **Ulenbelt** (SP):

Wij maken nu een wet. Mijn voorstel komt neer op een boete – in welke juridische vorm dan ook – voor een incassobedrijf dat zich niet aan die wet houdt. In andere sectoren, zoals de uitzendbranche, proberen we het ook goed te regelen. Ook daar is het verschrikkelijk moeilijk. Deze bureaus opereren voor het geld, anders vroegen ze niet zoveel. Dus moet je ze treffen in de portemonnee. Daarom nogmaals mijn verzoek aan de minister om alle creativiteit tentoon te spreiden om via civiel recht, bestuursrecht of het aanpakken van oneerlijke handelspraktijken extra geld te vragen aan cowboys die de wet wilens en wetens overtreden. Een beetje aanpakken, minister!

Minister **Opstelten**:

Een dergelijk proces bestaat uit fases. Wij bereiken een doelstelling met dit wetsvoorstel, al of niet hier en daar geamendeerd. Daarnaast is er de AMvB, en dat is het dan.

Opstellen

In de sectoren waarnaar de heer Ulenbelt verwijst, vindt een regulering van de branche plaats en is sprake van certificering en kwaliteitseisen. Dan kun je ook bestuursrechtelijke maatregelen nemen. Nu kan dat in deze branche helemaal niet. Er komt overleg met de branche. Daarna stuur ik de Kamer een brief, waarin ik de suggesties van de heer Ulenbelt meeneem. Ik hoop dat hij ziet dat ik daarin creatief kan opereren, binnen de verschillende rechtsstelsels die hij al heeft genoemd.

De heer Ulenbelt (SP):

Ik wil juist proberen te voorkomen dat de minister een doodlopende weg op gaat. Wij hebben van alles geregeld rond de uitzendbureaus, maar 6000 zijn er nog malafide. De minister dreigt nu dezelfde weg op te gaan bij de incassobureaus. Als je ze pakt in de portemonnee, wordt de kans vele malen kleiner dat ze de fout in gaan. De overheid zegt dat altijd, met name liberale ministers. Ondernemers zijn er gevoelig voor. Deze voorziening ontbreekt nu in dit wetsvoorstel. Als incassobureau De Boksbeugel zou ik daarom gewoon doorgaan op de manier waarop ik nu bezig ben, dus met te hoge tarieven. Ik kan rustig achteroverleunen en wachten tot er iemand op mij afkomt die zegt: joh, je moet het verschil inleveren. Dan schiet ik er niets bij in. En als iemand niet piept, is het geld voor mij. Dat simpele principe wordt niet aangepakt in het wetsvoorstel. Ik vraag de minister nogmaals: kunt u met iets komen? Ik kan ook een amendement indienen om het onder de Wet op de economische delicten te brengen.

Minister Opstelten:

Mijnheer Ulenbelt, gun mij nu even de tijd, anders wordt het haastwerk en bereikt u uw doel helemaal niet. Ik kan niets toezeggen over de uitkomst, maar ik ben wel bereid om met het veld te spreken, zoals een aantal woordvoerders heeft gevraagd. Vervolgens kom ik met een brief waarin ik uw punt meeneem en van een standpunt zal voorzien. Dan werken wij gericht en systematisch. Zo is ook in 2007 onder mijn voorganger Hirsch Ballin de basis gelegd voor dit wetsvoorstel in 2011. Ik heb toegezegd dat ik ernaar kijk en uw suggesties meeweeg, maar ik kan nog niet zeggen waarmee ik kom. Geef de me de tijd, dan doe ik voorstellen en hebben we er weer een gesprek over. Dat kan leiden tot wetgeving, of niet. Zo stel ik me het proces voor.

De heer Bontes (PVV):

Ik hoor de minister niets zeggen over een keurmerk voor de sector. Wij focussen voortdurend op dat bedrag van € 40, maar er is een samenhang tussen de gevraagde bedragen en de kwaliteit. Het gaat om het keihard aanpakken van malafide organisaties. Dat kan door het verbinden van zo'n keurmerk aan de vergunning. Volgens mij gaat het dan ook om de incassobureaus die excessieve bedragen vragen. Dus volgens mij zit daar een samenhang in en kun je die twee niet splitsen. De minister zegt: ik ga praten met de branche, maar is dat keurmerk dan een richting voor de minister?

Minister Opstelten:

In de kern zijn de punten die de heer Bontes aangeeft ook de punten die ik bedoel als ik over de kwaliteit ga spreken, namelijk certificering, keurmerk en sanctie, wat de heer Ulenberg ook zegt. Dat is natuurlijk ook de samenhang met het wetsvoorstel dat hier aan de orde is, evenals diverse andere punten die al eerder in het debat aan

de orde zijn geweest. Die ga ik bespreken met de branche en ik zal tot conclusies komen, want ik bespeur duidelijk een bepaalde richting die de Kamer in wil. Ik zal een en ander heel serieus bekijken en met voorstellen komen. Dat zal ook niet lang hoeven duren.

De heer Bontes (PVV):

Als er met de branche gesproken wordt en als er gekeken wordt naar de kwaliteit en eventueel ook naar een keurmerk of misschien een vergunningstelsel, dan heb ik een vervolgvraag. De minister erkent de samenhang met de tarieven en de kwaliteit van de branche. Is het dan nu voor de minister ook bespreekbaar om dat bedrag van € 40 nader te onderzoeken met de branche? Staat dat nu vast voor de minister of is dat nu ook onderwerp van gesprek, in samenhang met de kwaliteit?

Minister Opstelten:

Ik denk dat we duidelijk moeten zijn over die € 40. Ik stel nu ook voor om vaart te maken. Dit wetsvoorstel biedt die mogelijkheid. Als het amendement van de heer Ulenbelt wordt aangenomen, wat naar mijn mening niet hoeft, maar ik laat het oordeel zoals gezegd aan de Kamer over, dan komt er een AMvB. Ik heb over de AMvB gezegd dat we een modificatie plegen naar aanleiding van twee interventies van de heer Van der Steur waar ik aan tegemoet ben gekomen. Dat gaan we met het veld bespreken en dan zal het een traject krijgen, waarbinnen de Kamer daar ook kennis van neemt.

De heer Dibi (GroenLinks):

Voorzitter. Het is trouwens de heer Ulenbelt en niet Ulenberg, om de minister even te corrigeren.

Minister Opstelten:

Oké, dat spijt mij zeer, mijnheer Ulenbelt.

De heer Ulenbelt (SP):

Ik ben wel wat gewend.

De heer Dibi (GroenLinks):

Ik dacht ik corrigeer het even.

Minister Opstelten:

Ik ben de heer Dibi erkentelijk daarvoor.

De heer Dibi (GroenLinks):

Voorzitter. Ik had een vraag over de certificering, het kwaliteitskeurmerk en de gedragscode. Dat klinkt allemaal heel aardig en ik denk ook wel dat het goed is als de branche bezig gaat met dat soort zelfregulering. Waarom zou de branche zich echter iets aan hoeven te trekken van het voorliggende wetsvoorstel? Waar is de stok achter de deur? Waar gaat het pijn doen als de branche zich niet aan deze wet houdt? Ik zie dat nog niet.

Minister Opstelten:

Ik heb dat net gezegd. Ik ben daarmee ook mijn antwoord begonnen. We regelen hier en nu niet meer en niet minder dan de kosten en alles wat daarover gezegd is en niet de branche. Dat is dus een ander traject. Wel worden er, als je hierover spreekt, allerlei suggesties gedaan over de branche. Die neem ik serieus. Duidelijkheid betekent ook dat minder consumenten door dit wetsvoorstel worden overbluft door malafide organisaties. Dat is dus een duidelijk voordeel. Een malafide bedrijf laat zich echter

Opstellen

ook door een keurmerk niet weerhouden. Laat ik dat nadrukkelijk zeggen. Een vergunning om je eigen vorderingen te innen, is ook lastig. Niet iedereen besteedt uit. Zo zou ik nog verder door kunnen gaan. Er moet een traject komen. Zoals er in de Kamer sinds 2008 drie jaar over is gedaan om dit wetsvoorstel op tafel te krijgen, zodat nu in de finale behandeling plenair besloten kan worden, is het ook nuttig om dit als stap te zien om er in goed overleg naar te kijken wat je wel en wat je niet gaat doen en wat ook een effect heeft. Het privaatrecht is de stok achter de deur, evenals de instrumenten die het BW met zich brengt. Meer is er niet.

De heer **Dibi** (GroenLinks):

Dat is jammer, want als een organisatie onredelijke kosten in rekening brengt, dan moet de overheid wel iets in handen hebben om die organisatie aan te pakken. Ik zie echter niets van een actieve controle en van regelmatige bezoeken. Het kost misschien geld, maar het enige wat de minister zegt is dat hij in gesprek gaat en dat het gesprek over kwaliteit gaat. Dat gesprek moet volgens mij ook gaan – ik proef dat bij meer woordvoerders – over controle en handhaving.

Minister **Opstelten**:

Daar gaat het gesprek ook over.

De heer **Dibi** (GroenLinks):

Dat is mooi. Dan hoor ik graag waar de minister op gaat inzetten. Wat is zijn inzet in het gesprek met de branche? Aan welke type sancties en welk type handhaving denkt de minister?

Minister **Opstelten**:

Ik zet twee dingen centraal in het debat. In de eerste plaats gaat het om dit wetsvoorstel, want dat geeft hier en daar bijgesteld duidelijkheid aan de consument en de schuldeiser, maar ook aan de ondernemer. Dit is een ongelooflijk belangrijke stap die de consument ook mogelijkheden biedt. De consument is dus niet monddood. Alle tarieven worden openbaar gemaakt. Dat gebeurt in de AMvB. De consument kan er in die zin dus op terugkomen. De heer Ulenbelt heeft niet voor niets gevraagd om ook op de aanmaning aan te geven wat er moet gebeuren.

Ten tweede, omdat de Kamer dat vraagt, ga ik met de branche overleggen over alle genoemde onderwerpen. Ik kom vervolgens met een brief en een standpunt.

De heer **Dibi** (GroenLinks):

Ik hoor steeds hetzelfde antwoord.

Minister **Opstelten**:

Ja.

De heer **Dibi** (GroenLinks):

Ik heb dat al vaker gehoord, maar ik stel een andere vraag. Wat voort type handhaving en wat voor type sancties heeft de minister wellicht in petto? Wat is zijn inzet in het gesprek met de branche? Consumenten, burgers, kunnen inderdaad zelf opstaan en zich verzetten tegen onterechte en onredelijke kosten, maar de overheid maakt wetgeving. Die moet worden gehandhaafd. Hoe wil de minister dat doen en wat gebeurt er als men zich niet aan de wet houdt?

Minister **Opstelten**:

Ik neem het de heer Dibi niet kwalijk dat hij graag wil dat ik zeg dat mijn inzet die van hem is. Ik ga echter overleg plegen om mijn inzet te bepalen. De Kamer krijgt daarna een brief van mij met voorstellen. Daar hebben wij dan een debat over en dat kan al of niet leiden tot nadere wetgeving. Daarbij spelen instrumenten als certificering, vergunning en handhaving een rol, maar ik bepaal nu nog niet waar ik op uit ben. Daarvoor wil ik het overleg met de branche afwachten. De Kamer hoort dat van mij per brief.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):

Ik kan het niet nalaten een beetje mee te denken. Het zou goed zijn als de minister ook in gesprek gaat met de rechterlijke macht. Hij mag wat mij betreft tegen de rechterlijke macht zeggen dat men, als men iemand voor het bankje krijgt die moet betalen, na zo'n traject te hebben meegemaakt en na op die manier aan de boom genageld te zijn, het desbetreffende bedrijf keihard op de vingers moet tikken en mee moet delen dat het alleen nog het oorspronkelijke bedrag krijgt en geen cent extra. Dat zou een aardig signaal zijn.

Dat is echter niet mijn vraag. De minister gaat met de branche om de tafel. Een aantal onderwerpen is aan de orde geweest. De minister maakt ons heel blij als hij toe zegt dat het tienpuntenplan van de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen in ieder geval wordt meegenomen.

Minister **Opstelten**:

Jazeker, maar ik ga niet alleen met die vereniging spreken. Ik ga die tien punten allemaal langslopen, maar ik zeg nu niet wat ik van die punten vind. Ik ga ook met de Consumentenbond praten. Zo zijn er meer organisaties waarmee ik ga spreken. Vervolgens kan ik komen tot een afgewogen en gerechtvaardigd oordeel dat ook draagvlak heeft. Dat was de inzet bij het stellen van deze vraag.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):

Prima. De minister stelt terecht dat er met meer organisaties moet worden gesproken, onder andere met het MKB en met VNO/NCW. Wij hadden een motie in gedachten, maar die wordt nu in de shredder gegooid.

Minister **Opstelten**:

Ik denk dat ik de vragen van de heer Dibi beantwoord heb.

De heer Spekman vraagt waarom die 15% in het Besluit buitengerechtigde kosten niet vervangen wordt door de percentages van het wetsvoorstel. Zo heb ik de vraag in ieder geval begrepen. Het Besluit buitengerechtigde kosten gaat over de incassokosten die in rekening kunnen worden gebracht in het kader van een dwangbevel. Als een burger een geldsom is verschuldigd aan een bestuursorgaan en dit bedrag niet op tijd betaalt, kan het bestuursorgaan een dwangbevel uitvaardigen om betaling af te dwingen. Denk aan een WOZ-aanslag die niet op tijd is betaald; dat herkennen wij. Om meer eenheid te krijgen in de hoogte van de buitengerechtigde kosten, is vastgelegd dat deze kosten maximaal 15% van de verschuldigde geldsom mogen bedragen. Bij grote geldbedragen mag geen 15% worden gehanteerd als dit een buitenproportioneel hoog bedrag aan buitengerechtigde kosten zou opleveren. Wij moeten even goed bezien of in het besluit over de incassokosten bij een dwangbevel de percentages uit de nieuwe regeling zullen worden overgenomen. De

Opstellen

buitengerechterlijke kosten voor de betekening en de tenuitvoerlegging van het dwangbevel kunnen op de burger worden verhaald.

Tot slot de vraag van de heer Dibi – ik vind dit interessant; het geeft ook aan in welke sector wij zitten – of ik zicht heb op alle spelers in het veld. In alle eerlijkheid moet ik zeggen dat ik geen zicht heb op het precieze aantal incassobureaus. Dit is een onderwerp dat wij in dat overleg aan de orde moeten stellen. Is dat wenselijk? Zo ja, waarom? Hoe doen wij dat dan? Er zijn circa 30 incassobureaus die zijn aangesloten bij de NVI. Daarnaast zijn er deurwaarders op de incassomarkt en incassobureaus die niet zijn aangesloten bij de NVI. In het rapport van de LOSR wordt laatstgenoemde groep op circa 800 geschat. Als ik het goed heb, hebben de 30 incassobureaus die zijn aangesloten bij de NVI, een marktaandeel van ongeveer 70%.

De voorzitter:

Ik raad iedereen die wil interrumperen aan, dit heel kort te doen. U weet het, de minister heeft een tijdje.

De heer Dibi (GroenLinks):

Ik vind het vrij zorgelijk dat de overheid niet in zicht heeft hoeveel incassobureaus in het veld aanwezig zijn. Ik wil hierover geen motie indienen, omdat de minister er volgens mij ook zo tegen aankijkt. Als hij toezegt dat zijn inzet tijdens het overleg is dat dit in beeld wordt gebracht en als dit in een brief aan de Kamer wordt meegedeeld, dan kan ik daarmee leven.

Minister Opstelten:

Dat gebeurt.

De voorzitter:

Die toezegging is genoteerd.

De heer Bontes (PVV):

Ik heb kort een vraag over de tarieven; dan hoeft ik deze niet in tweede termijn te stellen. Wij hebben steeds gekeken welke handelingen je kunt verrichten voor € 40. Door een en ander te verlagen wordt de prikkel niet verminderd of weggenomen om toch te betalen. Dat mis ik in het verhaal van de minister. Heeft dit geen effect op het aantal gerechtelijke incasso's?

Minister Opstelten:

Het antwoord is nee. Volgens mij heb ik aangegeven hoe wij gekomen zijn tot het bedrag van € 40. Het is de praktijk. De ene keer heb je meer nodig en de andere keer minder. Door de duidelijkheid die er is bij de consument, de schuldeiser, de schuldenaar en het bedrijfsleven zullen er ongetwijfeld minder buitengerechterlijke kosten zijn; dat is de vaste overtuiging van iedereen in deze markt, zeker ook van de Raad voor de rechtspraak.

De heer Spekman (PvdA):

De grote meerwaarde van het wetsvoorstel zit in de duidelijkheid ervan voor de consument. Daardoor vind ik het wetsvoorstel een zegen en ben ik ervoor. Als de overheid dezelfde normen zou hanteren, zou dit de duidelijkheid ervan vergroten. De minister sprak net uit dat hij zou bezien wat hij zou doen met het percentage dat is opgenomen in het Besluit buitengerechterlijke kosten van 25 juni 2009. Daarin staat het percentage van 15. "Bezien" vind ik echter net te weinig, omdat ik het juist voor de consument ont-

zettend belangrijk vind dat er één tarief komt. Een van de meest voorkomende vorderingen is bijvoorbeeld de vordering voor zorgtoeslag of voor huurtoeslag.

Minister Opstelten:

Ik denk dat we het over andere zaken hebben. We moeten niet de fout maken om alles op elkaar te stapelen. Het Burgerlijk Wetboek regelt deze zaken. Ik zeg "bezien", omdat we dit in de nieuwe regeling op elkaar kunnen afstemmen. Ik denk dat ik daar nog even goed naar wil kijken. Ik zal de Kamer daar ongetwijfeld over informeren.

De heer Spekman (PvdA):

Ik snap dat de minister niet over één nacht ijs wil gaan. Het kan immers iets voor het Rijk betekenen in financiële zin. Dat kan ik me goed voorstellen, maar ik probeer wel een beetje stevigheid te krijgen over de vraag wanneer ik informatie kan verwachten van de minister en hoe we hierover kunnen doorgaan als we eventueel ontevreden zijn.

Minister Opstelten:

Nogmaals, ik kan niet veel verder gaan. De heer Spekman weet dat ik mijn hand wil uitsteken, zeker naar hem. Het gaat om een belangrijke zaak, maar we moeten scheiden waar we het hier over hebben. Als we het percentage van 15% buitengerechterlijke kosten niet vervangen door het percentage van het wetsvoorstel, dan hebben we het over andere zaken. Als ik zeg dat ik wil bezien of we dit met elkaar kunnen afstemmen, dan is dat een heel grote toezegging. Dat kan ik nu niet zomaar doen op het verzoek van de heer Spekman, maar het is voor hem hopelijk genoeg dat ik er serieus naar wil kijken. Laten we het van elkaar scheiden, want anders wordt de wet een gedrocht. Zoals de heer Spekman al zegt, gaat het om de duidelijkheid voor de consument. Ik heb de Kamer op een aantal punten een tegemoetkoming gedaan, maar de wet wordt onduidelijker als we er nog meer inbrengen.

De heer Spekman (PvdA):

Dat realiseer ik me. Ik wil de zaken niet vermengen, maar ik wil een termijn krijgen. Dan weet de Kamer wanneer ze het proces van bezien, waarvan ik me de noodzaak kan voorstellen, ongeveer kan verwachten en wanneer het is afgerond.

Minister Opstelten:

Indertijd is het Besluit buitengerechterlijke kosten tot stand gekomen om in ieder geval iets te regelen voor overheidsvorderingen. De heer Spekman weet dat als geen ander. Nu deze wet eraan komt, is er aanleiding om te bekijken of hiermee hetzelfde mogelijk is. Laat ik zeggen dat ik de Kamer voor de zomer zal berichten over de vraag of de gelijktrekking mogelijk is en zo ja, hoe deze mogelijk is. Dat is toch een mooi moment.

De heer Spekman (PvdA):

Dat is goed.

□

De heer Van der Steur (VVD):

Voorzitter. Allereerst dank ik de minister bijzonder hartelijk voor zijn grondige beantwoording van de vele vragen die naar aanleiding van het wetsvoorstel zijn gesteld. De VVD-fractie is zeer tevreden met de toezegging van de mi-

Van der Steur

nister om samen met de branche te kijken naar de volledige staffel voor consumenten. Ook is de VVD-fractie er zeer tevreden over dat de minister bereid is om onderscheid te maken tussen schuldeisers die wel en schuldeisers die niet btw-plichtig zijn. De VVD-fractie heeft gezegd dat deze zaken allemaal van essentieel belang zijn. We doen de suggestie dat de minister in het gesprek met de branche ook dat kostendekkende bedrag bespreekt. Als ik mij niet vergis, is dat ook toegezegd. Daarnaast moet er gesproken worden over de rol van en het onderscheid tussen incassobureaus. Daar is immers veel discussie over. Als de minister dan toch aan tafel zit met de branche, moet dat onderwerp ook aan de orde komen.

Er resteert één motie die betrekking heeft op een voorstel van de VVD-fractie dat niet door de minister is overgenomen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat incassokosten kunnen worden voorkomen door tijdig de vordering te voldoen;

overwegende dat een redelijk kostendekkende basisvergoeding voor incassokosten het uitgangspunt dient te zijn;

overwegende dat incassokosten bij vorderingen op bedrijven hoger zijn dan bij vorderingen op consumenten omdat hierbij sprake is van complexiteit en grensoverschrijdende vorderingen;

overwegende dat het door de regering bij nota van wijziging gekozen beginsel dat contractvrijheid bij vorderingen van bedrijven op bedrijven een juist uitgangspunt is;

overwegende dat het naast dit beginsel wenselijk is dat indien geen schriftelijke afspraken zijn gemaakt één staffel geldt waarbij voor alle vorderingen een maximaal incassotarief wordt geregeld;

roept de regering op, ten aanzien van vorderingen van bedrijven op bedrijven één staffel op te nemen in de algemene maatregel van bestuur (AMvB) waarmee de incassokosten worden gereguleerd en gemaximeerd voor die gevallen waarin geen andersluidende schriftelijke afspraken zijn gemaakt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van der Steur, Van Toorenburg en Spekman. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 12 (32418).

De heer Ulenbelt (SP):

Voorzitter. Dit wetsvoorstel biedt helderheid en duidelijkheid aan de consument over de incassokosten. Zeker nu de minister het oordeel over de amendementen aan

de Kamer laat, is het nog beter geworden. Ik betreur wel dat de minister enerzijds zegt dat hij een belangrijk deel van de incassobranche niet kent – dikke kans dat daar die cowboys zitten – en dat hij anderzijds de handhaving, een gat in de wet, niet wil regelen. De minister gaat daarover praten. Ik vind dat de wetgever moet handhaven. Ik ga nog even flink studeren op een amendement. Als dat de systematiek van het Burgerlijk Wetboek, dat toch al dik genoeg is, zou doorbreken, zij dat maar zo. Dat is geen overtuigend argument meer.

Ik heb nog een motie over het kenbaar maken van de tarieven.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de incassokosten worden gemaximeerd en de voorgestelde wet duidelijkheid en rechtszekerheid voor alle betrokkenen biedt;

van mening dat dit voorstel nog aan kracht en effectiviteit zal winnen wanneer op iedere incassobrief of aanmaning het maximaal toegestane tarief verplicht wordt afgedrukt;

verzoekt de regering, het afdrucken van het maximaal toegestane incassotarief op alle incassobrieven en aanmaningen te bevorderen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Ulenbelt, Dibi en Spekman. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 13 (32418).

De heer Ulenbelt (SP):

Deze motie is spekkie voor het bekkie van de minister om dit onder de aandacht te brengen in het overleg dat hij toch al gaat voeren.

De heer Bontes (PVV):

Voorzitter. Er is een nauwe samenhang tussen tarieven en malafide incassobureaus. In dat kader zijn termen als "binnen zonder kloppen" en "boksbeugel" al gebruikt. Daar ligt een groot deel van het probleem. Dat is onlosmakelijk met elkaar verbonden. De PVV-fractie gelooft heilig in een wettelijk keurmerk voor incassobureaus. Iedereen kan nu zomaar een incassobureau beginnen. Het moet een-op-een met elkaar oplopen: tarieven en een keurmerk. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

Bontes

constaterende dat iedereen een incassobureau op kan richten;

overwegende dat er flinke verschillen bestaan tussen de werkwijze en kwaliteit van incassobureaus;

overwegende dat schuldenaren beschermd dienen te worden tegen ontoelaatbare incassopraktijken;

verzoekt de regering om incassobureaus een wettelijk beschermde titel te geven dan wel een wettelijk keurmerk voor incassobureaus in te voeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Bontes. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund. Zij krijgt nr. 14 (32418).

Mevrouw Van Toorenburg (CDA):

Voorzitter. De minister heeft vandaag toegezegd dat hij kennis zal nemen van andere rapporten waaruit blijkt dat voor € 40 mogelijk geen fatsoenlijk incassotraject kan worden gevolgd. Wij hebben het dan niet over een automatische aanmaning, want daarvoor is € 40 al veel te veel. Wij willen alles op alles zetten om te voorkomen dat mensen uiteindelijk worden gedwongen om via een deurwaarder bij een rechter terecht te komen, want dan zijn de kosten vele malen hoger. Om die reden willen wij dat er een fatsoenlijke incassomarkt is. Wij vinden dat er veel meer moet worden geregeld dan alleen de financiën; dat heeft ook de heer Bontes terecht aangegeven. Een fatsoenlijke incassomarkt krijg je immers niet met alleen een normering van bedragen. Volgens de CDA-fractie moet er meer worden geregeld. Daarom zijn wij zeer gecharmeerd van het tienpuntenplan dat de incassobureaus zelf hebben opgesteld. Wij zijn blij dat de minister met de branche en met overige spelers in het veld om de tafel gaat om die verschillende onderdelen te bewerkstelligen. Dan hebben wij het over een keurmerk, over het toezicht, over gedragscodes en dergelijke. Wij wachten af waar de minister mee komt, maar wel in gespannen verwachting.

Minister Opstelten:

Voorzitter. Ik dank de Kamerleden voor de reacties in tweede termijn. Over de motie Van der Steur wil ik drie dingen zeggen. Ten eerste: de aparte staffel voor bedrijven. Wij hebben nu geen objectieve informatie over de vraag of het bedrijfsleven hogere kosten maakt voor incasso's aan bedrijven als debiteur. Die gegevens hebben wij niet. Ten tweede: er is nu geen tweede staffel, ook niet in Voorwerk II. Wij weten dus niet, hoe zo'n staffel te maken. Ten derde: wij gaan overleggen met het bedrijfsleven – dat is een suggestie van mijn kant; dit heb ik ook toegezegd – om te horen welke problemen er zijn en om na te gaan of daar een staffel uit kan voortkomen. Bij wijze van conclusie vraag ik de heer Van der Steur om zijn motie aan te houden tot na het overleg dat wij zullen houden, als wij een conclusie hebben getrokken.

De heer Van der Steur (VVD):

Gehoord hebbende de reactie van de minister, wenst de heer Van der Steur zijn motie aan te houden.

De voorzitter:

Op verzoek van de heer Van der Steur stel ik voor, zijn motie (32418, nr. 12) van de agenda af te voeren.

Daartoe wordt besloten.

Minister Opstelten:

Dan kom ik op het punt van de heer Ulenbelt. Laat ik nog even iets zeggen over de handhaving, want dat onderwerp komt telkens terug. Het heffen van te hoge incassokosten is straks in strijd met de wet. Laten wij dat hier vaststellen. Daarom hoeft de consument het te hoge bedrag straks niet te betalen. Dat is duidelijk. Het is waar dat de consument geen rechtstreekse relatie heeft met een incassobureau, maar wel met zijn schuldeiser. De schuldeiser draagt verantwoordelijkheid voor het incassotraject. Ik zeg een brief toe over de wijze waarop ik dit punt verder wil aanpakken. Ik denk dat dit – ik richt mij specifiek tot de heren Dibi en Ulenbelt – een veel kansrijkere positie is dan nu heel kunstmatig iets op te zoeken in dit wetsvoorstel.

Mevrouw Van Toorenburg (CDA):

Betrekt de minister daarbij dan onze suggestie? Zal hij nagaan in hoeverre de rechterlijke macht in staat is om te zeggen: als u dan toch voor mij komt via een deurwaarder en deze kosten nog aan uw enkel meesleept, krijgt het bedrijf dat deze vordering bij mij komt halen, echt een flinke tik op zijn vingers? Dan halen wij namelijk bij de bedrijven de incentive weg om dit soort bedrijven in te huren.

Minister Opstelten:

Goed, ook dat punt nemen wij mee. Ik zeg er niets op toe op dit moment, maar wij nemen het mee. Wij nemen het hele verslag, de Handelingen van dit debat, mee en zullen al die punten afvinken, erover overleggen en dan erop terugkomen in alle scherpste.

Ik geef nu mijn reactie op de motie van de heer Ulenbelt. Ik heb al iets gezegd over de vermelding op de aanmaning. Het wetsvoorstel verplicht al tot vermelding van de vergoeding op de aanmaning. De motie is dus al zodanig niet nodig.

Ik kom nu bij het punt van de heer Bontes en zijn motie. Hij gaat in zijn motie een stap verder dan wat wij nu hebben afgesproken. Ik zeg dit nadrukkelijk tegen de heer Bontes. Ik ga nu met iedereen overleggen en kom daarna tot een inzet. Hier wordt de inzet natuurlijk al bepaald en daarom ontraad ik de aanname van de motie.

Verder waren er mijns inziens geen vragen en ik dank de leden der Kamer zeer voor het debat dat wij hebben gevoerd.

De voorzitter:

De heer Ulenbelt heeft nog een vraag over zijn motie.

De heer Ulenbelt (SP):

De reactie op mijn motie is dat die overbodig is, omdat het al in de wet staat. Waar kan ik dit dan vinden? Ik heb daar dan toch helemaal overheen gelezen. Het zou stom zijn als ik een motie indien, terwijl het al geregeld is. Ik ben dus benieuwd waar het staat.

Opstelten

Minister Opstelten:

Het antwoord op de vraag waar het precies staat, komt eraan. Dat krijgt de heer Ulenbelt zo. Bovendien heb ik toegezegd dat het gebeurt. Er zijn dus twee elementen waarom de motie overbodig is. De precieze vindplaats komt er nu echt aan. Af en toe moet je geduld hebben, dat weet de heer Ulenbelt. Hij zei zelf dat het Burgerlijk Wetboek een heel dik boek is. Het is voor mij dus ook zoeken waar dit precies staat. Zoals de heer Ulenbelt inderdaad al wist, staat dit in het voorgestelde vierde lid van artikel ...

De voorzitter:

Nee, het vijfde lid. Kijk maar: vijf vingers.

Minister Opstelten:

Ja, inderdaad, het vijfde lid. Ja, men denkt na en behoedt mij voor blunders in dit openbare debat. Ik zal hen zo dadelijk daarvoor bedanken. Het staat er dus wel.

De heer Ulenbelt (SP):

Voorzitter, ik laat u later nog weten of ik mijn motie intrek, aanhoud of wat dan ook.

De voorzitter:

Morgen is vroeg genoeg, hoor.

De heer Van der Steur (VVD):

Ik heb nog één korte vraag aan de minister. De minister heeft al aangegeven wat hij vindt van het amendement van de heer Ulenbelt en mijzelf. Hij zegt dat het oordeel daarover aan de Kamer is. Ik mis echter nog een oordeel over het amendement op stuk nr. 7.

Minister Opstelten:

Nee, daar ben ik al op ingegaan. Ik heb gezegd dat ik het oordeel daarover aan de Kamer laat. Ik heb het niet nodig, maar ik heb respect ervoor dat men denkt aan wat mijn opvolger te zijner tijd zal doen.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Ik dank de minister voor de compacte wijze van antwoorden. De stemmingen over het wetsvoorstel en de moties vinden aanstaande dinsdag plaats.

De vergadering wordt van 18.40 uur tot 20.00 uur geschorst.

Vergaderjaar 2010–2011

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

A

GEWIJZIGD VOORSTEL VAN WET

19 april 2011

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aan te passen teneinde de vergoeding van de kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte te normeren;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

Artikel 96 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

1. In lid 2 onder c vervalt de zinsnede «, wat de kosten onder b en c betreft, behoudens voor zover in het gegeven geval krachtens artikel 241 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de regels betreffende proceskosten van toepassing zijn».

2. Er worden vier leden toegevoegd, luidende:

3. Lid 2 onder b en c is niet van toepassing voor zover in het gegeven geval krachtens artikel 241 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de regels betreffende de proceskosten van toepassing zijn.

4. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld voor de vergoeding van kosten als bedoeld in lid 2 onder c. Van deze regels kan niet ten nadele van de schuldenaar worden afgeweken indien de schuldenaar een natuurlijk persoon is, die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. In dit geval mist artikel 241, eerste volzin, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering toepassing.

5. De vergoeding volgens de nadere regels als bedoeld in lid 4, eerste volzin, kan indien de schuldenaar een natuurlijk persoon is, die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, eerst verschuldigd worden nadat de schuldenaar na het intreden van het verzuim, bedoeld in artikel 81 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, onder vermelding van de gevolgen van het uitblijven van betaling, waaronder de vergoeding die in overeenstemming met de nadere regels wordt gevorderd, vruchteloos is aangemaand tot betaling binnen een termijn van veertien dagen, aanvangende de dag na aanmaning.

6. Indien een schuldenaar voor meer dan een vordering door een schuldeiser kan worden aangemaand als bedoeld in lid 5, dan dient dit in één aanmaning te geschieden. Voor de berekening van de vergoeding worden de hoofdsommen van deze vorderingen bij elkaar opgeteld.

ARTIKEL II

Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan artikel 241 wordt een zin toegevoegd, luidende: Dit artikel is niet van toepassing ter zake van kosten als bedoeld in artikel 96, vierde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

B

Artikel 242, tweede lid, komt te luiden:

2. Het eerste lid is niet van toepassing ter zake van kosten als bedoeld in artikel 96, vierde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en geldt niet voor overeenkomsten die strekken tot regeling van een reeds gerezen geschil.

ARTIKEL III

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Veiligheid en Justitie,

Vergaderjaar 2010–2011

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

B

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR VEILIGHEID EN JUSTITIE¹

Vastgesteld 19 juli 2011

Het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel heeft de commissie aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

1. Inleiding

De leden van de **VVD**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij begrijpen het streven van het kabinet om consumenten en kleine bedrijven, zoals eenmanszaken, te beschermen tegen onredelijke incassokosten. Bij e-mail d.d. 23 juni 2011 ontvingen deze leden van de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen (NVI) enkele punten van grote zorg die bij deze vereniging leven over het wetsvoorstel.² Onder meer naar aanleiding van deze e-mail hebben deze leden nog enkele vragen.

De leden van de **CDA**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Zij kunnen zich verenigen met het doel en de strekking van het voorstel. Zij tekenen daarbij aan dat het uitgangspunt is dat debiteuren hun schulden moeten betalen, maar dat onredelijk hoge en weinig transparante, buitengerechtelijke incassokosten aan banden dienen te worden gelegd. De Nederlandse praktijk neemt immers terecht aan dat het wenselijk is het kostenrisico van procedures te beperken met het oog op de toegangsdrempel tot de rechter, terwijl de buitengerechtelijke kosten alleen ten titel van schadevergoeding kunnen worden toegewezen, nadat de rechter daartoe een dubbele redelijkheids-toets (de kosten moeten qua oorzaak en omvang redelijk zijn) heeft toegepast. Deze leden hebben evenwel nog enige nadere vragen.

De leden van de **SP**-fractie en van de **PvdA**-fractie juichen het reguleren van buitengerechtelijke incassokosten ter bescherming van de burger en de kleine ondernemer toe. Deze leden hebben echter enige twijfel over de vraag of dit wetsvoorstel ook daadwerkelijk de consument voldoende

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Broekers-Knol (VVD) (voorzitter), Kneppers-Heynert (VVD), Kox (SP), Engels (D66), Franken (CDA), Thissen (GL), Nagel (50PLUS), Ruers (SP), Van Bijsterveld (CDA) (vice-voorzitter), Duthler (VVD), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Quik-Schuijt (SP), Strik (GL), K.G. de Vries (PvdA), Knip (VVD), Hoekstra (CDA), Lokin-Sassen (CDA), Scholten (D66), De Boer (GroenLinks), De Lange (OSF), Beuving (PvdA), Koole (PvdA), Schrijver (PvdA), Reynaers (PVV), Popken (PVV), Frijters-Klijnen (PVV), Swagerman (VVD).

² Ter inzage gelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning onder griffienummer 148619.01.

beschermt. Zij sluiten zich dan ook aan bij de vragen die door de D66-fractie zijn gesteld.

De leden van de **D66**-fractie hebben met belangstelling, maar ook met enige aarzeling kennisgenomen van dit voorstel. Het wetsvoorstel voorziet in normering van de vergoeding van buitengerechterlijke kosten, wat volgens de memorie van toelichting kennelijk nodig is omdat er vaak sprake is van door incassobureaus gehanteerde onredelijke incassokosten. Daartegen dienen consumenten te worden beschermd, aldus de regering.¹ Deze leden hebben over het voorstel de volgende vragen.

Het lid van de **SGP**-fractie heeft met belangstelling van het wetsvoorstel kennisgenomen. Met de doelstelling van het wetsvoorstel – het voorkomen van onredelijke incassokosten – kan dit lid zich verenigen. Reacties van belanghebbende partijen vormen echter aanleiding om enkele vragen aan de regering voor te leggen.

2. Algemeen

De leden van de **VVD**-fractie vragen de regering of zij overweegt om kwaliteitseisen aan incassobureaus te stellen, teneinde te bewerkstelligen dat slechts bureaus die aan die – nader vast te stellen – eisen voldoen, actief kunnen zijn op de incassomarkt? Graag een reactie.

Denkt de regering te kunnen voorkomen dat het onderhavige wetsvoorstel haar betekenis zal verliezen, wanneer het voornemen van de regering wordt uitgevoerd om griffierechten kostendekkend te maken, zo vragen de leden van de **CDA**-fractie. Wanneer er ten aanzien van de proceskosten geen drempel ten gunste van de consument zal zijn, kan de in dit wetsvoorstel aangegeven beperking dan nog wel zinvol zijn? Graag een reactie van de regering.

Bij de behandeling in de Tweede Kamer zijn vragen gesteld over een kwaliteitskeurmerk dan wel een vergunningenstelsel voor incassobedrijven.² De regering heeft aangegeven daartoe geen stappen te willen zetten. Is het dan op een andere manier mogelijk om de kwaliteit van de incassodienstverlening te controleren dan wel te bewaken, zo vragen de leden van de **CDA**-fractie. Ziet de regering geen ongewenste ontwikkelingen in het samengaan van rechtsbijstandverzekeraars en deurwaarderspraktijken, of in het op steeds grotere schaal opkopen van vorderingen ter incasso?

De leden van de **CDA**-fractie vragen verder of de in het wetsvoorstel voor de vergoeding van buitengerechterlijke kosten aangedragen regeling, niet ook voor proceskosten zou moeten gelden. Onderdelen daarvan, zoals griffierechten, kosten voor de deurwaarder, kosten voor de deskundige, getuigengelden en zelfs reis- en verblijfskosten van de in persoon procederende partijen, worden namelijk zonder weerstand begroot op de feitelijke omvang daarvan, constateren deze leden. Deze leden vragen of een normering voor de proceskosten – door de vaststelling van forfaitaire bedragen – ook niet een redelijke benadering zou vormen. Graag een reactie van de regering.

Het hoofdstuk buitengerechterlijke incassokosten heeft een lange, ook door jurisprudentie gevormde geschiedenis, aldus de leden van de **D66**-fractie. Rechtsers gingen er verschillend mee om. De Nederlandse Vereniging van Rechtspraak (NVvR) is in 1998 gekomen tot aanbevelingen, opgenomen in het Rapport Voorwerk II.³ Dit rapport wordt thans in het algemeen als leidend aanvaard, zowel in de rechtspraak als in navolging daarvan door incassobureaus. Zonder deze geschiedenis bij de memorie van toelichting

¹ *Kamerstukken II* 2009/10, 32 418, nr. 3, p. 1.

² *Kamerstukken II* 2010/11, 32 418, nr. 5, p. 9.

³ <<http://www.nvvr.org>>, zoeken op «rapport voorwerk II».

te betrekken, gaat de regering er kennelijk vanuit, dat vandaag de dag de kosten die de incassobureaus aan de niet betalende debiteur in rekening brengen onredelijk zijn, zo lezen deze leden.¹

De bij de NVI aangesloten incassobureaus beheersen 70 tot 80% van de incassomarkt en volgen thans in de praktijk als regel Rapport Voorwerk II. De discussies daarover in gerechtelijke procedures zijn uitgekristalliseerd. Een en ander kan derhalve als een zelfregulerend mechanisme worden beschouwd. De vraag is of dit zelfregulerend mechanisme niet voldoende is. Als de regering deze vraag ontkennend beantwoordt willen deze leden graag weten of er – anders dan uit de informatie die de regering heeft ontvangen uit zijn internetconsultatieronde – is gebleken van geluiden die duiden op misstanden. Indien dit het geval is, vragen deze leden of er dan een onafhankelijk onderzoek is geweest, welk onderzoek dat is geweest en wat de uitkomsten daarvan zijn. Ook willen deze leden graag weten op grond waarvan de regering tot de conclusie is gekomen, dat de in het Rapport Voorwerk II ontwikkelde staffel van kosten, onredelijk zou zijn.

De leden van de D66-fractie lezen in de nota naar aanleiding van het verslag dat de regering het systeem voor de te beschermen consument eenvoudig wil houden.² Daar is volgens deze leden iets voor te zeggen. Desondanks blijft het volgens hen de vraag waarom de regering de belangen van de schuldeisers, die de door hen aan het incassobureau betaalde btw wel moeten afdragen, minder betekenis wil toe kennen. Het is volgens deze leden niet ondenkbaar dat de hierboven genoemde en nog te noemen bezwaren van invloed zullen zijn op de toegang tot de rechter, die over voorgaande vragen zal moeten oordelen. In dat verband geven deze leden de regering in overweging met dit wetsvoorstel te wachten totdat ook wetsvoorstel verhoging griffierechten aan de orde komt. Dan kan een allesomvattend beeld van de kostenproblematiek worden besproken en beoordeeld. Graag een reactie van de regering.

Het wetsvoorstel biedt geen oplossing voor de incasso van vorderingen uit overeenkomst boven 25 000 euro, noch voor incasso van schadevorderingen op de consument, constateren de leden van de D66-fractie. Het vierde lid van artikel 6:96 BW bepaalt dat de daarin bedoelde AMvB-kosten niet van toepassing zijn op schadevorderingen. Deze leden vragen of dat niet tot rechtsongelijkheid leidt. Venhuizen heeft een aantal voorbeelden³ genoemd waarbij sprake is van rechtsongelijkheid indien het wetsvoorstel wet zou worden. Deze leden vragen op grond van welke gedachtegang de regering het raadzaam heeft geacht om deze schadevorderingen buiten het wetsvoorstel te houden. Daarnaast kan de schuldenaar van een vordering boven 25 000 euro of van een schadevordering nog wel een beroep doen op artikel 241 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) en het matigingsrecht van artikel 242 Rv. De schuldenaar van een vordering uit overeenkomst onder 25 000 euro kan dit niet, aldus de voorgestelde artikelen. De leden van de D66-fractie vragen op grond van welke gedachtegang de regering het raadzaam heeft geacht omtrent het «voorrecht» van artikel 241 Rv een splitsing te maken tussen deze groepen van te beschermen consumenten?

De Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen (NVI) stelt dat het maximaal toegestane bedrag ver beneden de kostprijs zou liggen.⁴ Indien dit juist is, bestaat dan niet de vrees dat het gevolg zou kunnen zijn dat meer vorderingen eerder uit handen zullen worden gegeven aan de gerechtsdeurwaarder, zo vraagt het lid van de **SGP**-fractie. Zal dan niet een aanzienlijk hoger percentage vorderingen dan thans het geval is, in het gerechtelijke traject moeten worden afgedaan? Indien bedoeld gevolg voor aannemelijk moet worden gehouden, is de rechtspraak daarop dan berekend? Graag een reactie van de regering.

¹ Kamerstukken II 2009/10, 32 418, nr. 3, p. 1.

² Kamerstukken II 2010/11, 32 418, nr. 5, p. 5.

³ Te weten casus 1 onder par. 4.3.6 en casus 2 onder par. 4.4.3, in: Mr. S.M.A.M. Venhuizen, «De verhaalbaarheid van buitengerechtelijke kosten», *WPNR* 2011, 6881.

⁴ Bericht van de NVI is ter inzage gelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning onder griffienummer 148619.01.

3. Vorderen van buitengerechtelijke incassokosten

Eén kosteloze aanmaning

Het wetsvoorstel schrijft niet voor welke kwaliteit het incassoproces dient te hebben, noch dat incassokosten slechts in rekening kunnen worden gebracht door een gecertificeerd incassobureau, constateren de leden van de **VVD**-fractie. Het wetsvoorstel schrijft één kosteloze aanmaning voor tot betaling binnen veertien dagen na verzuim (artikel 6:96, vijfde lid BW). In feite zal het dus mogelijk zijn dat de schuldeiser zelf, bij het uitblijven van betaling door de schuldenaar na één aanmaning, het verschuldigde bedrag met 40 euro aan incassokosten verhoogt, aldus deze leden. Vervolgens kan het zijn dat de schuldenaar, geschrokken van de toeslag met 40 euro incassokosten, het verschuldigde bedrag inclusief de incassokosten, al dan niet met een betalingsregeling, aan de schuldeiser voldoet. Gebeurt dat niet, dan is er voor de schuldeiser nog geen man overboord, want de schuldeiser stelt uiteindelijk de vordering in handen van een incassobureau en aan dat bureau komen de 40 euro incassokosten toe. De schuldeiser «mist» dan slechts de 40 euro incassokosten. Het resultaat van het wetsvoorstel kan dus zijn dat meer vorderingen rechtstreeks door de schuldeiser, na één aanmaning inclusief incassokosten, worden geïnd. De schuldeiser profiteert daarvan, hij int de 40 euro incassokosten of een lager bedrag aan incassokosten teneinde de schuldenaar tot vlottere betaling te prikkelen (artikel 6:96, vierde lid BW), en de incassobureaus ontvangen minder opdrachten tot incasso. Heeft de regering dit scenario voorzien of wellicht zelfs beoogd, met als doel dat vanwege het «schrik-effect» dat de vordering al zó snel verhoogd wordt met incassokosten – en de uitstraling daarvan op andere schuldenaren – vorderingen sneller voldaan zullen worden en incassobureaus minder vaak hoeven te worden ingeschakeld?

Het wetsvoorstel schrijft slechts één kosteloze aanmaning voor. Het ligt volgens de leden van de **CDA**-fractie voor de hand dat een crediteur, alvorens een vordering uit handen te geven, zelf van die mogelijkheid gebruik zal maken. Het gevolg zal zijn, dat bij alle volgende aanmaningen de volledige incassokosten in rekening zullen worden gebracht, zodat er een beduidende stijging van incassokosten kan worden verwacht, menen deze leden. Is de regering met deze leden niet van mening, dat zulks ongewenst is? Graag een reactie.

Het wetsvoorstel eist in het voorgestelde artikel 6:96, vijfde lid, van het Burgerlijk Wetboek (BW), één (kosteloze) aanmaning met daarin vermeld de waarschuwing dat bij gebreke van betaling binnen 14 dagen buitengerechtelijke kosten verschuldigd zijn. Volgens bestaande incassopraktijk wordt deze aanmaning vrijwel altijd verstuurd en niet alleen één, maar wel 2 of 3 aanmaningen, voordat buitengerechtelijke kosten worden gerekend, menen de leden van de **D66**-fractie. Deze aanmaningen worden veelal door de schuldeiser zelf en niet door het incassobureau verstuurd. Volgens de tekst van het voorgestelde artikel 6:96, vijfde lid, van het BW, is het versturen van deze ene aanmaning door de schuldeiser voldoende om die kosten in rekening te kunnen brengen. Het wetsvoorstel zou dus tot gevolg kunnen hebben dat de vergoedingsplicht van incassokosten, eerder in het incassotraject (immers al na één aanmaning) aan de orde komt. Volgens de NVI gaat het wetsvoorstel – ten nadele van de consument – ten koste van de bestaande praktijk.¹ Voor de consument wordt het incassotraject daardoor duurder, constateren deze leden. Zij verzoeken de regering derhalve om een reactie op dit standpunt van de NVI.

¹ Bericht van de NVI is ter inzage gelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning onder griffienummer 148619.01.

Tarieven

De NVI stelt dat voor een dwingendrechtelijk vastgesteld tarief van maximaal 40 euro aan incassokosten voor hoofdsommen tot 300 euro, eigenlijk geen voor de consument acceptabele incasso gerealiseerd kan worden en vorderingen sneller en dus vaker uit handen gegeven zullen worden aan de gerechtsdeurwaarder.¹ De kosten van de gerechtsdeurwaarder zijn aanmerkelijk hoger dan die van de incasso-onderneming stelt de NVI, waardoor de consument zich geconfronteerd zal zien met aanmerkelijk hogere kosten wanneer hij vorderingen te laat voldoet. Dat de kosten die het niet of te laat voldoen aan vorderingen met zich brengen, voor risico van de consument komen, achten de leden van de **VVD**-fractie een normale gang van zaken. Tegelijkertijd vinden zij het belangrijk dat deze kosten zo beperkt mogelijk blijven. Hoe beoordeelt de regering in dit licht de opvatting van de NVI dat voor een bedrag van 40 euro aan incassokosten, het incassotraject dusdanig beperkt wordt dat als gevolg daarvan vorderingen sneller en dus vaker uit handen gegeven zullen worden aan de gerechtsdeurwaarder, met als gevolg hogere kosten voor de consument?

De leden van de **CDA**-fractie hebben vernomen dat er klachten zijn over de ontoereikendheid van de voorgestelde tarieven. Kan de regering aan deze leden enig inzicht verschaffen of de tarieven, die voor de AMvB zijn voorgesteld, redelijkerwijs kostendekkend zijn? Heeft over de tarieven overleg plaatsgevonden met (de) brancheverenigingen en de consumentenbond? Graag een reactie.

Het lid van de **SGP**-fractie vraagt allereerst hoe het maximale tarief van 40 euro voor hoofdsommen rond de 300 euro en lager is onderbouwd. Wat is de reactie van de regering op de berekening van de NVI¹, dat genoemd bedrag voor de bedoelde groep vorderingen leidt tot een gemiddelde opbrengst van 21,20 euro voor de behandeling van één vordering? Dit lid begrijpt dat de NVI van mening is dat deze opbrengst ver onder de kostprijs ligt en dat het minimumbedrag minstens 62 euro zou moeten bedragen. Graag een reactie van de regering.

BTW

Is de regering van mening, dat het voor de praktijk duidelijk is hoe ten aanzien van de genormeerde incassokosten met de berekening van btw-tarieven moet worden omgegaan? De leden van de **CDA**-fractie ontvangen graag een reactie op deze vraag.

De leden van de **D66** fractie vinden de toelichting van de regering over het btw-probleem onduidelijk. In het Rapport Voorwerk II wordt rekening gehouden met de btw indien de schuldeiser deze niet kan verrekenen. In dat geval is ook de btw schade in de zin van artikel 6:96 BW en dient deze door de schuldenaar te worden betaald. Niet bekend is dat deze wijze van btw-verrekening in de praktijk nu problemen oplevert. Graag een reactie van de regering.

Optellen vorderingen

De leden van de **D66**-fractie constateren dat het samenvoegen van vorderingen van één en dezelfde schuldeiser een kostenverhogende werkwijze is. In het zesde lid van artikel 6:96 BW staat weliswaar dat voor de berekening van de AMvB-staffel «meer dan een vordering» van een schuldeiser moet worden samengeteld, maar dat kan volgens deze leden problemen geven bij vorderingen uit duurovereenkomsten. Daarbij denken zij aan duurovereenkomsten zoals die uit huur en uit de overeen-

¹ Opgenomen in brief van de NVI, die ter inzage is gelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning onder griffinummer 148619.01.

komst tot betaling van de maandelijkse premie die voortvloeit uit de zorgverzekeringswet. Deze leden vragen wat de regering precies bedoelt met «meer dan een vordering». Zijn alle niet betaalde termijnen die hun grondslag vinden in een duurovereenkomst, meer dan één vordering en kunnen deze daarom worden opgeteld? Dan rijst bij deze leden de vraag over welke termijn het optellen dient plaats te vinden, voordat de vordering ter incasso kan worden gebracht. Het wetsvoorstel zegt daarover niets. Ditzelfde probleem doet zich vaak voor bij niet betaalde premies op grond van de ziektekostenverzekering, aldus deze leden. Stel dat deze termijnvorderingen niet als «meer dan een vordering» onder het zesde lid kunnen worden samengeteld, dan menen deze leden dat de beschermingsgedachte ver te zoeken is. De schuldenaar die vanwege financiële onmacht zijn verplichtingen niet nakomt, is dan over elke opeisbaar geworden termijn, die ondanks de in het vijfde lid bedoelde aanmaning niet is betaald, direct incassokosten verschuldigd, zo constateren deze leden. Graag een reactie van de regering.

4. Rechterlijke matiging

De leden van de **VVD**-fractie begrijpen dat het voorgestelde artikel 242, tweede lid Rv, de rechter de mogelijkheid ontnemt gebruik te maken van zijn matigingsbevoegdheid met betrekking tot de incassokosten. Kan de regering aan deze leden nog eens met kracht van argumenten uiteenzetten om welke reden hij deze dwingendrechtelijke bepaling heeft opgenomen?

De leden van de **D66**-fractie constateren dat het wetsvoorstel ruimte biedt voor het probleem van de dubbel in rekening gebrachte incassokosten. Dubbele incassokosten komen voor in het geval dat de schuldenaar bij niet tijdig betaalde facturen, op grond van algemene voorwaarden (energie- en telecombedrijven hanteren dergelijke voorwaarden), extra administratiekosten dient te betalen, welke worden opgeteld bij de aan het incassobureau overgedragen en door deze te incasseren vordering. De te beschermen consument betaalt daardoor een extra hoog bedrag aan incassokosten (ook volgens de AMvB-kostenstaffel). Incassobureaus kunnen het doorberekenen van de eigen kosten door de opdrachtgevende bedrijven bijna niet weigeren, want dan gaat die opdrachtgever wel naar een ander incassobureau, aldus het rapport¹ van de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden van oktober 2008 naar aanleiding van de internetconsultatieronde. Om dergelijke extra hoge kosten op te vangen is de bijtelling van wettelijke rente al uit het wetsvoorstel geschrapt, maar aan deze dubbele incassokosten is in dat verband geen aandacht besteed, merken deze leden op. De rechter schrapt in geval van een gerechtelijke incassoprocedure doorgaans deze administratiekosten, met de motivering dat deze geacht worden onder de buitengerechtelijke incassokosten te vallen. Artikel 242 Rv is hiervoor maatgevend, maar die mogelijkheid wordt in het wetsvoorstel aan de rechter onthouden. De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) heeft in haar advies² van 23 november 2009 de regering in overweging heeft gegeven dit matigingsinstrument in tact te laten. Kan de regering op deze problematiek van dubbele incassokosten een reactie geven? Ook zouden deze leden graag vernemen waarom genoemde aanbeveling van de NVvR niet is overgenomen?

Kan de regering aan de leden van de **CDA**-fractie aangeven of er ten aanzien van de genormeerde bedragen, die uiteindelijk ten titel van schadevergoeding ex art. 6:96 BW worden toegewezen, nog een matigingsbevoegdheid van de rechter bestaat?

¹ <www.sociaalraadslieden.nl>, onder «over sociaal raadsliedenwerk», vervolgens onder «publicaties en links».

² Ter inzage gelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning onder griffienummer 148619.04.

5. Tot slot

In haar e-mail d.d. 23 juni 2011 schrijft de NVI dat het wetsvoorstel naar verwachting een verdubbeling van het aantal gerechtelijke procedures tot gevolg zal hebben.¹ Uitgangspunt voor deze verwachting van de NVI is een in haar opdracht uitgevoerd onderzoek door Pricewaterhouse-Coopers. De leden van de **VVD**-fractie verwachten echter als gevolg van het wetsvoorstel eerder een vermindering dan een uitbreiding van het aantal gerechtelijke procedures, gelet op hetgeen deze leden onder paragraaf 3 naar voren hebben gebracht. Zij ontvangen graag een reactie van de regering op hetgeen de NVI verwacht met betrekking tot de hoeveelheid gerechtelijke procedures als gevolg van het wetsvoorstel. Betreffen in het algemeen de gerechtelijke procedures over niet of te late betaling, met name vorderingen tot 25 000 euro, of juist hogere vorderingen – voor welke vorderingen overigens niet een maximale vergoeding bij AMvB wordt vastgesteld? Kan de regering daarover inzicht verschaffen aan deze leden?

De Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden heeft in een brief² d.d. 30 mei 2011 gewezen op een inconsistentie tussen het vijfde en het zesde lid van het te wijzigen art. 6: 96 BW. De leden van de **CDA**-fractie vernemen graag de reactie van de regering op het in deze brief gestelde.

De leden van de vaste commissie voor Veiligheid & Justitie zien de reactie van de regering met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Veiligheid & Justitie,
Broekers-Knol

De griffier van de vaste commissie voor Veiligheid & Justitie,
Van Dooren

¹ Ter inzage gelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning onder griffienummer 148619.01.

² Bericht van de NVI is ter inzage gelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning onder griffienummer 148619.

Vergaderjaar 2011–2012

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

C

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 15 november 2011

1. Inleiding

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de vragen die de leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66 en de SGP over het wetsvoorstel hebben gesteld. Gaarne ga ik hieronder op deze vragen in.

2. Algemeen

De leden van de VVD-fractie vragen of de regering overweegt om kwaliteitseisen aan incassobureaus te stellen, zodat alleen bureaus die aan bepaalde eisen voldoen, actief kunnen zijn op de incassomarkt. Het wetsvoorstel regelt de hoogte van buitengerechtelijke incassokosten. Vastgelegd wordt hoeveel incassokosten aan een schuldenaar in rekening kunnen worden gebracht. Het wetsvoorstel maakt daarbij geen onderscheid door wie de vordering wordt geïncasseerd: door de schuldeiser zelf of door een derde. Iedere schuldeiser heeft recht op nakoming van zijn vordering en kan overgaan tot handelingen om zijn vordering te incasseren wanneer de schuldenaar niet op tijd heeft betaald. De schuldeiser kan zelf proberen de vordering buiten rechte te innen (denk bijvoorbeeld aan een eenmansbedrijfje of een bedrijf met een eigen incassoafdeling) of een derde inschakelen, zoals een incassobureau of gerechtsdeurwaarder. Er is een veelheid aan spelers op de incassomarkt actief, eenieder kan en mag namelijk incasso-handelingen verrichten, en er bestaat vrijheid om deze werkzaamheden al dan niet uit te besteden. Deze spelers zijn dan ook niet wettelijk gedefinieerd.

Met het uitgangspunt dat een schuldeiser recht heeft op nakoming van zijn vordering, lijkt niet samen te gaan dat de schuldeiser aan bepaalde kwaliteitseisen moet voldoen om zijn vordering buiten rechte te kunnen innen. Vanzelfsprekend dient de schuldeiser zich redelijk en billijk tegenover de schuldenaar te gedragen (vgl. art. 6:2 BW) en dient hij zich te onthouden van oneerlijke handelspraktijken.

Naast de schuldeiser zelf staan de partijen die zich professioneel begeven op de incassomarkt («die er hun beroep van hebben gemaakt»). Binnen deze groep bevindt zich een beroepsgroep die vanwege zijn ambtelijke

werkzaamheden reeds aan wettelijke regels is onderworpen, namelijk de gerechtsdeurwaarders. Wanneer de gerechtsdeurwaarder incassohandelingen verricht doet hij dat als nevenwerkzaamheid, maar is hij ook voor die werkzaamheid gebonden aan de bepalingen van de Gerechtsdeurwaarderswet en aan de verordeningen van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). Ook kunnen als professionele spelers op de incassomarkt advocaten worden genoemd, die tevens aan hun beroepsregels gebonden zijn (vgl. art. 46 Advocatenwet en gedragsregels 1992). Verder zijn er incassobureaus actief. Zij zijn niet vanwege ambtelijke werkzaamheden aan specifieke regelgeving onderworpen. In bepaalde gevallen hebben zij zich wel aan zelfregulering gebonden, zoals bureaus die zijn aangesloten bij de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen (NVI) en die een gedragscode hebben onderschreven. De vraag is of het noodzakelijk is alle professionele incasseerders aan wettelijke kwaliteitseisen te onderwerpen, waardoor de toegang tot deze vrije markt wordt beperkt. Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer heb ik toegezegd via een afzonderlijk traject deze vraag te bezien. Dit traject is inmiddels in gang gezet. Op 10 november heeft een rondetafelgesprek plaatsgevonden waarbij verschillende delegaties van de incassobranche, het bedrijfsleven en consumentenorganisaties vertegenwoordigd waren. Aan de orde was onder meer de vraag of certificering van de incassomarkt wenselijk en mogelijk is. Ook wordt de incassomarkt op hoofdlijnen in kaart gebracht teneinde de vraag over eventuele certificering te kunnen beantwoorden. Dit heb ik tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer ook toegezegd. Dit onderzoek is momenteel gaande. In het voorjaar 2012 zal ik de Kamer in een brief over de uitkomsten van het overleg en het onderzoek berichten. Dit tijdspad biedt ruimte om nadere inbreng vanuit de incassopraktijk naar aanleiding van het rondetafelgesprek mee te nemen in de brief.

De leden van de fractie van het CDA wijzen op de voornemens van de regering met betrekking tot de griffierechten. Zij vragen of de in het wetsvoorstel gegeven beperking zinvol is, wanneer er ten aanzien van de proceskosten geen drempel ten gunste van de consument zal zijn. Voorop wordt gesteld dat de incassokosten los staan van de griffierechten. De incassokosten worden in de buitengerechtelijke fase gemaakt. In veel gevallen worden zij ook tezamen met het verschuldigde geldbedrag in de buitengerechtelijke fase voldaan. In andere gevallen komt het tot een gerechtelijke procedure. Wanneer het tot een geding komt en de in het ongelijk gestelde partij door de rechter in de kosten wordt veroordeeld, dient hij de proceskosten te voldoen waaronder de griffierechten van de in het gelijk gestelde partij (vgl. art. 237 Rv). De buitengerechtelijke incassokosten zullen ook moeten worden voldaan, indien deze zijn gevorderd.

Het wetsvoorstel zorgt ervoor dat de consument nooit meer incassokosten hoeft te betalen, dan in de wettelijke regeling is vastgelegd. Dat geldt zowel wanneer de vordering buiten de rechter om wordt geïncasseerd, als wanneer het tot een rechtszaak komt. Dat uitgangspunt blijft ook gehandhaafd wanneer naar een ander stelsel voor griffierechten wordt overgestapt. Dus ook onder het nieuwe stelsel van hogere griffierechten is de normering van de incassokosten in het wetsvoorstel zinvol. In het regeerakkoord is opgenomen dat de rechtspraak per 2013 zal worden betaald door degenen die er gebruik van maken. Ter uitvoering van deze afspraak is een wetsvoorstel opgesteld dat voorziet in een stelsel van hogere griffierechten. Onder meer wordt voorgesteld het huidige verschil in tarieven voor de griffierechten tussen rechtspersonen en natuurlijke personen grotendeels op te heffen. Dit heeft tot gevolg dat indien een consument (natuurlijke persoon) door een bedrijf (rechtspersoon) voor de rechter wordt gedaagd en in de proceskosten wordt

veroordeeld, de consument eenzelfde bedrag voor de griffierechten van de in het gelijk gestelde partij verschuldigd is als wanneer hij door een natuurlijk persoon zou zijn gedaagd. Onder het huidige stelsel wordt een consument die als gedaagde betrokken is in een procedure tegen een bedrijf en de zaak verliest, in de hogere griffierechten van het bedrijf veroordeeld. Dat geldt ook als de consument verstek laat gaan. Natuurlijke personen hebben daardoor een verhoogd procesrisico als zij in een procedure tegen een rechtspersoon betrokken raken. Met name in incassozaken, waarbij er al vaak sprake is van een schuldsituatie, kan dit de financiële situatie van de consument verslechteren. Overigens wordt voorgesteld het huidige principe dat een gedaagde in kantonzaken geen griffierechten hoeft te betalen, te handhaven onder het stelsel van hogere griffierechten. Een consument die door een bedrijf voor de rechter wordt gedaagd, is dus initieel geen kosten aan griffierechten kwijt. Indien een consument als eiser zou optreden, bijvoorbeeld omdat hij de vordering betwist en dat aan de rechter wil voorleggen, moet hij wel griffierechten betalen. Voor eisende partijen geldt dat aparte tarieven van griffierechten voor middeninkomens, min- en onvermogens worden voorgesteld. Het wetsvoorstel voor verhoging van de griffierechten is inmiddels ingediend.

Voorts vragen de leden van de CDA-fractie of het mogelijk is op een andere manier dan middels een kwaliteitskeurmerk dan wel een vergunningenstelsel de kwaliteit van de incassodienstverlening te controleren of te bewaken. Ook vragen de leden of het samengaan van rechtsbijstandverzekeraars en deurwaarderspraktijken en het in steeds grotere schaal opkopen van vorderingen ter incasso tot ongewenste ontwikkelingen kan leiden.

Zoals hierboven in antwoord op de vraag van de leden van de VVD-fractie over kwaliteitseisen is aangegeven, zal in een afzonderlijk traject worden gezien of er een noodzaak is met wetgeving de kwaliteit van de incassobranche te verbeteren. Daarbij zal ook worden gekeken naar alternatieven voor een verplicht wettelijk keurmerk of vergunning.

De regering volgt de ontwikkelingen in de markt van gerechtsdeurwaarders kritisch. Om met het oog op de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder ongewenste situaties te voorkomen, heeft de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) in december 2009 de Verordening onafhankelijkheid gerechtsdeurwaarders vastgesteld (Stcrt. 2010, 8276). Deze verordening is volgens de daarvoor geldende procedure in mei 2010 door de toenmalige Minister van Justitie goedgekeurd (vgl. art. 82 Gerechtsdeurwaarderswet). De verordening houdt onder meer een verbod in van participatie in gerechtsdeurwaarderskantoren door direct of indirect bij opdrachten van een gerechtsdeurwaarderskantoor betrokkenen, zoals rechtsbijstandverzekeraars. Ook mogen derden niet meer dan een minderheidsaandeel in een gerechtsdeurwaarderskantoor hebben. De gerechtsdeurwaarderskantoren die nog niet voldeden aan deze verordening hebben bij de KBvG ter goedkeuring een herstelplan ingediend dat aangeeft op welke wijze en binnen welke termijn alsnog zal worden voldaan aan de verordening. Inmiddels ontwikkelt de KBvG een verordening die meer ruimte moet laten voor deelname door derden zoals rechtsbijstandverzekeraars. Daarbij moet de onafhankelijke ambtsuitoefening van de gerechtsdeurwaarders, ook als het gaat om deelname en zeggenschap door derden in gerechtsdeurwaarderskantoren, blijven worden gewaarborgd. Ik wacht de initiatieven van de KBvG in dit verband af en zal die in het kader van de goedkeuringsprocedure kritisch bezien.

Het opkopen van vorderingen heeft tot gevolg dat tegenover de schuldenaar een andere schuldeiser komt te staan. Overdracht van een vordering (cessie) is op zichzelf toegestaan en geregeld in artikel 3:94 van het Burgerlijk Wetboek. Wanneer bijvoorbeeld een telefoonprovider zijn

vordering verkoopt aan een incassobureau, kan de telefoonprovider niet langer de schuldenaar aanspreken op nakoming, maar zal het incassobureau dat doen. Dit heeft wat betreft de incassokosten geen nadelige gevolgen voor de schuldenaar; ook de nieuwe schuldeiser zal geen hogere incassokosten in rekening kunnen brengen dan op basis van de wettelijke regeling is toegestaan. De incassokosten worden berekend aan de hand van het bedrag dat de schuldenaar aan de oorspronkelijke schuldeiser was verschuldigd. Overigens is het gerechtsdeurwaarders niet toegestaan vorderingen op te kopen in verband met de onafhankelijke uitoefening van hun ambt. De gerechtsdeurwaarder zou anders een eigen belang krijgen bij incasso van de vordering.

De leden van de CDA-fractie vragen verder of een forfaitaire vaststelling van kosten ook zou moeten gelden voor de proceskosten. Zij geven daarbij aan dat onderdelen van de proceskosten, zoals griffierechten, kosten voor de deurwaarder en deskundige, getuigengelden en reis- en verblijfkosten, zonder weerstand op de feitelijke omvang daarvan worden begroot.

De veroordeling in de proceskosten is geregeld in de artikelen 237–245 Rv. Voor de proceskosten geldt dat een deel van de kosten reeds middels een forfaitair tarief worden vastgesteld. Zo wordt voor de kosten van een deurwaarder uitgegaan van een forfaitair tarief per rechtshandeling, dat is gebaseerd op de kostprijs van die handelingen (art. 240 Rv jo Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders). Voor de griffierechten gelden verschillende vaste tarieven voor verschillende zaken. Ook hier gaat het dus om forfaitaire bedragen. Deze tarieven liggen vast, de kosten worden dus niet op de feitelijke omvang begroot. Ook onder het nieuwe stelsel van griffierechten blijft dit zo. Tot de inschakeling van een deskundige (vgl. art. 194 ev Rv) gaat de rechter in het algemeen alleen over als dit nodig is om in de zaak te kunnen beslissen. In incassozaken is dit normaal gesproken niet aan de orde. Dat geldt ook voor het houden van een getuigenverhoor (vgl. art. 163 e.v. Rv). Slechts noodzakelijk gemaakte reis- en verblijfkosten worden vergoed, voor dergelijke specifieke kosten ligt het vaststellen van een forfaitair tarief niet voor de hand. Overigens geldt voor deze kosten dat zij door de rechter worden getoetst. Dat is anders bij de buitengerechtelijke incassokosten. Deze kunnen ook in rekening worden gebracht en moeten ook worden voldaan zonder de tussenkomst van een rechter, in het buitengerechtelijke traject. De regeling voor de buitengerechtelijke incassokosten is met name van belang voor die incassozaken die niet voor de rechter komen. De redelijkheid van deze kosten kan dan niet door de rechter worden getoetst. Om ervoor te zorgen dat in het buitengerechtelijke traject geen onredelijke kosten in rekening worden gebracht, worden de incassokosten genormeerd. Daarover hoeven partijen niet langer te twisten. Deze genormeerde kosten gelden op grond van de wet ook als redelijk, mocht het toch tot een gerechtelijke procedure komen. Dit bevordert de rechtszekerheid.

De leden van de D66-fractie wijzen op het rapport Voor-werk II dat als leidraad wordt aanvaard voor het vaststellen van incassokosten. De leden van de NVI volgen Voor-werk II, aldus de leden. Zij vragen of dit zelfregulerend mechanisme voldoende is. Ook vragen zij of is gebleken van geluiden die duiden op misstanden, anders dan via de internetconsultatie. Tenslotte vragen de leden op grond waarvan de regering tot de conclusie is gekomen, dat de staffel van Voor-werk II onredelijk zou zijn. Aan de behandeling van dit wetsvoorstel door de Eerste Kamer gaat een voorgeschiedenis met de Tweede Kamer vooraf. In 2006 zijn door de Tweede Kamer vragen gesteld over de hoogte van de incassokosten. Aan de Kamer is toen aangegeven dat een wettelijke regeling van incassokosten niet nodig werd geacht, maar dat de ontwikkelingen nauwlettend

zouden worden gevolgd. Eind 2008 is tijdens een Algemeen Overleg het rapport «Incassokosten, een bron van ergernis» van de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR) besproken, waarin misstanden in de incassomarkt aan de orde zijn gesteld. Een meerderheid van de Kamer heeft toen om een wettelijke regeling van de incassokosten gevraagd (Kamerstukken II 2008/09, 24 515, nr. 144). Mijn voorganger heeft toen wetgeving toegezegd. Er is – gegeven het rapport en de wens van de Kamer – geen verder onderzoek naar misstanden verricht.

Naar aanleiding van de wens van de Kamer zijn de contouren van een wettelijke regeling geschetst. Vervolgens is via het internet over een concept-wetsvoorstel met een concept-besluit geconsulteerd. Uit de internetconsultatie bleek steun voor een regeling die rechtszekerheid brengt over de hoogte van de incassokosten. De meningen van de verscheidene belanghebbenden verschillen over hoe een dergelijke regeling moet worden ingevuld. Zo vonden sommigen het minimumtarief te hoog, anderen te laag.

In de praktijk werd en wordt vaak het rapport Voor-werk II toegepast. Door rechters bij een incassozaak, maar ook in de buitengerechtelijke fase wordt het rapport vaak als uitgangspunt genomen, bijvoorbeeld door incassobureaus. Voor-werk II is echter geen wetgeving, het bevat aanbevelingen aan de rechterlijke macht over hoe zij met incassokosten kunnen omgaan. De rechters, noch de incasseerders zijn aan het rapport gebonden. Er kunnen hogere incassokosten in rekening worden gebracht. Het is daarom op dit moment niet altijd duidelijk wat als redelijke incassokosten gelden. Die rechtsonzekerheid is ongewenst en kan tot onnodige procedures leiden. Ik ben ervan overtuigd dat het wetsvoorstel daarom een belangrijke bijdrage levert in het scheppen van duidelijkheid over de incassokosten. De schuldeiser en de schuldenaar weten van tevoren hoeveel incassokosten in rekening mogen worden gebracht. Ik acht de staffel van het rapport Voor-werk II, die haar waarde in de rechtspraak jarenlang heeft bewezen, niet onredelijk, en daarom heb ik er met de voorgestelde regeling bij aangesloten. Ik heb wel gekozen om de incassokosten te berekenen als percentage van het verschuldigde bedrag. Dit wijkt af van Voor-werk II, waarbij vorderingen van een bepaalde grootte zijn gekoppeld aan één incassobedrag. Zo geldt volgens Voor-werk II voor vorderingen vanaf € 250 tot € 500 een incassobedrag van € 75. Voor vorderingen van € 500 tot € 1 250 geldt een incassobedrag van € 150. Ik zie als nadeel van dit systeem dat men bij een klein verschil in hoogte van de vordering in een volgend incassotarief uitkomt (bijv. bij een verschuldigd bedrag van € 480 zijn de incassokosten € 75; bij een verschuldigd bedrag van € 510 zijn de incassokosten € 150). Een procentuele berekening, waarbij de incassokosten automatisch aanpassen aan de hoofdsom van de vordering, lijkt meer gepast.

De leden van de fractie van D66 vragen waarom de regering de belangen van schuldeisers die de door hen aan het incassobureau betaalde btw moeten afdragen, minder betekenis wil toekennen. De leden vragen in overweging te nemen met het wetsvoorstel te wachten totdat ook het wetsvoorstel verhoging griffierechten aan de orde komt, zodat een allesomvattend beeld van de kostenproblematiek kan worden besproken en beoordeeld.

In de oorspronkelijke regeling van de incassokosten was voorgesteld om in het besluit geen onderscheid te maken tussen btw-plichtige ondernemers en ondernemers zonder btw-plicht. Dit had tot gevolg dat wanneer een schuldeiser een derde inschakelde om incassohandelingen te verrichten en de derde daarvoor btw bij hem in rekening bracht, deze btw voor de schuldeiser als extra kostenpost gold als hij de btw niet kon verrekenen. Voor een dergelijk systeem was gekozen uit het oogpunt van eenvoud van de regeling, waarbij slechts de hoofdsom van de vordering bepalend zou zijn voor de incassokosten. Tijdens de plenaire behandeling

van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer is echter kritiek geuit op dit aspect van de regeling. Ik heb toen toegezegd de regeling op dit onderdeel aan te passen, zodat voor niet btw-plichtige ondernemers de vergoeding voor incassokosten wordt verhoogd met een percentage dat gelijk is aan het btw-percentage. Aldus kunnen zij de btw op de schuldenaar verhalen en geldt dit niet als extra kostenpost. Dit sluit aan bij het systeem van Voor-werk II.

Het wetsvoorstel biedt een basis om de incassokosten te normeren. Zo wordt rechtszekerheid geschapen en worden onredelijk hoge incassokosten voorkomen. De regeling voor de incassokosten zal zowel gelden voor het geval dat de vordering buitengerechtelijk wordt geïnd, als voor het geval dat het geding voor de rechter komt. Het wetsvoorstel heeft een grote meerwaarde en ik zie geen noodzaak om de behandeling van het wetsvoorstel uit te stellen en in samenhang met het wetsvoorstel over de griffierechten te behandelen. Het wetsvoorstel over de incassokosten zorgt ervoor dat de vraag of de incassokosten redelijk zijn, niet langer aan de rechter behoeft te worden voorgelegd.

De leden van de D66-fractie constateren dat de regeling geen oplossing biedt voor de incasso van vorderingen uit overeenkomst boven € 25 000, noch voor schadevorderingen op de consument. Zij vragen of dat tot rechtsongelijkheid leidt, waarbij zij verwijzen naar een artikel van Venhuizen¹. Verder stellen de leden dat een schuldenaar bij een vordering boven € 25 000 of bij een schadevordering nog wel een beroep kan doen op artikel 241 en 242 Rv. De leden vragen waarom omtrent het «voorrecht van artikel 241 Rv» een splitsing is gemaakt tussen groepen van te beschermen consumenten.

Vooropgesteld wordt dat ik tijdens de behandeling van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer heb toegezegd dat de begrenzing van de normering van vorderingen tot € 25 000 kan vervallen. De regeling zal van toepassing zijn op geldvorderingen ongeacht de hoogte daarvan. Zoals toegezegd aan de Tweede Kamer heb ik over de staffel voor vorderingen van meer dan € 25 000 geconsulteerd. In een consultatiebrief is een voorstel gedaan hoe de berekening van de incassokosten voor deze grotere vorderingen eruit zou kunnen zien. De reacties waren wisselend. Zij zullen worden betrokken bij de aanpassing van het ontwerpbesluit. Schadevorderingen worden van het toepassingsbereik uitgesloten omdat daarbij de hoogte van de vordering vaak niet eenvoudig is vast te stellen. Menigmaal is er discussie over de aansprakelijkheid en de omvang van de schade. De incassokosten zijn dan mede afhankelijk van de mate waarin de vordering al in de buitengerechtelijke fase wordt betwist. In dergelijke gevallen kunnen incassokosten (art. 6:96 lid 2 (c) BW) zich vermengen met de kosten om schade en aansprakelijkheid vast te stellen (art. 6:96 lid 2 (b) BW), waarvoor geen regeling ter normering wordt getroffen.

Er wordt een uitzondering gemaakt voor de gevallen waarin partijen de hoogte van de schadevordering bij overeenkomst hebben vastgesteld. Er is dan geen discussie meer over de hoofdsom van de schadevordering en de incassokosten kunnen dan eenvoudig aan de hand van die hoofdsom worden berekend. De tweede uitzondering geldt voor een verbintenis tot betaling van een geldsom die is omgezet in een verbintenis tot vervangende schadevergoeding op grond van artikel 6:87 BW. In dat geval zal de schadevergoeding gelijk zijn aan de oorspronkelijke geldsom en kunnen de incassokosten eenvoudig worden berekend. Door ook omgezette vorderingen van artikel 6:87 BW onder de regeling te brengen, wordt voorkomen dat schuldeisers hun vorderingen middels dat artikel omzetten in schadevorderingen om de toepassing van de regels voor de incassokosten te omzeilen.

Artikel 241 Rv ziet op het «van kleur verschieten» van incassokosten wanneer het tot een gerechtelijke procedure komt. Dit houdt in dat handelingen waarvoor de regeling inzake de proceskosten een vergoeding

¹ «De verhaalbaarheid van buitengerechtelijke kosten», S.M.A.M. Venhuizen, *WPNR* 2011, 6881.

pleegt in te sluiten, niet voor vergoeding als incassokosten in aanmerking komen. Voorgesteld wordt aan artikel 241 Rv toe te voegen dat de regeling over het van kleur verschieten niet geldt voor de incassokosten die wettelijk worden genormeerd. Omdat de grens van € 25 000 vervalt, zullen dat de incassokosten voor geldvorderingen tot onbepaalde hoogte zijn. Er wordt dus niet langer een onderscheid gemaakt tussen consument-schuldenaren met een vordering tot € 25 000 en consumenten-schuldenaren met hogere vorderingen. Voor beide groepen geldt dat ook wanneer het tot een gerechtelijke procedure komt, de incassokosten conform de wettelijke regeling worden vastgesteld. Dat geldt ook voor de incassokosten van een schadevordering indien de hoogte van die vordering vaststaat. Voor de schadevorderingen waarvan de hoogte niet vaststaat, worden de incassokosten niet genormeerd. Er is geen reden om die incassokosten uit te zonderen van de regel dat ze van kleur verschieten.

Artikel 242 Rv betreft de mogelijkheid voor de rechter om de incassokosten te matigen. De rechter kan overeengekomen incassokosten uitsluitend matigen tot incassokosten die, gelet op de tarieven volgens welke zodanige kosten aan de opdrachtgevers gewoonlijk in rekening worden gebracht, jegens de wederpartij redelijk zijn. Doordat de incassokosten worden genormeerd, komt men in die gevallen aan het matigingsrecht van de rechter niet meer toe. De wet bepaalt immers reeds wat als redelijk heeft te gelden. Door het vervallen van de grens van € 25 000 geldt dat voor de genormeerde incassokosten voor geldvorderingen van onbepaalde hoogte. Dit draagt ook bij aan de rechtszekerheid.

Overigens blijven voor de incassokosten waarover bedrijven onderling in afwijking van de wettelijke regeling afspraken hebben gemaakt, het bepaalde in artikel 241 Rv (van kleur verschieten) en artikel 242 Rv (matigingsrecht rechter) wel van toepassing. Die kosten zijn immers niet wettelijk genormeerd zodat er geen sprake is van kosten als bedoeld in artikel 96, vierde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, die in de artikelen 241 en 242 van het toepassingsbereik zijn uitgesloten. Mochten bedrijven onderling afspraken hebben gemaakt over incassokosten, waardoor deze op een onredelijk bedrag uitkomen, dan kan de rechter deze incassokosten matigen. Ook de regel over het van kleur verschieten blijft hier van toepassing voor zover de overeengekomen incassokosten betrekking hebben op handelingen waarvoor de regeling inzake proceskosten een vergoeding pleegt in te sluiten.

Het lid van de SGP-fractie vraagt of vorderingen eerder uit handen zullen worden gegeven aan de gerechtsdeurwaarder en in het gerechtelijk traject belanden, als de toegestane incassokosten ver beneden de kostprijzen zouden liggen, zoals de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen (NVI) stelt. Het lid vraagt of de rechtspraak daarop berekend is. Ik verwacht niet dat het wetsvoorstel ertoe leidt dat een hoger percentage vorderingen in het gerechtelijke traject zal worden afgedaan. Doordat de incassokosten worden genormeerd, behoeft de vraag naar redelijkheid van de hoogte van die kosten niet aan de rechter te worden voorgelegd. Voorts ga ik ervan uit dat voor € 40 een adequaat incassotraject kan worden gevolgd. Dit minimumbedrag sluit ook aan bij Voor-werk II. Het minimumbedrag is dwingend met betrekking tot vorderingen op consumenten. Ik heb begrepen dat bij consumentenvorderingen veel gebruik wordt gemaakt van geautomatiseerde processen, waardoor de kosten omlaag worden gebracht. Bij vorderingen tussen bedrijven onderling kunnen partijen hogere incassokosten overeenkomen. Bovendien krijgt de consument nog een kans om de vordering te voldoen alvorens geconfronteerd te worden met incassokosten. Dit maakt het aantrekkelijk om alsnog binnen 14 dagen te betalen. Ook kan dit het oplopen van de vordering en een gang naar de rechter voorkomen.

Overigens wil ik er op wijzen dat een algemene regeling voor de incassokosten is getroffen met een forfaitair bedrag aan incassokosten. Er is voor een berekenwijze gekozen die gemiddeld voor alle incassozaken tot een redelijk incassobedrag moet leiden. Wanneer er sprake is van een schuldenaar met problematische schulden die hij zelf niet kan oplossen, kan hij zich bijvoorbeeld tot de gemeente wenden voor schuldhulpverlening. Dit kan eventueel uitmonden in een schuldsaneringsprocedure. De consequentie van een forfaitair systeem is dat de vergoeding van de incassokosten waarop aanspraak kan worden gemaakt, de ene keer lager en de andere keer hoger kan liggen dan de daadwerkelijk gemaakte kosten. Ik denk dat het gekozen bedrag van € 40 een redelijk bedrag is dat voortbouwt op de geldende praktijk en in verhouding staat tot het verschuldigde bedrag.

3. Vorderen van buitengerechtelijke incassokosten

Eén kosteloze aanmaning

De leden van de VVD-fractie schetsen de situatie dat door het wetsvoorstel mogelijk meer vorderingen door de schuldeiser zelf zullen worden geïnd omdat de vordering snel met incassokosten wordt verhoogd na één aanmaning. Zij vragen of de regering dit scenario heeft voorzien of heeft beoogd.

Het uitgangspunt dat vorderingen moeten worden voldaan, is niet verlaten. Een schuldeiser mag handelingen verrichten om betaling van het openstaande bedrag af te dwingen. Het wetsvoorstel schrijft voor dat er pas kosten voor die handelingen in rekening kunnen worden gebracht indien de consument is aangemaand en aan de aanmaning geen gevolg is gegeven. Het wetsvoorstel bepaalt niet welke incassohandelingen er verder moeten worden verricht en wie de incasso moet verzorgen, de schuldeiser zelf of een derde.

Het is mogelijk dat schuldeisers naar aanleiding van het wetsvoorstel bepalen de incasso zelf ter hand te nemen, omdat dat voor hen het meest effectieve traject is. Het doel van het wetsvoorstel is om duidelijkheid te verschaffen over de incassokosten en onredelijk hoge incassokosten tegen te gaan, ongeacht wie de inning van de vordering op zich neemt. In die zin maakt het wetsvoorstel bewust geen onderscheid tussen incasso door de schuldeiser zelf en incasso door een derde in opdracht van de schuldeiser. Ook onder het huidige recht kan een schuldeiser een (redelijke) vergoeding voor zijn eigen incassokosten op de schuldenaar verhalen. Voorwaarde voor het zich kunnen beroepen op een vergoeding van incassokosten, is dat er daadwerkelijk kosten zijn gemaakt. Ik verwacht dat schuldeisers een traject kiezen waarmee het innen van hun vordering de grootste kans van slagen heeft. Zij zullen zelf kiezen welke incassohandelingen zij (laten) verrichten en of direct of stapsgewijs de incassokosten in rekening worden gebracht. Het wetsvoorstel perkt die keuzevrijheid niet in.

De leden van de CDA-fractie stellen dat het voor de hand ligt dat crediteuren zelf de eerste kosteloze aanmaning zullen versturen en bij de volgende aanmaningen de volledige incassokosten in rekening brengen. Zij vragen of de regering met deze leden van mening is dat zulks ongewenst is.

Het wetsvoorstel laat de schuldeiser vrij om een zo effectief mogelijk incassotraject in te richten. Er is voor gekozen niet vast te leggen welke incassohandelingen moeten worden verricht en welk bedrag daaraan gekoppeld is. Enkel is bepaald welk bedrag in rekening mag worden gebracht voor het totaal aan incassohandelingen. Dit systeem gaat ervan uit dat incassohandelingen worden verricht maar laat aan de schuldeiser welke dit zijn. Het geeft ruimte om per wanbetaler een zo effectief

mogelijk incassotraject te volgen. Het is mogelijk dat een schuldeiser direct 14 dagen na zijn aanmaning het gehele bedrag aan incassokosten in rekening brengt. Dat betekent nog niet dat de vordering hiermee is geïnd. Ook de schuldeiser zal zich de inspanningen van een gerechtelijk traject willen besparen en de voorkeur geven aan afdoening in het buitengerechtelijke traject. Al is het maar omdat bij toewijzing van de vordering weliswaar veroordeling van de schuldenaar in de proceskosten inclusief griffierechten plaatsvindt, maar dit nog niet betekent dat de schuldeiser deze kosten ook daadwerkelijk op de schuldenaar kan verhalen, bijvoorbeeld omdat de schuldenaar geen geld heeft.

De schuldeiser kan er ook voor kiezen de incassokosten stapsgewijs te verhogen, wanneer hij bijvoorbeeld van mening is dat de schuldenaar dan eerder bereid is het verschuldigde bedrag te voldoen. Het doel van de incassohandelingen is immers dat het verschuldigde bedrag wordt betaald. Ik laat het aan de schuldeiser over om – tegen de achtergrond van de specifieke markt en de persoon van de schuldenaar – een zo effectief mogelijk incassotraject te kiezen.

De leden van de D66-fractie menen dat volgens bestaande incassopraktijk meerdere aanmaningen worden verstuurd, voordat buitengerechtelijke kosten worden berekend. De leden vragen om een reactie op een bericht van de NVI dat het wetsvoorstel ten koste van de bestaande praktijk gaat. De NVI stelt dat aangezien het wetsvoorstel niet voorschrijft welke kwaliteit het incassoproces moet hebben, noch dat incassokosten pas in rekening kunnen worden gebracht als de vordering uit handen is gegeven aan een incassobureau, gevreesd moet worden dat schuldeisers zelf reeds vanaf de tweede aanmaning de volle incassokosten in rekening kunnen brengen. Ik heb er bewust voor gekozen niet vast te leggen welke incassohandelingen moeten worden verricht en welk bedrag aan een bepaalde incassohandeling is gekoppeld. Dat zou tot een vergaand en gedetailleerd ingrijpen in de markt leiden. Ik wil ruimte laten aan een schuldeiser om zelf te bepalen hoe hij de vordering int. De schuldeiser heeft recht op nakoming. Hij kan ervoor kiezen de vordering zelf te innen en daartoe incassohandelingen te verrichten. Niet goed is in te zien waarom een schuldeiser in dat geval geen recht zou hebben op vergoeding van zijn incassokosten.

Naar aanleiding van de schriftelijke opmerkingen van de fracties in de Tweede Kamer is bij nota van wijziging in het wetsvoorstel opgenomen dat een consument-schuldenaar eerst moet worden aangemaand voordat incassokosten in rekening kunnen worden gebracht. De aanmaning moet worden verstuurd na het intreden van het verzuim. De schuldenaar is in dat geval dus reeds te laat met betalen, maar krijgt nog een laatste kans het geldbedrag zonder incassokosten te voldoen. Hij kan dus niet door de incassokosten worden overvallen. Ik acht het niet gewenst verder voor te schrijven welke handelingen moeten worden verricht.

Tarieven

De leden van de VVD-fractie halen de NVI aan, die stelt dat omdat voor € 40 geen gedegen buitengerechtelijk incassotraject kan worden gerealiseerd, vorderingen naar verwachting sneller uit handen zullen worden gegeven aan de gerechtsdeurwaarders. De kosten voor de consument zouden daardoor oplopen. De leden vragen hoe de opvatting van de NVI wordt beoordeeld. De leden van de CDA-fractie vragen aan te geven of de incassotarieven redelijkerwijs kostendekkend zijn en of over de tarieven overleg heeft plaatsgevonden. Het lid van de SGP-fractie vraagt hoe het bedrag van € 40 is onderbouwd. Verder vraagt dit lid naar een reactie op de berekening van de NVI dat het bedrag van € 40 leidt tot een gemiddelde opbrengst van € 21,20 voor de behandeling van één

vordering en naar een reactie op de stelling dat het minimumbedrag minstens € 62 zou moeten bedragen.

Ik verwacht niet dat door het wetsvoorstel meer vorderingen in het gerechtelijke traject zullen belanden. Zoals hierboven aangegeven, verwacht ik dat er voor de genormeerde tarieven, waaronder het bedrag van € 40 voor vorderingen tot € 266,66, een gedegen incassotraject kan worden gevolgd. De consument kan de vordering alsnog binnen 14 dagen na de aanmaning voldoen. Daarna is hij ook incassokosten verschuldigd. Als de wettelijk toegestane incassokosten in rekening worden gebracht weet de consument dat hij alleen maar verliest wanneer het voor een overigens niet-betwiste vordering tot een gerechtelijke procedure komt. Hij heeft er baat bij als de zaak in het buitengerechtelijke traject wordt afgedaan. Ook de schuldeiser zal trachten om de vordering minnelijk te incasseren.

Het alternatief dat de NVI voorstelt is dat er een minimumbedrag van € 62 wordt vastgelegd. De bij de NVI aangesloten incassobureaus passen, indien er niets over de incassokosten is overeengekomen, op grond van de criteria voor het incasso-keurmerk van de NVI rapport Voor-werk II toe en kunnen op grond van die criteria een bedrag van € 25 bovenop het tarief van Voor-werk II rekenen ten behoeve van inname van het dossier. Ik acht een vast minimumbedrag van € 62 niet in een redelijke verhouding staan tot de hoogte van de vorderingen waarvoor het minimumbedrag geldt. Dit zou namelijk tot gevolg hebben dat bij een verschuldigd bedrag van bijvoorbeeld € 60 na de aanmaning een bedrag van € 122 zou kunnen worden gevraagd, een verdubbeling. Een bedrag van € 62 sluit ook niet aan bij de geldende praktijk op basis van Voor-werk II. Ik acht het van belang te benadrukken dat bij een forfaitair systeem niet wordt getoetst of de daadwerkelijke kosten voor de handelingen die zijn verricht overeenkomen met de kosten die worden vergoed. Het vaststellen van een – gemiddeld – redelijk minimumbedrag is dan van groot belang.

Voor de hoogte van de tarieven is aansluiting gezocht bij het rapport Voor-werk II dat door rechters wordt toegepast om de buitengerechtelijke incassokosten vast te stellen. Over een voorontwerp van de regeling is geconsulteerd. Het voorontwerp ging uit van dezelfde tarieven als thans in het ontwerpbesluit zijn opgenomen (15% over eerste € 2 500 van de hoofdsom; 10% over volgende € 2 500, 5% over de volgende € 5 000, 1% over de volgende € 15 000 met een minimumbedrag van € 40). Vanuit verschillende belangengroepen is gereageerd op de consultatie. Door respondenten is verschillend gereageerd op de voorgestelde minimum hoogte van € 40 voor vorderingen tot € 266,66. Zo heeft de NVI, zoals hierboven aangegeven, voor een minimumbedrag van € 62 gepleit. De Consumentenbond heeft aangegeven dat het minimumbedrag van € 40 en het eerste percentage van 15% te hoog zijn. De KBvG heeft (met andere partijen) in een incassoadvies een bedrag van € 45 voorgesteld voor vorderingen op consumenten. De LOSR kon met de voorgestelde rekenwijze instemmen. Gezien de verscheidenheid aan reacties en de belangen die daarbij spelen heb ik besloten dat € 40 een redelijk minimumbedrag is en dat ook de percentages om de incassokosten vast te stellen voldoen aan de redelijkheidseis. Ik denk dat het goed is dat er nu eerst ervaring wordt opgedaan met de voorgestelde tarieven.

Ik wijs er nog op dat door de toegezegde aanpassing van de regeling, voor schuldeisers die een btw-plichtige derde inschakelen voor de inning van de vordering (bijvoorbeeld een incassobureau) maar deze btw zelf niet kunnen aftrekken, geldt dat de incassokosten mogen worden verhoogd met een percentage dat gelijk is aan het btw-percentage ($€ 40 + 19\% = € 47,60$).

De leden van de CDA-fractie vragen of het voor de praktijk duidelijk is hoe met de berekening van de btw-tarieven moet worden omgegaan. De leden van de fractie van D66 wijzen er op dat niet bekend is dat de wijze van btw-verrekening conform het rapport Voor-werk II in de praktijk problemen oplevert. Zij vragen om een reactie.

Op grond van de oorspronkelijk voorgestelde regeling was het voor een schuldeiser niet mogelijk btw voor incassodiensten op de schuldenaar te verhalen, indien hij deze btw niet kon verrekenen. Daarvoor was gekozen in verband met de eenvoud van de regeling. Indien alleen de hoofdsom voor de berekening van de incassokosten van belang is, behoeft met de vraag of de schuldeiser de btw dan wel niet kan verrekenen, geen rekening te worden gehouden. Er bleek echter verzet tegen dit aspect van de regeling. Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer heb ik daarom toegezegd de regeling aan te passen, zodat schuldeisers die de btw niet kunnen verrekenen, deze op de schuldenaar kunnen verhalen (Handelingen II 2010–2011, nr. 72, item 17, blz. 40). Hiertoe zal het ontwerpbesluit worden aangepast. Daarmee wordt aangesloten bij de huidige praktijk.

Optellen vorderingen

De leden van de D66-fractie wijzen erop dat de regeling over meerdere vorderingen in het voorgestelde artikel 6:96 lid 6 BW problemen geeft bij vorderingen uit duurovereenkomsten, zoals huur. Zij vragen wat precies wordt bedoeld met «meer dan een vordering» in het zesde lid van artikel 6:96 BW. Ook vragen zij over welke termijn het optellen dient plaats te vinden, voordat de vordering ter incasso kan worden gebracht. In het zesde lid van artikel 6:96 BW is een regeling getroffen voor het geval een schuldeiser meerdere vorderingen heeft op dezelfde schuldenaar. Deze vorderingen kunnen voortvloeien uit één overeenkomst (bijvoorbeeld huur) of uit verschillende overeenkomsten (bijvoorbeeld meerdere koopovereenkomsten). Zodra de schuldenaar in verzuim is en de vordering opeisbaar is, kan een schuldeiser aanvangen met het incassotraject. Hij heeft immers recht op nakoming. Wanneer de schuldenaar een consument is, zal er eerst een aanmaning moeten worden gestuurd. In duurovereenkomsten kunnen bepalingen zijn opgenomen over de verschuldigdheid en opeisbaarheid van volgende vorderingen, indien een (maand)bedrag niet is voldaan. Dit kan dus per geval verschillen, afhankelijk van wat is overeengekomen. Artikel 6:96 lid 6 BW bepaalt dat indien een schuldeiser meerdere opeisbare vorderingen heeft op een schuldenaar en hij is het incassotraject voor deze vorderingen niet aangevangen door het sturen van een aanmaning, hij de vorderingen voor de berekening van de incassokosten bij elkaar moet optellen. Als bijvoorbeeld de huur over de maanden januari en februari open staat en de schuldeiser heeft voor geen van die maanden nog een aanmaning verstuurd, moet hij de incassokosten berekenen over twee maanden huur. Indien de schuldeiser het incassotraject voor een verschuldigde termijn wel is aangevangen doordat hij een aanmaning heeft gestuurd, dient hij de incassokosten over de verschuldigde termijn waarvoor hij heeft aangemaand te berekenen. De incassokosten over eventuele volgende opeisbare termijnen, dienen in dat geval separaat te worden berekend. Als de verhuurder een aanmaning heeft gestuurd omdat de huur van januari niet is voldaan, en vervolgens wordt ook de huur over februari niet betaald, dan kan hij de incassokosten voor het innen van de huur van februari berekenen op grond van het huurbedrag van de maand februari. Voor het innen van die maand huur zal hij immers nieuwe handelingen verrichten. Indien hij nog geen handelingen heeft verricht voor de huur van februari en vervolgens ook de huur van de maand maart verschuldigd

wordt, en hij dan tot incasso wil overgaan, moet hij de incassokosten over de maandbedragen van februari en maart tezamen berekenen.

4. Rechterlijke matiging

De leden van de VVD-fractie vragen te beargumenteren waarom aan de rechter zijn matigingsbevoegdheid met betrekking tot incassokosten is ontnomen (artikel 242 lid 2 Rv). De leden van de CDA-fractie vragen of er ten aanzien van de genormeerde bedragen een matigingsbevoegdheid van de rechter bestaat. De leden van de D66-fractie vragen waarom het matigingsinstrument van de rechter niet in tact is gelaten.

Het wetsvoorstel dient om onredelijk hoge incassokosten tegen te gaan en rechtszekerheid te bieden over de hoogte van de incassokosten die in rekening mogen worden gebracht. Hiertoe zullen de buitengerechtelijke incassokosten van geldvorderingen worden genormeerd. De incassokosten zijn forfaitaire bedragen die worden berekend als percentage van de hoofdsom van de vordering. Er is in dit forfaitaire systeem geen plaats voor matiging van de incassokosten door de rechter. Wat in het buitengerechtelijke traject als redelijke incassokosten wordt beschouwd, geldt ook als redelijk indien het tot een geding komt. Wanneer het mogelijk zou zijn dat de rechter de incassokosten lager vaststelt, zou een van de grondslagen van dit wetsvoorstel, namelijk de rechtszekerheid over de incassokosten worden aangetast. Partijen kunnen dan alsnog de redelijkheid van de genormeerde incassokosten in twijfel trekken en het aan laten komen op een gerechtelijke procedure. Dat is niet gewenst en wordt met dit wetsvoorstel voorkomen. Vanzelfsprekend zal de rechter geen incassokosten conform de wettelijke regeling toewijzen indien er in het geheel geen incassohandelingen zijn verricht. Zodra de regeling voor de genormeerde incassokosten van toepassing is, dat wil zeggen voor de gevallen dat de schuldenaar een consument is en voor de gevallen dat het een vordering tussen bedrijven betreft die geen afspraken hebben gemaakt over de incassokosten, kan de rechter de incassokosten niet verder matigen dan de kosten die uit het besluit volgen.

Bovendien kan een rechter thans op grond van artikel 242 Rv overeengekomen incassokosten uitsluitend matigen tot incassokosten die, gelet op de tarieven volgens welke zodanige kosten aan de opdrachtgevers gewoonlijk in rekening worden gebracht, jegens de wederpartij redelijk zijn. Door de wettelijke normering van de maximale incassokosten wordt deze norm voor redelijke bedongen incassokosten ingevuld.

De leden van de D66-fractie wijzen op het probleem van de dubbele incassokosten; de vordering wordt verhoogd met de eigen kosten van de schuldeiser om een vordering te innen (bv. administratiekosten). De leden ontvangen graag een reactie op deze problematiek. De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) heeft in haar advies in overweging gegeven het matigingsinstrument in tact te laten, aldus de leden. Zij vragen waarom de aanbeveling van de NVvR niet is overgenomen.

De regeling sluit voor de berekening van de vergoeding van de incassokosten aan bij de hoofdsom van de vordering. Het oorspronkelijk aan de schuldeiser verschuldigde bedrag is het uitgangspunt. Daarbij mogen dus niet andere kosten zoals administratiekosten worden opgeteld om de incassokosten te berekenen. Evenmin mogen naast de wettelijk genormeerde incassokosten afzonderlijk administratiekosten in rekening worden gebracht. De vergoeding omvat alle incassohandelingen, ongeacht de omschrijving van de kosten van die handelingen (bijv. registratiekosten, intakekosten, beheerskosten).

5. Tot slot

De leden van de fractie van de VVD vragen om een reactie op de verwachting van de NVI dat de hoeveelheid gerechtelijke procedures als gevolg van het wetsvoorstel zal verdubbelen. De leden vragen of gerechtelijke procedures over niet of te late betaling met name vorderingen tot € 25 000 of juist hogere vorderingen betreffen.

Ik verwacht niet dat er als gevolg van dit wetsvoorstel een toename van het aantal gerechtelijke procedures zal plaatsvinden. Het wetsvoorstel schept zekerheid over de hoogte van de incassokosten die in rekening mogen worden gebracht. Hiervoor hoeft men niet langer naar de rechter te stappen. Ik verwijs naar het antwoord op soortgelijke vragen van de leden van de fracties van de SGP en de VVD.

Voor de volledigheid merk ik op dat ik tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer heb toegezegd dat de begrenzing van de regeling tot vorderingen van € 25 000 kan vervallen. Hierdoor worden ook de incassokosten voor vorderingen tot onbepaalde hoogte genormeerd.

Het aantal handelszaken bij de sector kanton waarbij het gaat om vorderingen van minder dan € 25 000 is meer dan 500 000 per jaar. Het aantal handelszaken bij de sector civiel waarbij het gaat om vorderingen van meer dan € 25 000 betreft ongeveer 60 000 per jaar. Hoewel dit niet allemaal incassozaken betreffen kan uit deze cijfers worden afgeleid dat de meeste vorderingen relatief klein zijn, waarbij het merendeel de grens van € 5 000 niet overschrijdt.

De leden van de CDA-fractie vragen om een reactie op de brief van 30 mei 2011 van de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR).

De LOSR wijst op de regeling in artikel 6:96 lid 6 BW voor het optellen van vorderingen. De LOSR acht de regeling niet toereikend bij termijnbetalingen voor het geval na iedere maand een aanmaning is verstuurd.

De regeling over het optellen van vorderingen ziet op de situatie dat de schuldeiser meerdere openstaande vorderingen op dezelfde schuldenaar heeft, en hij voor geen van deze vorderingen aangevangen is met de incassohandelingen waaronder het versturen van de (kosteloze) aanmaning. In dat geval dient hij de hoofdsommen van de openstaande vorderingen bij elkaar op te tellen en de incassokosten aan de hand van het totaalbedrag te berekenen. Het staat de schuldeiser vrij bij het verschuldigd worden van het bedrag direct met incassohandelingen aan te vangen. Doet hij dit en betaalt de schuldenaar niet op de aanmaning, dan kan hij inderdaad voor deze termijn de daarbij horende incassokosten in rekening brengen. Met tijdige incassomaatregelen kan hij proberen te bewerkstelligen dat de schuld niet verder oploopt.

Van belang is dat van tevoren niet vaststaat hoe groot de totale schuld uiteindelijk zal zijn. Wanneer men de incassokosten aan de totale schuld zou koppelen, zou bij het verschuldigd worden van elke nieuwe termijn de incassokosten opnieuw berekend moeten worden. Dat komt de rechtszekerheid niet ten goede en evenmin de duidelijkheid voor de consument. Ook heeft de schuldeiser inmiddels incassohandelingen verricht, waar een redelijke vergoeding tegenover dient te staan. Ik ben daarom van mening dat de regeling die voorgesteld is in het zesde lid van artikel 6:96 BW voldoet.

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten

Vergaderjaar 2011–2012

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

D

NADER VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR VEILIGHEID EN JUSTITIE¹

Vastgesteld 13 december 2011

De memorie van antwoord heeft de commissie aanleiding gegeven de volgende vragen en opmerkingen aan de regering voor te leggen.

1. Inleiding

De leden van de **VVD**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de memorie van antwoord. Zij waarderen het dat de regering in haar beantwoording zo uitgebreid is ingegaan op de gestelde vragen. Desalniettemin hebben deze leden nog een aantal nadere vragen. De fracties van het CDA, de PVV, de SP en D66 sluiten zich aan bij alle vragen en opmerkingen van de VVD-fractie.

De leden van de **PvdA**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de antwoorden van de regering en hebben naar aanleiding van deze antwoorden op één punt nog een vraag aan de regering. De SP-fractie sluit zich ook bij de vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie aan.

2. Algemeen

De leden van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie van de Eerste Kamer ontvingen een email d.d. 18 november 2011 van de Nederlandse Vereniging voor Incassobureaus over het wetsvoorstel. De leden van de **VVD**-fractie verzoeken de regering te reageren op de inhoud van deze e-mail.²

Bij brief d.d. 5 september 2011 bracht de Vereniging voor Credit Management (VVC/M/CMB) naar aanleiding van het wetsvoorstel een aantal punten onder de aandacht van de regering.³ Deze leden vernemen graag de visie van de regering op de punten die in deze brief naar voren worden gebracht.

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Broekers-Knol (VVD) (voorzitter), Kneppers-Heynert (VVD), Kox (SP), Engels (D66), Franken (CDA), Thissen (GL), Nagel (50PLUS), Ruers (SP), Van Bijsterveld (CDA) (vice-voorzitter), Duthler (VVD), Koffeman (PvdD), Quik-Schuijt (SP), Strik (GL), K.G. de Vries (PvdA), Knip (VVD), Hoekstra (CDA), Lokin-Sassen (CDA), Scholten (D66), De Boer (GL), De Lange (OSF), Ter Horst (PvdA), Beuving (PvdA), Koole (PvdA), Schrijver (PvdA), Reynaers (PVV), Popken (PVV), Frijters-Klijnen (PVV), Ester (CU) en Swagerman (VVD).

² Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke Ondersteuning onder griffienummer 148619.05.

³ Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke Ondersteuning onder griffienummer 148619.06.

3. Rechterlijke matiging

De leden van de **VVD**-fractie hebben in het voorlopig verslag een vraag gesteld over het matigingsrecht. Zij hebben begrip voor het voorstel van de regering om de buitengerechtelijke incassokosten te matigen. Zij zien echter niet in dat dit tevens met zich mee moet brengen dat de rechter het matigingsrecht met betrekking tot incassokosten wordt ontnomen. De mogelijkheid voor de rechter om in een individueel geval – in het licht van alle feiten en omstandigheden – gebruik te maken van het matigingsrecht, is een groot goed dat volgens deze leden niet zonder meer opzij gesteld dient te worden met het argument dat de forfaitaire incassokosten redelijk zijn. Kan de regering nog eens uiteenzetten waarom zij bij dit wetsvoorstel aan deze principiële bevoegdheid van de rechter toorn?

4. Vorderen van buitengerechtelijke incassokosten

Optellen van vorderingen

De leden van de D66-fractie hebben in het voorlopig verslag vragen gesteld over de incassokosten bij duurovereenkomsten. De leden van de **VVD**-fractie begrijpen het antwoord van de regering zo dat het voor een schuldeiser lucratief kan zijn, met het oog op het in rekening brengen van incassokosten, om steeds na iedere opeisbare termijn een aanmaning te versturen en bij het tweede schrijven incassokosten in rekening te brengen. Is die veronderstelling juist? Wanneer een schuldeiser bij duurovereenkomsten op die wijze te werk gaat en aannemende dat een en ander op rechtmatige wijze geschiedt, is de rechter in het geval van een procedure dan voor iedere opeisbare termijn gebonden aan de per opeisbare termijn genormeerde incassokosten, of is desalniettemin matiging mogelijk teneinde cumulatie van incassokosten te voorkomen? Uit het antwoord van de regering naar aanleiding van een vraag van de leden van de VVD-fractie over het matigingsrecht kan worden opgemaakt dat dit niet mogelijk is omdat, zoals de regering stelt, de forfaitaire incassokosten – dus ook per opeisbare termijn – redelijk zijn.¹ Graag een reactie van de regering.

In artikel 6:96 lid 6 BW is een regeling opgenomen voor het optellen van vorderingen. In het voorlopig verslag zijn verschillende vragen over deze regeling gesteld, onder meer naar aanleiding van de brief van de Landelijke Organisatie Sociaal Raadsliden (LOSR) van 30 mei 2011.² De LOSR acht de regeling van artikel 6:96 lid 6 BW namelijk niet toereikend bij termijnbetalingen, voor het geval na iedere termijn een aanmaning is verstuurd. De antwoorden van de regering op deze vragen hebben de zorgen van de leden van de **PvdA**-fractie op dit punt niet kunnen wegnemen. De cumulatie van incassokosten in de hiervoor geschetste situatie is naar de mening van deze leden onwenselijk en doet afbreuk aan de bescherming die dit wetsvoorstel aan de consument beoogt te bieden. In de brief van 30 mei 2011 heeft de LOSR erop gewezen dat de regeling in artikel 6:96 lid 6 BW, in de situatie dat na iedere termijn een aanmaning is gestuurd, een duidelijke verslechtering oplevert ten opzichte van de huidige jurisprudentie waarbij dossiers moeten worden samengevoegd en de kosten over de totale hoofdsom berekend moeten worden. Deze leden menen dat deze verslechtering van de positie van de consument niet de bedoeling van dit wetsvoorstel kan zijn en vragen de regering welke oplossing zij ziet voor deze problematiek.

Incassokosten na één aanmaning

De leden van de **VVD**-fractie hebben in het voorlopig verslag de vraag gesteld of door het wetsvoorstel mogelijk meer vorderingen door de

¹ Kamerstukken I 2011/12, 32 418, C, p. 12.

² Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke Ondersteuning onder griffienummer 148619.

schuldeiser zelf zullen worden geïnd, omdat een vordering al na één aanmaning kan worden verhoogd met incassokosten. Deze leden schetsten de situatie dat het resultaat kan zijn dat incassobureaus minder snel worden ingeschakeld. Tevens stelden zij de vraag of dit wellicht mede bedoeld is met het wetsvoorstel. Op die laatste vraag ontvingen zij helaas nog geen antwoord. Kan de regering het antwoord alsnog geven? Volgens de regering houdt de voorwaarde voor het zich kunnen beroepen op een vergoeding van incassokosten, in dat er daadwerkelijk kosten moeten zijn gemaakt.¹ Deze leden vragen hoe dit moet worden vastgesteld en door wie, nu de schuldeiser al na een eerste aanmaning zelf incassokosten in rekening kan brengen.² Graag een reactie.

Tarieven

De leden van de VVD-fractie lezen dat de regering denkt «dat het goed is dat er nu eerst ervaring wordt opgedaan met de voorgestelde tarieven.»³ Kunnen deze leden hieruit opmaken dat wanneer binnen een bepaalde, nog nader vast te stellen periode, zou blijken dat het minimumtarief van € 40 ontoereikend is – zoals de NVI met kracht van argumenten betoogt – een verhoging van het tarief zou kunnen plaatsvinden? Aan welke termijn denkt de regering dan?

De leden van de vaste commissie voor Veiligheid & Justitie zien de reactie van de regering – bij voorkeur binnen vier weken – met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Veiligheid & Justitie,
Broekers-Knol

De griffier van de vaste commissie voor Veiligheid & Justitie,
Van Dooren

¹ *Kamerstukken I 2011/12, 32 418, C, p. 8.*

² Zie eveneens *Kamerstukken I 2011/12, 32 418, C, p. 8*: «Dit systeem gaat ervan uit dat incassohandelingen worden verricht maar laat aan de schuldeiser welke dit zijn.»

³ *Kamerstukken I 2011/12, 32 418, C, p. 10.*

Vergaderjaar 2011–2012

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

E

NADERE MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 9 februari 2012

1. Inleiding

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van de nadere vragen die de leden van de VVD-fractie, ondersteund door de fracties van het CDA, de PVV, de SP en D66, hebben gesteld en de vraag van de leden van de PvdA-fractie, ondersteund door de SP-fractie, om nadere uitleg. Met het wetsvoorstel worden de incassokosten genormeerd waardoor duidelijkheid wordt gegeven over de incassokosten die in rekening mogen worden gebracht.

2. Algemeen

De leden van de fractie van de VVD verzoeken te reageren op het e-mailbericht van de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen (NVI) van 18 november 2011 en op de brief van de Vereniging voor Credit Management en het Verbond van Credit Management Bedrijven (VVCMB/VCMB) van 5 september 2011.

De NVI uit in haar e-mailbericht haar zorgen over het wetsvoorstel aan de hand van 7 punten. Deze hebben – terug gebracht tot de kern – betrekking op het minimumbedrag van € 40, de incassotarieven die de overheid hanteert en de kwaliteit van de incassoprocedure.

Deze punten zijn ook eerder naar voren gebracht. Vanzelfsprekend zullen niet alle betrokken partijen hetzelfde denken over de nieuwe incassotarieven. Zoals ik al eerder heb opgemerkt verwacht ik dat voor het minimumbedrag van € 40, alsook voor de overige incassokosten, een gedegen incassotraject kan worden gevolgd. Ik verwacht dan ook niet dat er meer vorderingen in het gerechtelijk traject zullen belanden.

De NVI heeft gesteld dat de overheid haar invorderingskosten kan verdubbelen zodra een verkeersboete niet tijdig wordt betaald. Dit berust op een misverstand. Verkeersboetes worden met 50% verhoogd wanneer niet op tijd wordt betaald. Wanneer voor de tweede keer moet worden aangemaand, wordt het openstaande boetebedrag met 100% verhoogd. Er bestaan daarnaast aparte regels voor de invorderingskosten van

dergelijke verkeersboetes. Zo wordt een bedrag aan invorderingskosten in rekening gebracht op basis van de Regeling vaststelling invorderingskosten. Het bedrag is afhankelijk van de vraag of een deurwaarder moet worden ingeschakeld. De desbetreffende invorderingskosten bedragen € 19,26 respectievelijk € 45,28. De onderhavige regeling ziet echter op de incassokosten bij uit overeenkomst voortvloeiende verbintenissen tot betaling van een geldsom. Voor wat betreft deze geldvorderingen is ook de overheid voor de hoogte van de incassokosten gehouden aan artikel 6:96 BW en de nieuwe regeling.

De NVI bepleit het wettelijk vastleggen van kwaliteitsregels voor incassobureaus. Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer heb ik toegezegd via een afzonderlijk traject de incassomarkt in kaart te brengen en te onderzoeken in hoeverre regulering van de kwaliteit van de incasso wenselijk en mogelijk is. Hiertoe heeft een rondetafelgesprek plaatsgevonden met belanghebbenden in de incassomarkt waar de verschillende standpunten naar voren zijn gebracht.

Tegelijk heb ik een onderzoek uitgezet om het nodige feitenmateriaal te verzamelen omtrent de aard en de omvang van de incassomarkt. Ik zal de Tweede Kamer dit voorjaar berichten over de uitkomsten van het onderzoek. Ik zal die brief ook aan uw Kamer doen toekomen.

De brief van de VVCM/VCMB heeft betrekking op een nadere schriftelijke consultatieronde over de regeling van de incassokosten. Tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer heb ik toegezegd de begrenzing van de regeling tot vorderingen van € 25 000 te laten vervallen en in overleg te treden over de wijze waarop de incassokosten voor die hogere vorderingen zou moeten worden berekend. Ook is tijdens die behandeling gevraagd naar een aparte staffel voor de incassokosten van vorderingen van bedrijven op bedrijven. Ik heb toen aangegeven te consulteren over de vraag of aan een dergelijke staffel behoefte is (Handelingen II 2010-2011, nr. 72, item 17). In juni 2011 is over beide zaken een consultatiebrief gestuurd aan verschillende organisaties waaronder VNO-NCW, LOSR en uit de incassobranche VVCM/VCMB. VVCM/VCMB heeft een berekenwijze van de incassokosten voorgesteld die afwijkt van het voorstel in de consultatiebrief, omdat dat naar de mening van VVCM/VCMB een meer evenwichtige staffel oplevert. Verder heeft VVCM/VCMB aangegeven een aparte staffel voor vorderingen van bedrijven onderling noodzakelijk te vinden.

De overige reacties op het voorstel voor de incassokosten waren wisselend. Zo is voorgesteld geen maximum aan incassokosten vast te stellen, zodat de procentuele berekening van de incassokosten ook voor heel grote vorderingen doorloopt, zijn verschillende percentages om de incassokosten te berekenen voorgesteld en is aangegeven dat ingestemd kon worden met het voorstel in de consultatiebrief. Op basis van deze reacties is de voorgestelde staffel van vorderingen van meer dan € 25 000 aangepast. Het maximum aan incassokosten wordt bereikt bij een vordering van € 1 miljoen, waarvoor maximaal € 6 775 aan incassokosten mag worden berekend. Bedraagt de vordering meer dan € 1 miljoen, dan blijven de incassokosten € 6775. Verder bleek uit de reacties op de consultatiebrief dat VNO-NCW geen behoefte heeft aan een aparte staffel voor de incassokosten voor vorderingen van bedrijven op bedrijven. Er is daarom gekozen niet een dergelijke staffel in de regeling op te nemen.

3. Rechterlijke matiging

De leden van de VVD-fractie vragen naar het matigingsrecht van de rechter.

Met het wetsvoorstel wordt de huidige norm van artikel 6:96 BW dat incassokosten «redelijk» moeten zijn, ingekleurd. Het open karakter van deze norm leidt in de praktijk tot onduidelijkheid. Met name bij incassotra-

jecten waarbij geen gang naar de rechter wordt gemaakt, bestaat behoefte aan duidelijkheid over de hoogte van de toegestane incassokosten. Komt een incassozaak voor de rechter, dan kan de rechter buitensporige incassokosten terugbrengen tot kosten van een redelijke proportie. Het is echter niet gewenst dat wanneer bij een overigens onbetwiste vordering onenigheid bestaat over de incassokosten, men voor die incassokosten naar de rechter moet. Overigens kan een rechter bedongen incassokosten op grond van artikel 242 Rv nu slechts matigen tot redelijke kosten, waarbij wordt gekeken naar gebruikelijke tarieven. Door het vastleggen van de incassokosten wordt de onduidelijkheid over wat als redelijke kosten heeft te gelden, weggenomen. In de regeling is bepaald hoeveel incassokosten maximaal bij een schuldenaar in rekening mogen worden gebracht. Ook wanneer het tot een geding komt, zal de rechter de incassokosten conform de wettelijke regeling vaststellen. Men komt daardoor aan een matiging van de rechter tot redelijke kosten niet meer toe. Zou men in het wetsvoorstel de mogelijkheid opnemen om een rechter lagere incassokosten te laten vaststellen dan de wettelijke forfaitaire incassokosten, dan zou men wederom de redelijkheid van de forfaitaire incassokosten in twijfel kunnen trekken. Men zou dan alsnog naar de rechter moeten voor uitsluitel over de redelijkheid van de incassokosten. Het uitgangspunt van de wet, duidelijkheid verschaffen over de incassokosten, zou daardoor worden ondermijnd.

4. Vorderen van buitengerechtelijke incassokosten

Optellen van vorderingen

De leden van de VVD-fractie vragen of zij de beantwoording van de vragen in het voorlopig verslag over de incassokosten bij duurovereenkomsten juist interpreteren, stellende dat het voor een schuldeiser lucratief kan zijn om steeds na iedere opeisbare termijn een aanmaning te versturen en bij het tweede schrijven incassokosten in rekening te brengen. Voorts vragen zij of een rechter in het geval van een procedure voor iedere opeisbare termijn gebonden is aan de per opeisbare termijn genormeerde incassokosten of dat matiging mogelijk is.

Een schuldeiser zal proberen te voorkomen dat het verschuldigde bedrag oploopt, bijvoorbeeld meerdere verschuldigde huurtermijnen. Het is dan ook niet ondenkbaar dat hij direct met incassohandelingen aanvangt, zodra een vordering opeisbaar is. Vanuit een oogpunt van preventie van een groeiende schuldenlast is het zelfs goed als een schuldeiser voortvarend is op dit punt. Het maakt de schuldenaar alert dat hij achterstallig is met het betalen en dat de schuldeiser het er niet bij zal laten zitten. De schuldeiser die er aldus werk van maakt, heeft dan recht op vergoeding van de kosten die hij daarbij maakt. In het wetsvoorstel is een regeling opgenomen voor het geval er meerdere vorderingen opeisbaar zijn, en de schuldeiser nog niet is aangevangen met incassohandelingen. De schuldeiser dient in dat geval de hoofdsommen van de verschillende vorderingen bij elkaar op te tellen om de incassokosten te berekenen. Hij heeft dan immers nog geen kosten gemaakt om de vorderingen te innen. Op welke wijze hij een vordering daartoe het meest efficiënt kan innen, wordt aan hem overgelaten.

Wanneer een incassogeschil voor de rechter komt, zal hij de gevorderde incassokosten kunnen toewijzen conform de wettelijke regeling. Ook bij duurovereenkomsten komt de rechter aan matiging van de incassokosten niet toe. Dat betekent dat de rechter meerdere verschuldigde termijnen voor de berekening van de incassokosten alleen bij elkaar zal optellen, indien de schuldeiser nog niet is aangevangen met incassohandelingen, zoals volgt uit het voorgestelde artikel 6:96 lid 6 BW.

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat de cumulatie van incassokosten bij termijnbetalingen onwenselijk is en achten het een verslechtering van de positie van de consument. Daarbij verwijzen zij naar de brief van de LOSR van 30 mei 2011. Zij vragen welke oplossing de regering ziet voor deze problematiek.

De regeling van de cumulatie van incassokosten geldt zowel wanneer het innen van de vordering buitengerechtelijk wordt afgedaan, als wanneer de zaak voor de rechter komt. Stel dat een huurder de huur over januari en februari verschuldigd is. De verhuurder heeft op 2 februari incassohandelingen aangevangen voor de opeisbare huur over de maand januari, en op 2 maart voor de opeisbare huur over de maand februari. Dit heeft niet tot betaling van de verschuldigde huurtermijnen geleid en de verhuurder stapt naar de rechter. Ik meen dat voor de hand ligt dat hiervoor één dagvaarding wordt gebruikt. De rechter zal in dit geval de gevorderde incassokosten over de maand januari en incassokosten over de maand februari kunnen toewijzen, conform de nieuwe wettelijke regeling. De verhuurder heeft in dit geval namelijk voor beide verschuldigde huurtermijnen incassohandelingen verricht. Stel dat de verhuurder in maart is aangevangen met incassohandelingen voor de maanden januari en februari en vervolgens naar de rechter gaat. Ook in dat geval zal dat middels één dagvaarding kunnen geschieden. De rechter zal de incassokosten vervolgens berekenen over het totaal aan verschuldigde huur. De handelingen van de verhuurder waren immers ook gericht op het innen van deze totaal verschuldigde huur. De jurisprudentie die de LOSR aanhaalt, betreft verschillende feiten en omstandigheden. Wel kan uit die zaken worden afgeleid dat nodeloos gemaakte kosten voorkomen moeten worden en dat een schuldeiser zijn schade zoveel mogelijk moet beperken. Dat principe geldt ook voor de regeling van de cumulatie van incassokosten in dit wetsvoorstel. Ik ben van mening dat de positie van de consument door dit wetsvoorstel niet wordt verslechterd.

Incassokosten na één aanmaning

De leden van de VVD-fractie vragen of het mede de bedoeling van het wetsvoorstel is dat incassobureaus minder snel worden ingeschakeld. Voorts vragen de leden hoe en door wie moet worden vastgesteld dat er daadwerkelijk incassokosten zijn gemaakt.

Het wetsvoorstel regelt hoeveel incassokosten maximaal aan een schuldenaar in rekening kunnen worden gebracht en vanaf welk moment dat kan. De schuldeiser kan ervoor kiezen om een vordering zelf te innen of bijvoorbeeld een incassobureau in te schakelen. Dit blijft een keuzevrijheid van diegene die de vordering heeft. Daarover bepaalt het wetsvoorstel niets. Mocht de schuldeiser een incassobureau inschakelen, dan regelt het wetsvoorstel voorts niet wat de schuldeiser voor de diensten van het incassobureau moet betalen. Het regelt alleen welk bedrag op de schuldenaar verhaald kan worden. Het wetsvoorstel laat de verhouding tussen een schuldeiser en derden die een vordering voor hem innen vrij. Het wetsvoorstel heeft dan ook niet tot doel de inschakeling van een incassobureau tegen te gaan.

Het wetsvoorstel geeft een nadere invulling aan artikel 6:96 BW. In artikel 6:96 BW is een regeling opgenomen voor de vergoeding van schade, te weten de kosten die iemand maakt om een vordering te innen wanneer niet op tijd is betaald. Er kan pas een beroep worden gedaan op een vergoeding op grond van artikel 6:96 BW wanneer er schade is, dus wanneer handelingen zijn verricht en daarmee kosten voor het innen zijn gemaakt. Het wetsvoorstel bepaalt niet welke incassohandelingen moeten worden verricht. Het wetsvoorstel koppelt de incassokosten die kunnen worden verhaald alleen aan de hoofdsom van de vordering. Er wordt niet gekeken welke handelingen zijn verricht. Zo behoeft er over de vraag of de

vergoeding juist is gezien de verrichte handelingen geen discussie te bestaan. Er zal altijd in ieder geval een brief moeten worden verstuurd waarin de schuldenaar erop wordt gewezen dat hij de vordering, eventueel met incassokosten, moet betalen. Er is dus altijd één incasso-handeling. Wanneer de schuldenaar een consument is, zal deze bovendien eerst nog een schriftelijke aanmaning moeten ontvangen met een nakomingstermijn van 14 dagen. Dat biedt hem de mogelijkheid de vordering alsnog, zonder verhoging met incassokosten, te voldoen.

Tarieven

De leden van de VVD-fractie vragen of een verhoging van het minimum incassotarief zou kunnen plaatsvinden indien binnen een nader vast te stellen periode blijkt dat het tarief ontoereikend is. Zij vragen aan welke termijn de regering denkt.

Vanzelfsprekend is van belang te bezien hoe de nieuwe regeling in de praktijk uitwerkt. Daartoe zal eerst de nodige ervaring met de regeling moeten worden opgedaan. Zou de vastgestelde vergoeding van de incassokosten in de praktijk tot problemen leiden, dan kan dat aanleiding zijn voor aanpassing van de regelgeving. Ik kan mij voorstellen dat partijen tijd nodig hebben om met de nieuwe regeling vertrouwd te raken en deze te betrekken bij hun werkwijze. Ik kan niet op voorhand schetsen welke termijn daarvoor nodig is. Ik vertrouw erop dat wanneer blijkt, nadat de nodige ervaring met de regeling is opgedaan, dat de vergoeding van de incassokosten niet (meer) toereikend is, ik daar door betrokkenen op wordt gewezen.

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten

Vergaderjaar 2011–2012

32 418

Wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

F

EINDVERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR VEILIGHEID EN JUSTITIE¹

Vastgesteld 14 februari 2012

Na kennisneming van de nadere memorie van antwoord acht de commissie de openbare behandeling van dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Broekers-Knol

De griffier van de commissie,
Van Dooren

¹ Samenstelling: Holdijk (SGP), Broekers-Knol (VVD) (*voorzitter*), Kneppers-Heynert (VVD), Kox (SP), Engels (D66), Franken (CDA), Thissen (GL), Nagel (50PLUS), Ruers (SP), Van Bijsterveld (CDA) (*vice-voorzitter*), Duthler (VVD), Koffeman (PvdD), Quik-Schuijt (SP), Strik (GL), K.G. de Vries (PvdA), Knip (VVD), Hoekstra (CDA), Lokin-Sassen (CDA), Scholten (D66), De Boer (GL), De Lange (OSF), Ter Horst (PvdA), Beuving (PvdA), Kooie (PvdA), Schrijver (PvdA), Reynaers (PVV), Popken (PVV), Frijters-Klijnen (PVV), Ester (CU) en Swagerman (VVD).

140

Wet van 15 maart 2012 tot wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering aan te passen teneinde de vergoeding van de kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte te normeren;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

Artikel 96 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

1. In lid 2 onder c vervalt de zinsnede «, wat de kosten onder b en c betreft, behoudens voor zover in het gegeven geval krachtens artikel 241 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de regels betreffende proceskosten van toepassing zijn».

2. Er worden vier leden toegevoegd, luidende:

3. Lid 2 onder b en c is niet van toepassing voor zover in het gegeven geval krachtens artikel 241 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de regels betreffende de proceskosten van toepassing zijn.

4. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld voor de vergoeding van kosten als bedoeld in lid 2 onder c. Van deze regels kan niet ten nadele van de schuldenaar worden afgeweken indien de schuldenaar een natuurlijk persoon is, die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf. In dit geval mist artikel 241, eerste volzin, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering toepassing.

5. De vergoeding volgens de nadere regels als bedoeld in lid 4, eerste volzin, kan indien de schuldenaar een natuurlijk persoon is, die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, eerst verschuldigd worden nadat de schuldenaar na het intreden van het verzuim, bedoeld in artikel 81 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, onder vermelding van de

gevolgen van het uitblijven van betaling, waaronder de vergoeding die in overeenstemming met de nadere regels wordt gevorderd, vruchteloos is aangemaand tot betaling binnen een termijn van veertien dagen, aanvangende de dag na aanmaning.

6. Indien een schuldenaar voor meer dan een vordering door een schuldeiser kan worden aangemaand als bedoeld in lid 5, dan dient dit in één aanmaning te geschieden. Voor de berekening van de vergoeding worden de hoofdsommen van deze vorderingen bij elkaar opgeteld.

ARTIKEL II

Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan artikel 241 wordt een zin toegevoegd, luidende: Dit artikel is niet van toepassing ter zake van kosten als bedoeld in artikel 96, vierde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

B

Artikel 242, tweede lid, komt te luiden:

2. Het eerste lid is niet van toepassing ter zake van kosten als bedoeld in artikel 96, vierde lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en geldt niet voor overeenkomsten die strekken tot regeling van een reeds gerezen geschil.

ARTIKEL III

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 15 maart 2012

Beatrix

De Minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten

Uitgegeven de *vijfde* april 2012

De Minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten

142

Besluit van 27 maart 2012 tot vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de wet van 15 maart 2012 tot wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte en van het Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Veiligheid en Justitie van 20 maart 2012, directie Wetgeving nr. 5727232/12/6;

Gelet op artikel III van de wet van 15 maart 2012 tot wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte en artikel 4 van het Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Enig artikel

De wet van 15 maart 2012 tot wijziging van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte en het Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten treden in werking met ingang van 1 juli 2012.

Onze Minister van Veiligheid en Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit dat in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 27 maart 2012

Beatrix

De Minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten

Uitgegeven de *vijfde* april 2012

De Minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten